

HÆC QUATVOR *ultima Monasteria, adhuc non extant Liqueat verò Bullâ Innocentij III. Pont. Max. apud Viterbum XIV. Kalend. Iulij, Anno M. CC. IX. quâ confirmat Donationes S. Patriarchæ, & Ordini factas de huiusmodi Conuentibus, & cæteris in alijs Prouincijs.*

- VIII. Monasterium EMETERIENSE in *Cantabria*, hodie *Santander*, perfectum ad Annum M. CC. VIII. Quod est alterum ex Quatuor in hac Notatione relatis. 1208
- IX. Monasterium VALLESOLETRANVM à Rege *Alfonso* cognomento *Sapiente* fundatum, Anno M. CC. LVI. in *Veteri Castellâ*. 1256
- X. Monasterium LVCENSE in *Gallacia* ad Annum M. CC. XCIII. conditum, sed à quo non constat, permansit vsque ad Annum M. CCCC. XXVIII. sed desijt. 1293
- XI. Monasterium SALMANTICENSE in *Veteri Castellâ*, compactum ad Annum M. CCC. XCIII. sine Auctore, & Patrono. 1393
- XII. Monasterium MARIANVM de *Virtutibus* in *Castellâ Veteri* conditum ad Annum M. CCCC. LXVI. absque fundatoris origine. 1466
- XIII. Monasterium CIVITATENSE in *Nouâ Castellâ Estremadura* ædificatum ad Annum Domini M. D. XVIII. absque erectoris titulo. 1518
- XIV. Monasterium COMPLVTENSE in *Castellâ-Nouâ Carpetania* confectum ad Annum Domini M. D. XXV. sine Patrono fundante. 1525
- XV. Monasterium FONTISANCTENSE in *Veteri Castellâ*, constructum ad Annum M. D. LV. nullo conditore præmissio. 1555
- XVI. Monasterium MADRIDENSE in *Nouâ Castellâ Carpetania* conditum ad Annum M. D. LXII. absque nomine Conditoris. 1562
- XVII. Monasterium BARRIENSE in *Veteri Castellâ* fabricatum ad Annum Domini M. D. XC. absque Auctoris vestigijs. 1590
- MONASTERIA *Quæ sequuntur, quia absque Annorum calculo ab Scriptoribus referuntur, idè eadem solâ Nominis relatione subiiciemus.*
- XVIII. Monasterium TALABRICENSE.
- XIX. Monasterium METINENSE.
- XX. Monasterium AREVALENSE.
- XXI. Monasterium CONQVENSE.
- XXII. Monasterium ZAMORENSE.
- XXIII. Monasterium TEGEDENSE.
- XXIV. Monasterium COLLARENSE.
- XXV. Monasterium CAMPENSE.
- XXVI. Monasterium GVARDIENSE.
- XXVII. Monasterium SARRACINENSE.
- XXVIII. Monasterium LVCRONIENSE.
- XXIX. Monasterium HORDIENSE. *Cantabr.*
- XXX. ERAT etiam aliud Monasterium *Marianum* in hac Prouincia, vulgo de la Bien-Parada, quod *Calceati Excalceatis* cessere Anno M. DC.

PROVINCIA ARAGONIÆ.

- I. Monasterium AVIGAVNIENSE à S. IOANNE Patriarcha conditum ad Annum M. CC. I. in *Aragonia*. 1201
- II. Monasterium ILERDENSE idemdem ab eodem *Santissimo Viro* ad Annum Domini M. CC. IV. extructum in *Cathalonia*. 1204
- III. Monasterium DAROCENSE in tractu *Valentino*, ab eodem *Beatissimo Patre* Ad Annum Domini M. CC. VI. ædificatum. 1206
- IV. Monasterium ANGVLARIENSE in eodem Regno compactum

- ab ipfomet gloriofiffimo *Generali Minifiro* ad Annum M.CC.VI. 1206
- V. Monafterium DERTVSANVM in *Cathalonia* conflatum ad Annum Domini M.CC.XIII. nullo Conditore præuio. 1213
- VI. Monafterium BARCINONENSE in *Cathalonia* abfque fundatoris relatione ad Annum M.CC. XVIII. ædificatum. 1218
- VII. Monafterium MAIORICENSE in *Infulis Ballearibus*, licet fine conditoris titulo constructum ad Annum M.CC.XXXII. 1232
- VIII. Monafterium SETABITANVM in *Valentia* Regno extructum ad Domini Annum M.CC.LIX. nullo extructoris titulo. 1259
- IX. Monafterium VALENTINVM in Vrbe Regni Metropoli ædificari ceptum ad Annum M.CC.XLIII. Poftea amiffum, inde Anno M.D.XLV. recuperatum. 1243
- X. Monafterium ROXVELANVM in *Aragonia* conditum ad Annum Comini M.CC.LXX. abfque fundatoris nomine. 1270
- XI. Monafterium SAGVNTINVM in Regno *Valentia*, erectum ad Annum Domini M.CC.LXXV. fine alicuius ope, & titulo. 1275
- XII. Monafterium MONCONIENSE in *Cathalonia*, ædificatum abfque confignatione conditoris ad Annum M.CC.LXXXII. 1282
- XIII. Monafterium SAN-SALVATORENSE in *Aragonia* coagulatum ad Annum Domini M.D.XLV. abfque memoria alicuius conditoris. 1545
- XIV. Monafterium ORIOLANVM in Regno *Valentia* constructum, nullius ope, ad Annum M.D.LVIII. 1558
- XV. Monafterium ALCIRENSE in eodem *Valentino* Regno compactum ad Annum M.D.LVIII. 1558
- XVI. Monafterium PENINSVLENSE in ipfo Regno *Valentino* extructum ad Annum Domini M. D. LIX. 1559
- XVII. Monafterium STADILENSE in præfato Regni *Valentini* termino, ad Annum Domini M. D. LIX. ædificatum. 1559
- XVIII. Collegium CÆSARAVGVSTANVM *Aragonia* Regni Metropoli ad Domini Annum M. D. LXX. fabricatum. 1570
- SEQUENTIA abfque Die, & Confule reperiuntur.
- XIX. Monafterium CÆSARAVGVSTANVM.
- XX. Monafterium LIRIENSE.
- XXI. Monafterium TYROLENSE.
- XXII. Monafterium BARBASTRENSE.
- XXIII. Monafterium POENITENTIAE.
- XXIV. Monafterium BALAGVERII.
- XXV. Monafterium BILBILITANVM.
- XXVI. Monafterium SQVARIACENSE.

PROVINCIA PORTVGALLIÆ.

- I. Monafterium SANTARENENSE, ab *Alfonfo Rege II. Portugallia* Rege ad Annum M. CC. XVIII. constructum. 1218
- II. Monafterium VLYSSIPPONENSE, *S. Elizabetha* Reginae eleemofynis conditum ad Annum Domini M. CC. LXXXIII. 1283
- III. Monafterium LOVSENSE ab ipsis Fratribus ædificatum, & eleemofynis perfectum ad Annum Domini M. D. XLV. 1545
- IV. Monafterium SEPTENSE in *Africa* etiam Regum ope, & Fratrum curâ elaboratum ad Annum Domini M. D. LXVIII. è quo fingulares Redemptionses peragebantur, & adhuc peraguntur. 1568
- V. Monafterium ALVITENSE in *Algaruiorum* (vt credimus) Regno ad Domini Annum M.D.XCVIII. erectum. 1598
- VI. Monafterium CONIMBRICENSE.
- VII. Monafterium ZINTRENSE
- VIII. Monafterium LCOBRICENSE. Mona

PROVINTIA BAETICÆ

- I. Monasterium CORDVBENSE, à *Sancto Rege Ferdinando III.* Castellæ, illius *Patritiæ Urbis* recuperatore conditum, Anno M. CC. XXXVI. 1236
- II. Monasterium HISPALENSE itidem ab eodem ipso *Rege Sanctissimo* Constructum ad Annum M. CC. XLVIII. 1248
- III. Monasterium MALACITANVM, necnon à *Sancto eodem Ferdinando* Rege extrui cœptum, Anno M. CC. L. post à Catholicis Regibus perfectum Anno M. CCCC. LXXVI. 1250
- IV. Monasterium MVRCIENSE in *Bætica Superiori*, ab *Alfonso IX.* Rege *Castellæ* ad Annum Domini M. CC. LXXII. erectum. 1272
- V. Monasterium PACENSE in *Estremadura* ad Annum Domini absque Conditoris nomine fabricatum, & erectum M. CC. LXXIV. 1274
- VI. Monasterium VBETENSE primo ad Annum Domini M. D. II. fundari cœptum, post aliò mutatum, Anno M. D. XII. 1502
- VII. Monasterium BEATIENSE constructum, licet absque extructoris titulo ad Annum Domini M. D. II. 1502
- VIII. Monasterium GRANATENSE post eius è Sarracenorum faucibus recuperationem ad Annum M. D. XVII. compactum. 1517
- IX. Monasterium MEMBRILLENSE in *Martiano* tractu ædificatum ad Annum Domini M. D. XC. 1590
- MONASTERIA hæc sequentia nec Annum, nec fundatorem agnoscunt.
- X. Monasterium LITVRGITANVM.
- XI. Monasterium GIENENSE.
- XII. Monasterium ASTENSE.
- XIII. Monasterium RONDENSE.
- XIV. Monasterium MARBELLENSE.
- XV. Monasterium RAMBLENSE.
- XVI. Monasterium TARIFENSE.
- XVII. Monasterium ALMERIENSE.
- XVIII. Monasterium ANGELENSE.
- XIX. Monasterium VALLISPENARVM.
- Hoc ultimum hodie Excalceatis, paret concedentibus Calceatis Anno 1600.

Extrâ relatos *Conuentus* etiam iste Religiosissimus Ordo possidet in *Hispania* aliquot *Sanctimonialium* Monasteria, scilicet in *Castella* VI. in *Portugallia* I. in *Bætica* V. in quorum claustris illustrissimi sanctitate Viri, & Mulieres prodire, & maxime Religiosorum Cœnobijs, vbi doctrinâ, & pietate Patres quotidie *Hispaniam* nobilitant, & eius Prouincias exemplis, & moribus, sermonibus, & literis illustrent. Nunc ad Redemptions veniamus.

REDEMPTIONES CAPTIVORVM
Generales Christianorum ab Hispanis Religiosis
Calceatis Ordinis SSS. Trinitatis, ex Africa, &
alijs Infidelium partibus, ab exordio Instituti ad
hac tempora, facta.

TEMPORE quô huius *Instituti* regula Nostras deuenit, & IOANNES eiusdem Fundator *Hispaniam* lustravit, & *Monasteria* construxit, plures *Redemptiones* factas fuisse non ambigo; post cuius discessum, scilicet ab Anno M. CC. XII. ad M. CC. XXVII. fuisse in hisce *Duabus Castellæ, & Baticæ* Prouincijs CCC. LXII. *Redemptiones Generales* peractas, in quibus XXXV. M. DC. Christianos Captiuos redemisse, præter Corpora, Reliquias, & Imagines Sanctorum, & Sarracenorum faucibus ereptas, testantur M. Ægidius Gonzalez in *d. Compend. c. 23.* Altuna in *Chron. lib. 2. c. 10. fol. 342.* Omnium huiusmodi *Redemptionum* calculum obliterauit temporum ingluuius annorum, ideò tumultuariè illarum seriem coagulauimus, cum nulla Nobis aperiatur via ad illarum temporum discrimen. Sed hoc supposito, ad alias Annorum ratione discretas perueniamus.

REDEMPTIONES PROVINCICIARVM
Castellæ, & Baticæ.

- I. REDEMPTIO I. Anno Domini M. CC. L. quâ *F. Ludonicus de Frexa*, Minister Conuentus Burgenfis CCCC. Captiuos Christianos è Maurorum ergastulis redemit. 1250
- II. REDEMPTIO II. Anno M. CC. LV. qua *F. Petrus Ioannes* Minister Burgenfis CC. V. Captiuos Christianos ex Vrbe *Granatensi* extraxit. 1255
- III. REDEMPTIO III. Anno M. CC. LVIII. quâ idem *F. Petrus Ioannes* Minister Burgenfis ex *Beacensi* vrbe CCC. XXXIX. Christianos Captiuos saluos exêmit. 1258
- IV. REDEMPTIO IV. Anno M. CC. LX. qua *F. Ioannes de Salis* Minister Burgenfis, & Castellæ Prouincialis in suo Triennio & amplius *QUINQUE Mille* Captiuos liberauit. 1260
- V. REDEMPTIO V. Anno M. CC. LXXVIII. quâ Venerabilis *F. Ioannes de Burgos*, illius Conuentus alumnus, dum *Redemptioni* vacat, à Sarracenis pecunijs spoliatus, & in *Almeriam* inuectus, pro fide gladio occubuit, *Kalendis Nouembris.* 1278
- VI. REDEMPTIO VI. Anno M. CC. LXXXIII. quâ *F. Dominicus Pardo* Doctor Toletanus, Ferdinandus IV. Regi à Consilijs, CC. Captiuos ex *Fesio* liberos eduxit. 1283
- VII. REDEMPTIO VII. Anno M. CC. LXXXVI. quâ *F. Antonius de Pliego*, ad *Algerium* concedens, CC. L. Captiuos Christianos liberate donatos retulit. 1286
- VIII. REDEMPTIO VIII. Anno M. CCC. LXXX. quâ *F. Petrus Garcia* Minister Burgenfis plurimos Captiuos è Maurorum seruitute redemit. 1380
- IX. REDEMPTIO IX. Anno M. CCCC. XLI. quâ *F. Ioannes Bonifaz* Minister Burgenfis, & Castellæ Prouincialis, ex *Granatensi* Regno LI. Captiuos extraxit, inter quos IX. Sacerdotes. 1441
- X. REDEMPTIO V. Anno M. CCCC. LXX. quâ, & alijs Tredecim *F. Simon de Camargo* Minister Burgenfis, & Prouincialis Castellæ, & Aragoniæ, *Duo Millia*, & amplius Captiuos redemit. 1470

- XI. REDEMPTIO XI. Anno CCCC. XCVII. quâ *F. Petrus de Oña* Prior Burgensis ex *Algerio* CC. Captiuos Christianos, & amplius, à dura tyrannide liberavit. 1497
- XII. REDEMPTIO XII. Anno M. D. quâ *F. Hyppolitus* Minister Salmanticensis ex *Algerio* C. L. Captiuos Christianos à seruitute exemptos perduxit. 1500
- XIII. REDEMPTIO XIII. Anno M. D. IX. quâ *F. Franciscus de Palacios*, Prouincialis Castellæ, & Episcopus electus Pampilonensis, C. L. Captiuos libertate donauit. 1509
- XIV. REDEMPTIO XIV. Anno M. D. XVIII. quâ, & alterâ *F. Didacus Gayangos* Minister Burgensis, & Castellæ Prouincialis, ex *Fesio*, & *Marrochio* D. Captiuos extraxit. 1518
- XV. REDEMPTIO XV. Anno M. D. XXIII. quâ *FF. Bartholomeus de Herrera*, & *Petrus de Victoria* Minister Vallefoletanus DCC. Captiuos Christianos redemere. 1523
- XVI. REDEMPTIO XVI. Anno M. D. XXX. quâ *F. Ioannes à S. Tyrso* Minister Burgensis ex *Marrochio Africa* C. XVII. Captiuos Salmanticam inuexit. 1530
- XVII. REDEMPTIO XVII. Anno M. D. XXXIX. quâ *F. Franciscus Sanguino* Minister Vallefoletanus ex *Algerio* satis copiosum numerum Captiuorum Christianorum deprompsit. 1539
- XVIII. REDEMPTIO XVIII. Anno M. D. XLVI. quâ *F. Sebastianus del Puerto*, Minister Hispalensis, Imperatori Carolo V. à Consilijs, ex *Algerio* CC. Captiuos Christianos à vinculis soluit. 1546
- XIX. REDEMPTIO XIX. Anno M. D. LXII. quâ *F. Iacobus Teran* Prouincialis Castellæ, & alterâ vice CCCC. Captiuos Christianos ex Sarracenorum spelæis ad libertatem transtulit. 1562
- XX. REDEMPTIO XX. Anno M. D. LXXIV. quâ *F. Lucas del Pino* ex Burgensi Conuentu alumnus, LXXXIV. Captiuos Christianos ad optatam libertatem attraxit. 1574
- XXI. REDEMPTIO XXI. Anno M. D. LXXX. quâ administrantibus pro Castella *F. Ioanne Gil*, ex Conuentu Areualensi, & pro Bætica *F. Antonio de la Bela*, Ministro Baëcensi, præter *Spinea Corona Domini aculeum*, & alia SS. Pignora, *Imaginemque Marianam*, & alia quæ Roma Hispaniam *Marchio Ayamontensis* miserat, CC. XLI. Captiui redempti fuere. 1580
- XXII. REDEMPTIO XXII. Anno M. D. LXXXIII. quâ iidem Fratres Administratores constituti, ex *Algerio* C. XLVII. Captiuos Christianos vtriusque sexus, Hispanias retulere. 1583
- XXIII. REDEMPTIO XXIII. Anno M. D. LXXXV. quâ idem *Gilius* pro Castella, & *F. Iosephus Fornario* pro Bætica, ex *Algerio* CC. XX. Captiuos Christianos à seruitute exemptos perduxere. 1585
- XXIV. REDEMPTIO XXIV. Anno M. D. LXXXVIII. quâ *F. Gundisalvus Alfonso de Burgos*, Administratoris titulo, ex *Algerio* C. XXX. Captiuos Christianos, Hispaniam inuexit. 1588
- XXV. REDEMPTIO XXV. Anno M. D. XCII. quâ Administratoribus *FFF. Francisco Vazquez*, *Ioanne de Palacios* pro Castella; & *Antonio de la Bella* pro Bætica, CC. XXVIII. ex *Algerio* liberantur. 1592
- XXVI. REDEMPTIO XXVI. Anno M. D. XCV. quâ idem *F. Ioannes de Palacios*, & *F. Antonius Serrano* ex *Algerio* & *Tunesio* CC. IX. Captiuos Christianos detulere. 1595
- XXVII. REDEMPTIO XXVII. Anno M. D. XCIX. quâ Administratoribus *FF. Antonio de Castañeda*, & *Gabriele de Toro*, ex *Algerio* CC. L. Christiani Captiui, a vinculis eximuntur. 1599
- XXVIII. REDEMPTIO XXVIII. Anno M. DC. V. quâ *FF. Gabriel de Ayala*, & *Ludonicus de Luna* Administratores ex *Fesensi* Regno C. XIX. Captiuos

- Captiuos Christianos libertate donatos extraxere. 1605
- XXIX. REDEMPTIO XXIX. Anno M.DC.IX. apud *Algerium* incepta, sed non perfecta: Nam cum Venerabiles Fratres *Bernardus de Mourroy*, *Ioannes de Palacios*, & *Ioannes del Aguila*, *Algerium* perrexiſſent, & plurimos Captiuos Christianos emptos habuiſſent pecunijs datis, propter nobilem foeminam *Fatimam* nomine, filiam *Mahomad Axæ*, quæ alibi Christo nomen dederat. comprehenſis vinculis mancipati, & bonis ſpoliati, nec illi proſequi Redemptionem, nec aſſequi libertatem potuerunt, quin inedia conſecti, paulatim Deo animas reddidere. 1609
- XXX. REDEMPTIO XXX. Anno M.DC.XIV. quâ Fratres *Ieronymus Fernandez*, & *Antonius Muñoꝝ* pro *Caſtella*; & *Antonius de Madrid* pro *Bætica* C.XXV. Captiuos ex *Fezio* redemere. 1614
- XXXI. REDEMPTIO XXXI. Anno M.DC.XVIII. quâ Fratribus *Andrea de Manzera*, *Didaco de Hortigoſa* pro *Caſtella*, & *Petro del Caſſillo* pro *Bætica* Adminiſtratoribus, præter *Virgineam Iconam*, quæ hodie in Conuentu Calceatorum *Madridenſi*, titulo DEL RECA-TE, colitur, ex *Algerio* CC. VIII. Captiui libertate donati à dira ſeruitute redempti, ad propria repedarunt. 1618
- XXXII. REDEMPTIO XXXII. Anno M.DC.XX. ex *Fecenſi*, & *Tetuanico* Regnis, quâ F. *Ioannes de Aguilar* per ſe XXXVI. & per Fratres *Lufitanos* CCC.LVIII. Captiuos, *Hiſpalim* perduxit. 1620
- XXXIII. REDEMPTIO XXXIII. Anno M.DC.XXI. Fratres *Didacus Hortigoſa*, & *Martinus Agudo* ex *Fecenſi* Regno C.IV. Captiuos ab ergaſtulo creptos, proprijs domibus emiſere. 1621
- XXXIV. REDEMPTIO XXXIV. Anno M.DC.XXIV. quâ Adminiſtratoribus Fratribus *Didaco Hortigoſa*, *Didaco de Monzon* pro *Caſtella*, & *Andrea de Toro* pro *Bætica*, ex *Tetuanico* Regno C. IX. Captiui redempti ſunt, è quibus XXVI. erant pueruli ex parentibus Christianis orti, quos nondum aqua baptiſmalis luſtrauerat; quod ex decreto Catholicæ *Hiſpaniarum* Reginae *Iſabella Borbonia* actum fuit, ne Sarracenorum erroribus filij Christianorum polluerentur. 1624
- XXXV. REDEMPTIO XXXV. Anno M.DC.XXVII. qua Fratres *Didacus Hortigoſa*, *Didacus Pacheco* pro *Caſtella*, & *Didacus Zenallos* pro *Bætica*, ex *Algerio* C.LXII. Captiuos redemere, vna cum Imagine *B. Ludonici Gonzaga* è S. I. quam *Mutius Vitelleſcus* Generalis in *Indiam* emiſerat, & à *Turcis* captam *Algeriam* detulere, eamque Fratres pretio conſtituto detraxere. 1627
- XXXVI. REDEMPTIO XXXVI. Anno M.DC.XXX. quâ Fratribus *Martino Agudo*, *Auguſtino de Guardiola* pro *Caſtella*, & pro *Bætica* *Matthæo Delgado*, ex *Fezio*, & *Tetuanico* C.XIX. Captiui redempti. 1630
- XXXVII. REDEMPTIO XXXVII. Anno M. DC. XXXIII. quâ Fratres *Martinus de Agudo*, & *Ioannes de Vargas*, & pro *Bætica* *Bartholæo de Sojo*, ex eiſdem Regnis LXXII. Captiuos extraxere. 1633
- XXXVIII. REDEMPTIO XXXVIII. Anno M. DC. XXXVI. quâ adminiſtratoribus F. *Martino Agudo*, & alijs Tribus pro vtraque Prouincia, ex *Tetuanico* XCIV. Captiui libertatem conſecuntur. 1636
- XXXIX. REDEMPTIO XXXIX. Anno M.DC.XXXIX. quâ idem F. *Martinus Agudo*, & alij Adminiſtratores ex *Tetuanico* Regno C. XXI. Captiuos è vinculis abſoluerunt. 1639
- XL. REDEMPTIO XL. Anno M.DC.XLII. quâ ex eodem Regno CXIV. Captiui libertatem adepti Adminiſtrantibus Fratribus *Didaco Valleſo*, *Michaële Diaz*, & *Petro Marmoleſo*. 1642
- XLI. REDEMPTIO XLI. Anno M.DC.XLVII. quâ Fratres *Martinus Galindo*, & *Didacus Pacheco* ex eodem Regno *Tetuanico* C. XXIX.

- XXIX. captiuos secum liberos pertraxerunt. 1647
- XLII. REDEMPTIO XLII. Anno M.DC.L. feliciter inchoata, sed Dei iudicio, miserabili fine confopita. Nam cum Fratres *Gaspar Salon* Minister Burgensis, & *Ioannes de Gaona* Administratores eiusdem, vela ventis committerent *Valentiâ Algerium*, in medio Maris à Turcis inuasi; nec saluo conducto muniti; pecunijs & mercibus spoliatis iniurijs affecti; & tandem dimissi, in tempestatis horridæ feueritate prolapsi, prorsus inter fluctuû globulos animas euomere. 1650
- XLIII. REDEMPTIO XLIII. Anno M.DC. LII. quâ Fratres *Ludovicus Luxan*, *Ioannes Diaz* & pro Bætica *Sebastianus de Villa nueua*, ex *Algerio* C.XXXVI. Captiuos *Madridinm* duxere 1652
- XLIV. REDEMPTIO XLIV. Anno M.DC.LVI. quâ Fratres *Petrus Fonze de Leon*, & *Antonius de Vzeda*, & pro Bætica *Ioannes de Almo-guera*, ex *Tetuano* CC.LVIII. Captiuos pertulere. 1656

ALIAS peculiare REDEMPTIONES referuntur, quas hîc subijcere nec Nostri instituti breuitas admittit, nec re verâ titulo REDEMPTIONVM consignandæ, cum tantum aliquorum Fratrum agones apud *Algerium*, vt *F. Augustini del Casar*, qui à Turcis sagittis confixus, Domini *F. Petri de Figuerijs Carpi de Valencia* Episcopi *Giennensis*, qui apud *Granatam*, postquam ad vsque *Nouem Millia* captiuorum redemisset, aliosque proprijs expensis sustentasset, capite plexus est, & aliorum alibi demonstrant, sed ad alias cæterarum Prouinciarum *Hispanie* deuenio.

REDEMPTIONES PROVINCIAE *Aragonia.*

IN hac Prouincia LXII. REDEMPTIONES Generales peregrisse Fratres SSS. *Trinitatis Aragonenses*, in quibus M.LXXX. Captiuos Christianos fuisse libertati restitutos affirmant *M. Ægidius Gonzalez* in *Compend.c. 23. fol. 50.* & *Figueras* in *Chron. fol. 598.* sed tantum sequentes inuenio, quas libenter subijcio.

- I. REDEMPTIO I. Anno M.CC.II. quâ *S. Ioannes de Matha*, apud *Valentiam*, tunc Maurorum labe pollutam (miraculo interueniente, de quo in ACTIS supra) CC.VII. Captiuos, à dira cænarum compagine solutos, perduxit. 1202
- II. REDEMPTIO II. Anno M. CC. III. quâ *F. Guillelmus de Vetula* Minister Auinganiensis, & eius socius *Gualbertus* ex *Valentia* CC.VIII. Captiuos soluerunt à vinculis. 1203
- III. REDEMPTIO III. Anno M. CC. IV. quâ à Fratribus *Raymundo de Rubira*, & *Bernardo de Sarreano*, ex *Setabitana* vrbe LXXXV. Captiui fuere libertate donati. 1204
- IV. REDEMPTIO IV. Anno M. CC. V. quâ iussu Regis *Petri Aragoniæ* Fratres *Guillelmus de Vetula*, & *Dominicus de Crustano* ex *Balearibus* Infulis C. XC. Captiuos redemere. 1205
- V. REDEMPTIO V. Anno M. CC. VI. quâ à Fratribus *Petro de Beteza*, & *Petro de Corbinis* Administratoribus, ex *Algerio* CCC.XL. Captiui extracti, libertatem sunt consecuti. 1206
- VI. REDEMPTIO VI. Anno M. CC. VII. quâ Fratres *Bernardus de Sarriano*, & *Thomas de Lerida* Administratores, ex *Valentiâ* C. IX. Captiuos *Ilerdam* perduxere. 1207
- VII. REDEMPTIO VII. Anno M. CC. VIII. quâ *F. Guillelmi de Vetula* industriâ ex *Valentia* XCV. Captiui Christiani, ex ergastulis extracti, à seruitute fuerunt liberati. 1208
- VIII. REDEMPTIO VIII. Anno M. CC. IX. quâ *F. Bernardus Zabaza*

- Minister I. Darocensis, ex vrbe *Murcia* CC.IX. Captiuos ad libertatem desideratam attraxit. 1209
- IX. REDEMPTIO IX. Anno M. CC. X. quâ Administrantibus Fratribus *Berengario Segans*, & *Ferrario Grait* Ilerdensibus, ex vrbe *Granata* C. XL. Captiui liberi ad propria rediêre. 1210
- X. REDEMPTIO X. Anno M. CC. XI. quâ Frater *Petrus* cum socio *Arnaldo Queralt*, *Murciam* transcendens, ibidem C. XX. Captiuos à saua Maurorum feruitute exemit. 1211
- XI. REDEMPTIO XI. Anno M. CC. XII. quâ Fratres *Hugo* Pro-uincialis II. *Aragonix*, & *Guillelmus de Vetula*, ex *Almeria* Bæ-ticæ CCC. IX. Captiuos liberos adduxêre. 1212
- XII. REDEMPTIO XII. Anno M. CC. XIII. quâ Administratoribus Fratribus *Ioanne de Coniliaco*, & *Rodulfo de Lerida*, pro monasterijs *Aragonix*, & *Cathalonix*, ex *Algerio Africa* C.LXX. Captiui Christiani libertate donati, ad propria repedarunt. 1213
- XIII. REDEMPTIO XIII. Anno M. CC. XIV. quâ Fratres *Petrus*, & *Matthaus* Administratores Monasteriorum *Cathalonix* ex *Valentia* C. VIII. Captiuos redemptos adtulêre. 1214
- XIV. REDEMPTIO XIV. Anno M. CC. XV. quâ iterum Administratoribus Fratribus *Guillelmo de Vetula*, & *Ferrario Grait* ex vrbe *Baza* Bæticæ C. XXX. Captiui perducti sunt. 1215
- XV. REDEMPTIO XV. Anno M. CC. XVI. quâ Fratres *Bernardus de Serria*, & *Berengarius de Geronæ* Administratores ex *Granata* CCC. IX. Captiuos à compedibus liberos extraxêre. 1216
- XVI. REDEMPTIO XVI. Anno M. CC. XVII. quâ Fratribus *Raymondo de Orifone*, & *Guillelmo de Iuuenca* Administratoribus ex *Algerio* C. XL. Captiui redempti sunt. 1217
- XVII. REDEMPTIO XVII. Anno M. CC. XVIII. quâ Administratores Fratres *Hugo*, & *Petrus de Auingania*, ex *Valentia* C. VIII. Captiuos à potestate Sarracenicâ liberarunt. 1218
- XVIII. REDEMPTIO XVIII. Anno M. CC. XIX. quâ iterum Administrantibus Fratribus *Bernardo de Sarriano*, & *Dominico de Crustano* ex *Granata* CCC. IX. Captiui erepti fuere. 1219
- XIX. REDEMPTIO XIX. Anno M. CC. XX. quâ Fratres *Petrus de Beteza*, & *Ioannes de Conialiaco* iterum Administratores, ex Ciuitate *Murcia* C. LXXX. Captiuos perduxêre. 1220
- XX. REDEMPTIO XX. Anno M. CC. XXI. quâ Administratorum titulo sæpius Fratres *Vetula*, & *Lerida* ex *Valentia* C. XV. Captiuis amabilem libertatem dedêre. 1221
- XXI. REDEMPTIO XXI. Anno M. CC. XXII. quâ Fratres *Arnaldus Queralt*, & *Bernardus Labaza* Administratores ex *Valentia* CCC. IV. Captiuos redemptos Patriæ retulerunt. 1222
- XXII. REDEMPTIO XXII. Anno M. CC. XXIII. quâ Fratribus *Guillelmo de Iuuenca*, & *Petro de Corninis*, Administratoribus, ex *Algerio* CC. VIII. Captiui redempti sunt. 1223
- XXIII. REDEMPTIO XXIII. Anno M. CC. LX. Venerabilis F. D. *Petrus de Figueris* post Episcopus *Giennensis* è *Granata* CC.XC. Captiuos de dominio Arabum eripuit. 1260
- XXIV. REDEMPTIO XXIV. Anno M. CCC. VI. quâ Fratres *Claudius* & *Ioannes Maioricenses* Redemptores, qui ex *Algerio* D. XC. Captiuos redemere, sed pro aliquibus pecunijs sibi deficientibus, cum obsides remanerent apud *Algerium*, ibidem pro Christi prædicatione comprehensi, capite mulctati, & corpora in fauillas reducta, inuicti pugiles Deo spiritum obtulêre. 1306
- XXV. REDEMPTIO XXV. Anno M. CCCC. XC. quâ *Ferdinandi* Regis Catholici iussu, & Fratris *Martini Doyûes* Vicarij Generalis

in *Aragonia* curâ, ex *Algerio* C. III. Captiui redempti *Valentiam* adducti sunt.

1490

NULLAS alia REDEMPTIONES apud *Aragonios* comperit fidelitas ex *Chronicis*, aut alijs *Scriptoribus*; crederem plurimas in posterum factas, sed cum ipsorum Fratrum, quibus hæc cura tangit, silentiosa pagina conticescit, & Nostra simul taciturnitas vltra progredi non valebit.

REDEMPTIONES PROVINCIAE

Portugallia.

- I. REDEMPTIO I. Anno M. CC. XL. quâ, & alijs Quinque sequentibus *F. Michael Lusitanus* Minister Santarenensis, M. CC. Captiuos libertate donatos extraxit. 1240
- II. REDEMPTIO II. Anno M. CC. LXXIV. *F. Ioannes Nauarrus* eiusdem Conuentus Minister, in XIII. Redemptionibus M. CCCC. Captiuos ex Africa liberauit. 1274
- III. REDEMPTIO III. Anno M. CC. LXXXVIII. quâ & alijs septem continuis *F. Martinus Añez* Vicarius I. Generalis illius Prouinciæ M. D. LX. Captiuos ad propria remisit. 1288
- IV. REDEMPTIO IV. Anno M. CCC. V. sed non perfecta; nam in odium Religionis Catholicæ Venerabilis *F. Ioannes à IESV* à Sarrecenis lapidibus impetitus vitam exiit. 1305
- V. REDEMPTIO V. ab Anno M. CCCC. XV. *F. Gomezius Martines* Prouincialis per se XI. Redemptiones perfecit, in quibus Duo Millia D. CCCC. LXXXIV. Captiuorum redemit. 1415
- VI. REDEMPTIO VI. Anno M. CCCC. XXVI. nondum perfecta; Nam *F. Bernardus à S. Maria Granata* sistens, à Mauris lapidibus obrutus interfectus est. 1426
- VII. REDEMPTIO VII. Anno M. D. LVIII. *F. Rochus à Spiritu-Sancto*, & *Andrea Fogaça* ex *Algerio* præter *Imaginem Marianam*, & alias Reliquias CCC. Captiuos redemit. 1558
- VIII. REDEMPTIO VIII. Anno M. D. LXV. quâ idem *F. Rochus*, & *Emanuel Nunius*, ex *Fezio* & *Marrochio* CC. XXX. Captiuos redemptos Portugalliam adduxere. 1565
- IX. REDEMPTIO IX. ab Anno M. D. LXVI. quo Religiosi *Septem* incolere cœperunt, ad Annum M. D. LXXVIII. quô *Sebastianus* portugallix Rex in Africano bello interijt, idem *F. Emanuel Nunius* CCCC. XCVI. Captiuos à vinculis absolutos redemit. 1566
- X. REDEMPTIO X. Anno M. D. LXX. quâ idem *F. Rochus* cum *Ignatio de Tauares* Socio, ex *Africa* CC. Captiuos secum *Vlyssipponem* duxit. 1570
- XI. REDEMPTIO XI. Anno M. D. LXXIV. quâ iussu *F. Rochi F. Didacus de Ledo* ex *Tetuanico* Regno C. IV. Captiuos proprijs larius emisit. 1574
- XII. REDEMPTIO XII. Anno M. D. LXXVI. ab eodem *F. Rocho* præmeditata, sed à Rege *Sebastiano* intercepta, ob bellum Africanum, quo occubuit Anno M. D. LXXVIII. quô & pro secuta pro extrahendis Captiuis Nobilibus in prælio ad seruitutem reductis, è quibus, & ex alijs militibus captis, nonnulli redempti fuere. 1578
- XIII. REDEMPTIO XIII. Anno M. D. LXXIX. quâ Fratres *Ludonicus da Guerra*, & *Franciscus de Trocival* ex *Tetuanico* C. XVI. Captiuos emiserunt. 1579
- XIV. REDEMPTIO XIV. Anno eodem, quâ *F. Antonius de Meneses* *Fezium* pedem figens diuersis vicibus DC. & amplius Captiuos *Mart. Hisp. Decemb.* emisit; BBbb 2

- emisit; ille lapidibus obrutus occubuit. 1579
- XV. REDEMPTIO XV. eodem Anno, F. *Ignatius Tauares* cum Socio *Marrochium* consistens, primùm CC. XXXII. post CC. LXVIII. Captiuos redemit, & *Vlyssipponem* perduxit. 1579
- XVI. REDEMPTIO XVI. ab eodem Anno ad M. D. XCV. F. *Andreas ab Angelis Melillam* inhabitans ad vsque *Mille* Captiuos liberavit, ille obses mansit ad Annum M. DC. VIII. 1579
- XVII. REDEMPTIO XVII. Anno M. D. LXXX. quâ FF. *Antonius de Aluito*, & *Emanuel de Euora* ex *Alcazarquini* Centum Captiuos liberos extraxere. 1580
- XVIII. REDEMPTIO XVIII. Anno M. D. LXXXI. FF. *Dionysius* & *Matthaus ab Expectatione* ex *Algerio* CC. LXXVI. Captiuos redemere ex militibus *Belli Sebastinici*. 1581
- XIX. REDEMPTIO XIX. Anno M. D. LXXXII. FF. *Ignatius Tauares*, & Socius *Antonius* ex *Xarifio* CC. Captiuos eduxerunt, quos D. *Petrus Venegas de Cordoua Philippi II.* Catholici, iam *Portugallia* Regis Orator *Hispaniam* inuexit. 1582
- XX. REDEMPTIO XX. Anno M. D. LXXXIV. iterum ipsi *Dionysius*, & *Matthaus*, *Algerium* venientes *Philippi* Regis iussu, & pecunijs, C. LVIII. Captiuos detulere. 1584
- XXI. REDEMPTIO XXI. Anno M. D. LXXXIX. iterum illi *Ignatius*, & *Antonius Marrochium* demorantes primùm C. LXVI. post CCC. XXXII. Captiuos *Portugalliam* remiserunt. Illi vitam exuerunt primus *Antonius*, post *Ignatius*, qui Prælaturam despiciens, Redemptionem prætulit, quâ carceratus *Marrochij* obiit. 1589
- XXII. REDEMPTIO XXII. Anno M. D. XC. quâ F. *Pelagius de la Cerda*, dum *Septa* in Africa moraretur, ex varijs partibus collegit DC. VIII. Captiuos, & in propria remisit. 1590
- XXIII. REDEMPTIO XXIII. Anno M. D. XCII. F. *Matthaus ab Expectatione* Minister *Septensis*, in eadem Ciuitate XXXIX. Captiuos, quos ibidem reperit, redemit. 1592
- XXIV. REDEMPTIO XXIV. Anno M. D. XCV. F. *Paulinus à Præsentatione* Minister *Septensis* illam perfecit, & CCCC. Captiuos è Maurorum vinculis liberavit. 1595
- XXV. REDEMPTIO XXV. Anno M. DC. VII. quâ idem F. *Paulinus* cum Socio *Nicolao Olineyra* ex *Septæ* territorio XCIV. Captiuos è sæua seruitute liberos extraxit. 1607
- XXVI. REDEMPTIO XXVI. Anno M. DC. IX. quâ idem *Paulinus* cum F. *Philippo Rineyro* ex eodem *Septensi* territorio LXXXVI. Captiuos ad *Vlyssipponem* dimisit. 1609
- XXVII. REDEMPTIO XXVII. Anno M. DC. XIII. quâ idem *Paulinus* (licet obses.) LV. Captiuos cum F. *Andrea de Alburquerque* ad *Vlyssipponem* transmisit. 1613
- XXVIII. REDEMPTIO XXVIII. Anno M. DC. XIV. quâ idem F. *Andreas* & *Emanuel ab Spiritu-Sancto* ex *Marrochio* LXXXV. Captiuos, quorum pars adhuc ex *Bello Sebastianico* pars ex manifesto abnegationis fidei periculo eruta, redemerunt. 1614
- XXIX. REDEMPTIO XXIX. Anno M. DC. XVI. quâ idem *Paulinus* (obses adhuc) per alios Fratres *Athanasium Carualho*, & *Petrum Fonseca* LIV. Captiuos ex *Algerio Vlyssipponem* traduxit. 1616
- XXX. REDEMPTIO XXX. Anno M. DC. XVIII. quâ idem *Paulinus* iam liber & F. *Antonius ab Assumptione*, ex *Septensi* territorio iussu *Philippi III.* C. LXXIV. Captiuos auulsit. 1618
- XXXI. REDEMPTIO XXXI. Anno M. DC. XIX. idem F. *Andreas* & F. *Antonius à Cruce* istam perfecere apud *Algerium*, ex quo C. LII. Captiuos in patriam inuexere. 1619

XXXII. REDEMPTIO XXXII. Anno M. DC. XX. ijdem Fratres *Paulinus*, & *Antonius* illam solâ eorum fide executam in territorio *Seprensi*, adeo vt CCC. LVIII. Captiuos liberos educerent. 1620

XXXIII. REDEMPTIO XXXIII. Anno M. DC. XXI. quâ ijdem & *FF. Andreas*, & *Antonius*, ex *Algerio* D. *Georgium Mascarenhas* Castri *Mazaganij* Gubernatorem (quem cum vxore, familia, alijsque *Mazaganij* militibus, & accolis, *Vlyssipponem* sinistra nauigatione petentem, *Turcæ* sub vinculis conduxere) D. F. *Antonium Gouea* Episcopum *Syrenensem*, ordinis S. *Augustini*, & alios C. L. Captiuos ab obscuris ergastulis redemere. 1621

ALIQUI Scriptores Quatuor alias REDEMPTIONES ab Anno relato ad M. DC. XXXVI. fuisse à *Fratribus Lusitanis* confectas asserunt, ast sine auctorum, seu Administratorum declaratione, & nomine nec specificâ Captiuorum redemptorum assignatione, & numero, ideò & Nos hac relatione contenti ad alia pergimus.

REDEMPTIONES GENERALES facta à Religiosis Excalceatis eiusdem Ordinis SSS. Trinitatis, Congregationis Hispaniarum.

- I. REDEMPTIO I. Anno Domini M. DC. XXV. quâ Redemptoribus *FF. Gabriele ab Assumptione*, & *Sebastiano à Matre Dei*, ex *Tetuan*o LII. Captiui à seruitute sunt exempti. 1625
- II. REDEMPTIO II. Anno M. DC. XXXII. quâ Redemptores idem *F. Sebastianus*, & *Gaspâr à Regibus* ex *Tetuan*o, & *Zale* LXIX. Captiuos à vinculis absoluêrunt. 1632
- III. REDEMPTIO III. Anno M. DC. XXXIV. quâ idem *F. Sebastianus* ex speciali decreto *Catholicæ Maiestatis* ex *Zale*, & alibi LXII. Milites, & III. Pueros libertati restituit. 1634
- IV. REDEMPTIO IV. Anno M. DC. XXXVIII. quâ Redemptoribus *FF. Francisco à Cruce* & eodem *Gaspâr* ex *Tetuan*o LXXX. Captiui in libertatem sunt traducti. 1638
- V. REDEMPTIO V. Anno M. DC. XL. quâ eisdem Redemptoribus C. XIII. Captiui inter quos *Tres Fratres Minores* à dura seruitute redempti ad propria remearunt. 1640
- VI. REDEMPTIO VI. Anno M. DC. XLII. quâ eisdem ipsis Redemptoribus, ex *Algerio*, præter *Imaginem Marianam* CLVI. Captiui proprios lares inuiserunt. 1642
- VII. REDEMPTIO VII. Anno M. DC. XLIX. quâ *FF. Benedicto à S. Michael*, & *Michaële à Virgine* ex *Algerio* C. VII. Captiui redempti fuere. 1649
- VIII. REDEMPTIO VIII. Anno M. DC. LIV. quâ *FF. Antonius ab Spiritu Sancto*, & idem *Michaël*, ex *Tetuan*o C. XXVI. Captiuos *Hispaniam* inuexêre. 1654
- IX. REDEMPTIO IX. Anno M. DC. LVIII. quâ *FF. Michael* prædictus, & *Andreas à S. Ieronymo* ex *Algerio* C. XLIII. Captiuos extraxere, inter quos erant VI. Religiosi, *Tres Carmelitæ Excalceati*; alter *Minorum*, alter *Predicatorum*, & alter è *Societate Iesu*. 1658

HACTENVS quas potuimus asserere REDEMPTIONES Fratrum SSS. Trinitatis à *Calceatorum*, quàm *Excalceatorum*; Quorum sacra familia longe adeo, lateque per Orbem odorem sui pijssimi instituti, Redemptionis scilicet Captiuorum, ab origine suo spirat, & vsque in hodiernum diem fragrantissime effudit, vt sint qui affirmant, per hunc Ordinem, vsque ad Annum M. DC.

XXXVIII. tantum CC. Millia Christianorum fuisse libertatem consecuta; peractis M. CCC. XLI. Redemptionibus Generalibus, vltra alias XX. quæ ad Annum vsque M. DC. LI. fuere executæ. Quorum etiam Fratrum feruorem in illis exequendis adeò emicuisse, vt non solum ipsi bona sua, & sacra vasa, calicesque ipsos pro Redemptione Captiuorum alienauerint, verum etiam semetipsos vsque ad mortem tradiderint, communi practicâ experimur.

*Crucem
pro corona
à Iesu re-
cipit.*

PRO *Coronide* illud obseruandum duximus à R. P. *Bonauentura* omissum, scilicet S. FELICEM adhuc in vtero Matris existentem, coronam auream Pueri IESU tribuentem, eique IESUM suam Crucem tribuentem *Eleonoram* Matrem in somno vidisse, testantur *Altuna* in *Chron. Ordin. lib. 1. c. 2.* & vetustus *Hymnus*, cuius nuper copiam accepi à F. *Marcello* à *Spiritu sancto* Excalceato huius Ordinis alumno, qui fere hæc omnia mihi suppeditauit, vt hoc loco reponerem. *Hymni* talis est series.

PRO S. FELICE DE VALOIS
Hymnus.

TE polus sacrae pietatis index
Approbat, FELIX, vtero latentem:
Et tuos signis præit stupendis
Præuius annos.

Visus es IESU puero, Coronam
Conferens tanto sacra dona Regi:
Et Crucis IESU onus, vt subires,
Suauè rependit.

A statu abiectos misero vt leuares
Pauperes, fletu tenero, crumenam
Obtines infans, ad amica Matris
Vbera pendens.

Creuit & tecum pietas, & ingens
Cum fames latè populos grauaret,
Triticum in cellis auidis superno
Munere adauges.

A Deo, tensis manibus, triumphos
Impetras Patri, Moses vt alter,
Dumque Regalem pede spernis Aulam,
Te quoque vincis.

Laus tibi semper resonet suprema
Trinitas, qua tot cumulare donis,
Et tuum terris celebrare seruum
Prodiga gaudes. Amen.

*Miracula
adhuc in-
fantulus.*

IN hocce Hymno etiam refertur, qualiter S. Vir, dùm vbera Matris lactaret, abstulerit vi lachrymarum crumenam ab elemosynario Patruelis *Theobaldi*, qua pauperibus subueniret. Necnon refertur, quòd tempore famis benedixit Patris granaria ad famelicorum opem, quâ protinus cessauit egestas; Denique victoriam in bello Patri à Deo impetraret. Nunc alium vetustum *Hymnum* pro S. IOANNE subiungo.

PRO S. IOANNE DE MATHA,
Hymnus.

*Mater IOANNES inclyta
Virgo tuis pranuntia
Natalibus, te predicat
Captiuitatis gaudium.
Lactens adhuc ieiunijs
Artus tenellos oprimis.
Pensoque lactis abstines;
Sic Martyr in te prauus
Recto iuuentam tramite
Solers gubernas; Literas
Diuiniore ebibis,
Miraculum Parisijs;
Sedit columa in vertice,
Spargens nitores igneos;
Qua testis est incendij
Sacro latentis pectore.
Induta vultus Angeli
Virtus Dei te visitat,
Et quam sequaris prauiam
Pramenstrat optatam Crucem.
Plenus tibi sit Trinitas,
Æterna honor qua secula
Ditas sacrato germine,
Quod te per auum concinat, Amen.*

DENIQUE & Tertium Hymnum pro vtriusque Patriarcha gloria hîc adnectere curabo, quem etiam ex vetustissimis schedis huius Ordinis deprompsit idem P. F. Marcellus.

*O vos Ecclesia calica lumina,
Lucentesque Phari; Vos duo sydera!
In quæis duplicibus, ceu Polus axibus
Christi machina voluitur.*

*O FELIX nimium faustus, & ô potens
IOANNES! geminis aureus Orbibus
Sol duplex; rutilus deinde nitoribus
Vestris terra beabitur.*

*O quàm Religio, cui sacra prasidet
Splendens vestra Pharus pulchrior emicat!
O quales radios versicolor vibrat
Crux in pectore prominens!*

*Vestro progenies stemmate Nobili
Alma, exinde Equitum nomine nascitur
A primis cui cognita crepusculis
Sparsit nobilitas decus.*

*Vestro à compedibus munere liberis
Captiuis, locuples orta Redemptio;
Vexabatque prius quos fera seruitus
Vobis cantica personant.*

*Sit per secula tibi gloria, Trinitas,
Quæ terras gemino sydere recreas;
Captiuis pretium sedula provides
Et sanctæ Ecclesiæ decus, Amen.*

Qui de hisce Sanctissimis Patriarchis ad amissim omnia elicere desiderat, adeat *Scriptores* superius nominatos, & cæteros *Ordinis Chronographos*; nam ad *Nostri instituti* pensum dicta sufficient.

V N D E C I M O

Kal. Ianuarij,

DIES XXII.

- A. ROMÆ natalis S. FLAVIANI Patris SS. Bibianæ, & Demetriæ, atque Dafrosæ coniugis; qui Hispali in Hispania Baticâ oriundus, urbis Expræfecturâ donatus, illam omnium Ciuium ministravit applausu, sed à Iuliano Apostatâ propter fidem inscriptione damnatus, ad Aquas Taurinas relegatus, orationi vacans, obdormiuit in Domino.*
- B. SOLANÆ in Hispania Depositio sacrorum pignorum, S. HONORATI Martyri Romæ passi; quæ in Collegio fratrum SSS. Trinitatis Excalceatorum piâ sedulitate seruantur, & honorificâ veneratione coluntur.*

NOTÆ.

ANCTVS FLAVIANVS, *origine Hispalensis, Romæ Exprefectus.*] Licet in aliquibus veteribus MSS. nomen huius Martyris FABIANVS scribatur, vt notauit Cæsar Baronius in *Martyrolog. Roman. lit. B. fol. 773*; tamen verum esse FLAVIANVM affirmat, sequenti elogio: *Romæ Sancti FLAVIANI Exprefecti; Qui sub Iuliano Apostata pro Christo inscriptione damnatus, & ad Aquas Taurinas in exilium missus, illic orans, spiritum Deo reddidit.* Conueniunt Dionysius Vazquez in *Castellan. fol. 208*. Ioannes Lupus in *Lusitan. fol. 273*. Ieronymus de la Higuera in *MS. Hispan. fol. 66*. De eo Philippus Ferrarius in *Catalog. SS. Ital. fol. 783*. Cæsar Baronius in *Annal. Eccles. Tom. 4. Ann. 362. n. 273*. Iulianus Archipresbyter Toletanus in *Chron. Ann. 354. n. 165. fol. 43*. Antonius Quintana-Dueñas *Histor. SS. Hispalens. fol. 100*. Rodericus Caro in *Corograph. Conuent. Hispalens. lib. 2. c. 11*. Eius ACTA breuiter coagulabimus ex superius relatis Scriptoribus, qui ea ex ACTIS. S. Bibianæ filix desumpserunt:

A.
Martyrologia.

Scriptores.

ACTA S. FLAVIANI MARTYRIS,
*Exprefecti Romæ Urbis, origine Hispalensis
Hispani; ex Iuliano, & alijs.*

FLAVIANVS, *natione Hispanus, nobilissimis parentibus, apud Hispaniam opulentissimam Hispaniæ Bæticæ ciuitatem, oriundus, qui postquam Christo nomen dedisset infantulus, & ad ætatem pubertatis accederet Catholicus, uxorem duxit Dafrosam, fœminam suo seculo illustrem, & omnium virtutum genere conspicuam. Qui cum in patrio solo per aliquot annos, fidei Catholice mysterijs, & obseruationibus intenti permanerent, ex eorum coniugio Bibianam, & Demetriam speciosissimas virgines, filias susceperunt. Illas Dafrosa Mater, iam salutariibus aquis tinctas, in omnium virtutum ministerio nutriuit; quo vsque FLAVIANVS parens Romam cum tota familia pergere destinauit; aut Principis munificentia vocatus, aut negotiorum causa compulsus, & in Vrbe Maxima ingressus facile suorum illustrium facinorum, & virtutum fama per omnium Septem montium angulos locutuleia peruasit, & omnium ciuium corda compleuit; ita vt illico ad Exprefecturam Urbis conscenderet. Cuius muneris Magistratum adeo laudabiliter exercuit, vt, recto iure, alios Vir vndequaque beatus, si tempora fuissent tunc temporis meliora, mereretur. Munere igitur expleto, cum sauisimus Iulianus Apostata Imperij moderaretur habenas, & aduersus Christi membra, deposito fidei vinculo, toto Orbe desauiret, adeo vt plurimos, etiam Romæ, martyrio coronatos conspiceret Vir Clarissimus, Imperantis rigorem despiciens, corpora occisorum Martyrum, colligere, & honorifice sepeliri disposuit. Hinc, cum eo ipso tempore satellitum manus Priscum Presbyterum, Priscillianum Clericum, & Benedictam fœminam religiosam, propter fidei confessionem, carceribus manciparet, & tandem sauiente Aproniano Prefecto, Christiani nominis hoste, cum Idola venerari nolissent, eos gladio feriri, & corpora proijci inhumata preciperet. S. FLAVIANVS, vt suum Christianum morem exerceret, illorum cadauera suis tradidit familiaribus sepelienda. Quæ cum Aproniani consuetudo perueniret ad aures, illum ad se accersitum, & verbis asperis obiurgatum ad carceris ergastulum deferri iussit. Quem cum nullo modo posset ad Idolorum cultum perducere, nullâ habitâ nobilitatis ratione, illum in fronte obsigna-*

Origo, patria, & parentes.

Matrimonium, & proles.

Romæ Exprefectus eligitur.

Martyrum corpora sepeliri curabat.

Capitur.

Tanquam
seruus in
fronte
stigmatum,
& in exi-
lium mitti-
tur.

Coronatur,
& sepeli-
tur, con-
iugi appa-
ret.

tum, siue inscriptum, quod genus ignominie stigmatio dicebatur, & Seruis irrogari consueuerat, in exilium ad Aquas Taurinas, apud Centumcellas deportare mandauit. Post hac omnia eius bona proscripsit, ac Dafrosam coniugem, & sanctissimas Virgines, Bibianam, & Demetriadem, eius filias, carcerali iussione in propria Parentis domo retinuit, donec aut Christum, eiusque fidem desererent, aut Idolis thura litarent, quibus renuentibus, & in confessione aeterni Sponsi perseuerantibus, post Parentum suorum agones, diuersis diebus, ad martyrii lauream peruenere. Igitur FLAVIANVS ad locum exilij delatus, ibidem per Tres dies continuos in oratione persistens, & Redemptori suo coniugis, & filiarum constantiam commendans, oculis in caelum fixis, suum illi reddidit spiritum. XI. Kalendas Ianuarij, Anno Domini CCC. LXI. Qui nocte Dafrosam coniugem apparens, illam ad aeternam, qua iam ille fruebatur, inuitauit aeternam duraturam vitam Itaque FLAVIANI Corpus a fidelibus tumultatum, & honorifice conditum fuit, & tandem ad Montem Phisconem translatum, ibidem custoditur, & colitur.

HACTENVS S. Martyris FLAVIANI, origine Hispani, ACTA. Cuius originis qualitatem multis superius Tom. 1. Die IV. Ianuar. fol. 65. & Tom. 3. Die XXI. Iun. fol. 573. & hoc Tom. 6. Die II. Decembr. lit. A. probauimus, ideo in ea non est insistendum.

SED illud sub silentio omittere nolimus, scilicet Petri Equilini uasritiam, qui in *Cathalog. SS. lib. 2. c. 43.* ausus sit dicere, S. Dafrosam, nostri Martyris coniugem, fuisse matrimonio copulatam cum S. Fabiano Pont. Max confundens FABIANVM, & FLAVIANVM. Ille temporibus Decij ad Annum CC. LIII. martyrio coronatus; iste Iuliani Anno CCC. LXI. vitam exutus: quod & notauit Ferrarius supr. *Die IV. Ianuar. fol. 7* & Quintana-Dueñas supr. *fol. 102.*

QUATENVS dicitur in ACTIS S. Martyrem fuisse in fonte obsignatum, intelligendum est de poena ignominiosa, qua serui fugitiui, & alij criminis rei literis, & characteribus inurebantur, de quibus multa Baronius in *Not. ad hunc diem lit. C. fol. 733.* & *Annal. Eccl. Tom. 3. Ann. 315. n. 30.* ubi plura congeffit. Sed quibus literis inurerentur, non aperit. Iustus Lipsius *Elect. lib. 2. c. 15. Tom. 1. fol. 645.* asserit quod eorum fronti K. litera inureretur, qua Calumniam scribebant. Nostri temporibus in altera ex maxillis S. in altera hoc signum, clauis figuram praeferebat, & iunctis S. & clauo, legitur SCLAVO, nostro idiomate, & Latino SERVVS de hisce Stigmaticis, Inscriptis, Lituratis, & Notatis plura apud Raderum ad *Martial. lib. 2. Epigramm. 25. fol. 205.*

Quibus li-
teris, aut
signis.

B. S. HONORATVS Martyr. Romanus.] Eum apud Ostia Tyberina fuisse cum Demetrio, & Floro Martyrio coronatum indicant Vsuarius, Ado, & alij recentiores, a quibus Caesar Baronius in *Martyrolog. Rom. b. d. lit. D. fol. 773.* sequenti clausula: *Apud Ostia Tyberina Sanctorum Martyrum Demetrij, HONORATI, & Flori.* Conueniunt Dionysius Vazquez in *Castellan. fol. 208 col. 2.* Ioannes Lupus in *Lusitan. fol. 273* Constantius Felicius in *Ital. 2. p. fol. 207.* Petrus Galestinus in *General. fol. 173. col. 2.* Philippus Ferrarius in *Catalog. SS. Ital. fol. 784.* & in *Topograph. SS. verb. Ostia fol. 93.* Nostri S. Martyris Corpus cum alijs, Urbani VIII. Pontificis Maximi munificentia R. P. F. *Ioanni de la Annunciation,* olim eius Confessario indulgit, illudque in Hispaniam transferendum permisit, prout fecit, & Generali Commissario Ordinis Excalceatorum SSS. Trinitatis, distribuendum mandauit, & apud Solanam Oppidum in Prouincia Martia, qua hodie Mancha dicitur, situm, ubi Collegium illius Ordinis aedificatum conspicitur, hodie honorifice collocatum, & ab oppidanis summam pietate cultum, ut ex supra relatis monumentis, quae saepius transcripsimus, liquet, hoc etiam tempore perseuerat. Acta prorsus perire, ut inquit Ferrarius, ideo illa omisimus, hac tantum relatione subnixi.

Corpus
Hispaniam
transla-
tum.

D E C I M O

Kal. Ianuarij.

D I E S X X I I I .

- A. *TURBVLÆ in Bastetanis Hispania S. VICTORIÆ Martyris, quæ cum C. Lucio Eugenio Turbulano desponsata Româ Hispanias aduentasset effugiens, à Decij Imperatoris satellitibus comprehensa, post carceris molestias, & cruciatuum angustias, gladio impetita decessit.*
- B. *AVRIÆ in Gallacia Hispania S. VINTILÆ Eremitæ, cuius sanctissimam vitam, & sanctitatis vestigia, sarcophagi epigraphæ, & populorum deuotio, annuersarijs demonstrationibus manifestant.*
- C. *VALENTIÆ in Edetanis Hispania S. PETRI NICOLAI FACTORIS, qui ex Ordine Minorum egregius Ecclesiastes, sic fuit scientiâ, & virtutibus insignis, sic in pralatura munere zelator acerrimus, sic prophetico splendore donatus, ut ad quamlibet natum virtutem videretur ex integro, tandem miraculis clarus migravit ad Dominum.*
- D. *TOLETI in Carpetania Hispania Depositio sacrarum exuuiarum S. VICTORIÆ Virginis, & Martyris Romæ passæ, quæ in Monasterio fratrum SSS. Trinitatis Excalceatorum, honorifice custodiuntur, & cultu debito venerantur.*

N O T Æ.

ANCTA VICTORIA *Martyr Turbulana in Hispania.*] Huc vsque apud *Martyrologos* creditum est, Nostram S. Virginem martyrio fuisse coronatam Romæ, vt indicant Beda, Vfsuardus, Ado, & Cæsar Baronius in *Roman. Martyrolog. h. d. lit. A. fol. 774.* sequenti elogio: Romæ S. VICTORIÆ, Virginis, & Martyris, quæ in persecutione Decij Imperatoris, cum esset desponsata Eugenio Pagano, &

A.
Martyro-
logia.

*nec nubere vellet, neque sacrificare, post multa facta miracula, quibus plurimas Deo virgines aggregauerat, à carnifice percussa est gladio in corde, rogatu sui sponsi. Quibus adherent recentiores Dionysius Vazquez in Castellan. fol. 209. Ioannes Lupus in Lusitan. fol. 273. col. 2. Constantius Felicius in Ital. 2. p. fol. 209. Petrus Galestinus in General fol. 174. Quæ assertio prorsus euanescit, cum ex ACTIS ipsius Virginis tam à S. Adelelmo de Laud. Virginit. lib. 2. quam abs Equilino in Catalog. SS. lib. 1. c. 83. Adone apud Surium Tom. 6. fol. 304. ex recensione Mosandri, & Philippo Ferrario in Catal. SS. Ital. fol. 784. constet, S. Virginem cum sorore Anatholia Româ expulsam, & ad prædia Eugenij sponsi delatam, ibidem, eo iubente, coronas martyrij, & castitatis accepisse. Ergo verbum ROMÆ, in Martyrologijs relatis, haut quaquam de martyrio, sed de cultu, accipiendum erit: & ideo Constantius Felicius *supr. d. fol. 208.* prorsus locum palæstræ doctus omisit his*

An Roma
passa?

Quod non;
probat
ex Actis.

Sed quo
loco coro-
nata?

Probat
apud Tur-
bulam
Hispania.

verbis: VICTORIA *verginè & martyre nobilissima Romana; la quale hauendo, sotto Decio Imper. immitando à Anatholia, recusato il matrimonio d'Eugenio Paganò, per Christo gli sui da lui fatto tagliare il capo.* Sed quo loco martyrium compleuerit Virago sanctissima inquirendum erit. S. Adelelmus, ad TRIBULANAM urbem reijcit, Equilinus ad *Tibulanam*, Ferrarius ad *Thoram* amandant; sed quâ Prouinciâ, hæc *Tribulana*, aut *Tibulana* ciuitas fuerit, nec *Adelelmus* aut *Equilinus* indigetant. Omitto *Thoram* quia *Ferrarius* errorem contraxit, & locum passionis *Anatholia* sororis, cum loco martyrij VICTORIÆ confudit. Sed quem locum omiserunt *Martyrologi*, & corruptum sediderunt *Adelelmus*, & *Equilinus* genuinum, verum, & consignatione Prouinciæ integrum, nobis suppeditarunt Flavius Dexter in *Chron. Ann. 255.* apud *Binar. n. 4. fol. 282.* his verbis: *Item hoc eodem tempore (licet alij sub Imperatore Pio Aurelio malint) in Hispania apud TURBVLAM Batestanorum, in populis Marsis, S. VICTORIA, aufugiens Româ ad Hispanias, ubi prædia erant eius sponsi, venit; postque tempus aliquod XXIII. Decembris, virginitatis lauream, martyrij laude, pro Christi fide passa, egregie cumulat.* Sequitur Luitprandus in *Aduersar. n. 90.* apud *Ramirez fol. 477.* hac periodo: *ROMÆ habetur celeberrima S. VICTORIÆ Virginis, & Martyris, domo Romanæ, memoria: quæ fugiens ab sponso Eugenio in Hispaniam, ad Prouinciã Marforum in Bastetanis, passa est ibi, in Ciuitate TURBVLAM, quam corrupto vocabulo TOVARRAM Sarraceni vocauerunt, ubi celebre condidit sacrarum Virginum Monasterium, & ibi passa est.* Eadem Iulianus Archipresbyter Toletanus in *Chron. Ann. 254. n. 97. fol. 29.* hac serie: *XXIII. Diem Decembris, S. VICTORIA Virgo, natione Romana, fugiens in Hispanias ne Eugenio, cui desponsa fuerat, nuberet, venit in Ciuitatem TURBVLANAM in Bastetanis, quæ nunc vulgo TOVARRA, & ibidem gloriose passa est.* Sed & Aulus Halus in *Carminè MS.* cuius partem dedimus supra *Tom. 4. Die IX. Iul. fol. 96.* eadem asseruit sequentibus versibus, vltimam partem carminis, vbi loquens *S. Anatholia* profequitur, domus.

*Me sequitur Soror insignis VICTORIA Virgo;
Cuius & Eugenius sollicitauit hymen.*

*TURBVLAM nos ambas suscepit, & limina nostris
Præstitit Hispana laboribusque pia.*

*Nostraque cum postquam tandem sociâlia iura
Nosceret inuidia, separat ipsa duas.*

*Hic VICTORIA prorsus iam redimita coronâ
Duplicis officij, Virgoque Martyr adest.*

Ecce vtraque in cæli perrexit lumina Virgo:

Ecce vtraque & Martyr astra recursat ouans.

His igitur sic delibatis, proculdubio in ACTIS S. Virginis apud *Adelelmum*, & *Equilinum* irrepfit mendum in loco palæstræ, quod vt emendes, TURBVLAM

L A M repone. De Nostra S. Virgine, extra relatos videffis Biuarium ad Dextr.
d. Ann. 255 n. 4. fol. 285. & 286. Rodericum Caro ibid. lit. r fol. 88. D. Franciscum *Scriptores.*
cum Calcales Hist. Carthagin. & Murt. Discurs. fin. c. 2. fol. 423. F. Alphonsum de Var-
gas Hist. Hortan. S. 3. n. 3. fol. ... Ann. 255. fol. 12. P. Franciscum de Bilches Hist. Gien-
nefs. 1. p. c. 15. fol. 41. & Hist. Beaciens. lib. 3. c. 20. D. Martinum Ximena Annal.
Giennens. Ann. 255. fol. 54. ACTA ex B. Adelelmo dabimus: -

ACTA S. VICTORIÆ VIRGINIS
 Romanæ, & Martyris Turbulanæ in Hispania
 ex Adelelmo Episcopo.

TEMPORE quo Decius Mundum ditioe tenebat,
 Militibus Christi mortis discrimina condens:
 Extitit in Roma binarum forte Sororum
 Fama nitens, validis pulsans rumoribus aures.
 Quas nullus poterat tormentis vincere tortor,
 Quamlibet insontes mulctaret cade cruentâ,
 Ut vita Auctorem superatâ à mente negarent.
 Altera de geminis felix ANATHOLIA dicta,
 Altera sed tenuit verum VICTORIA nomen.
 Has igitur sponsi, claris natalibus orti,
 Quos felix Hispania pridem emisit in urbem,
 Ad prolem generis studuerunt iungere nuptis.
 Sed mens virgineis ambarum torrida flammis
 Stuppas luxuria combussit torre pudoris,
 Spurcitas Mundi contemnens corde caducas.
 Spargebant gazam, simul & patrimonia dantes
 Aurea calcabant roseis crepundia gemmis;
 Cunctaque pauperibus mox ornamenta misellis
 Largitant, sibi nil seruantes, athera vincunt.
 Nuntius è claro pennatus lapsus Olympo
 Flammeus aspectu, niueo splendore coruscus,
 Sceptrum qui nitidum dextra gestabat in alma
 Ambas compellat tali cum voce Puellas:
 Nunc procul à vestro pallorem pellite vultu,
 Pectore nec pauido quatiens timor ilia pulset:
 Dum vobis thalamus Paradisi sede locetur;
 In quo perpetui nunquam consortia Sponsi
 Deficient penitus; sed gaudia longa manebunt,
 Dum vos virginitas comes indefessa sequetur.
 Amba seruabant casta consortia vita,
 Angelus vt dederat Sanctis praecepta pudoris,
 Vsq̄ue fugam vitæ mors marcida hymen habebat,

Virgo Romanæ.

Nomen Virginis.

Sponsus Hispanus.

Bona sua in pauperes distribuit.

Angelus ei apparet.

Ad virginitatem seruandam allicit.

Latrans, & populans vitali pectora flatu.
His igitur gestis stringuntur saeva procorum
Pectora, lethifero zeli maculata veneno;
Dùm cernunt amplum sponsas expendere censum.
Interea Romam linquens VICTORIA Virgo,
Exul in exilium Turbulanæ ducitur urbis,
Quæ fuit Hispanas inter memorabilis olim;
Quo draco funestus ruetabat flamina ventris
Lympida, lethifero corrumpens aëra flatu:
In tantum, ut ciues, vasto crepitante tumultu,
Linquere iam vellent pollutam flatibus urbem,
Exosi latebras, horrens quas bellua tenebat.
His igitur miseris spondet VICTORIA Virgo,
Credula si Domino pandant præcordia Christo
Lurida pestifero linquentes Idola cultu,
Vt dicto citius truculentam flamine Dyspam,
Quæ turmas vulgi mulctabat strage cruenta,
Pelleret è populo, dùm vellent credere Christo.
Quod dùm sponderent, concordî voce, caterua,
Squamigerum proturbavit mox Virgo chelydram,
Et procul in vacuas iussit se ferre salebras.
Mox Draco crudelis, sermonum pondere pressus,
Obscurum liquit squamosa pelle rigillum,
Sic Virgo felix, aethrali læta triumpho,
Ingentem explosit, sancta virtute, colubrum,
Ut nunquam posthac serpens irrumperet antrum:
Sed procul abscedens, incultis exulat aruis.
Fusserat ut Dyspam, verbo terrente, migrare,
Ciuius impendens, expulso natrice, palmam:
Tunc petijt ciues felix vernacula Christi,
Quatenus in crypta sibi, natrix unde nefandus
Aufugit, pariter dignentur condere cellam.
Mox veneranda Dei supplex ut Virgo poposcit
Cellam, continuo populus construxit, & Aram,
In quibus ipsa Deo copulavit castra sororum.
Insuper & decies senas iunxere puellas,
Quæ precibus crebris laudarent voce Tonantem,
Odis Davidicis modulantes carmina sancta.
Tunc procius Eugenius Delubri flamine fretus,
Thurificent iussit, munusque litare Dianæ.

S, Victoria
exilium in
Turbulam,
urbem
Hispanie.

Vbi Dra-
conem pro-
figat.

Ibique cel-
lam virgi-
nibus con-
struit.

Cœnobium
condidit,
quò LX.
Virginibus
præfuit.

*Alma sed imperium spreuit complere nefandum.
 Idcirco gladium stricto mucrone vibrabat
 Crudelis tortor, fundendo fluenta cruenta:
 Virgineos artus roseo qui rore rigauit.
 Mox interfector sensit discrimina palmae,
 Arida marcescens torpebat dextra lacerti.
 Insuper expertus calloso corpore lepram,
 Vermibus atque scatens efflauit flamen in auras.*

Gladio
percutitur,
& corona-
tur.

Tortoris
vindicam
sumpsit
Numen.

Hæc sunt ACTA veriora, & genuina, nam quæ hæctenus *Enrricus Canisius*, & ab eo *Mofandrus* edidere, mutila, & decurtata videntur. Nos illa ex *MS. Gar- sie de Loaysa* satis vetusto, & alio *Scurialensi* vetustissimo extracta, ab ipso Doctissimo Viro, desumpsimus, & eruditis fruenda dedimus.

Acta in-
tegra ex
Codice

QUA TENVUS ad originem *Hispanam* ex vrbe *Turbula* in *Baſſetanis Hispania*, *Luitprandus* in *Aduersar. n. 93.* cuius textum recensuimus *supr. d. Tom. 4. fol. 99.* asserit, C. *Lucium Eugenium* Nostræ S. *Virginis*, & *Martyris* sponſum fuisse *Ciuem Turbalanum*, quem sequuntur *Biarius d. Ann. 255. n. 4. fol. 285. & 286.* *Cascales*, *Vargas*, *Bilches*, & *Ximena*. Sed inter hos Quatuor vltimos contento, circa situm, quo hodie *TURBULA* respondeat. *Cascales* & *Vargas* sequentes topographiam *Luitprandi*, & *Iuliani*, situm vrbis illius statuunt in *Oppido TOVARRA* diœcesis *Carthaginensis Hispanæ*, vbi *D. Genesius Gomez* illius *Parochus*, egregium S. *VICTORIÆ* *Virgini*, & *Martyri* *Oratorium* extruxit, vt inquit *Vargas fol. 12.* *Bilches* & *Ximena*, *TURBULAM*, hodie respondere *TOBARIÆ*, *Oppido Giennensis* diœcesis, contendunt; ideoque in eadem, *Duplici* *Officio* fuere festum condecoratum ab *Eminentissimo S. R. E. Cardinali D. ac D. meo D. Balthasare Moscoso, & Sandoual*, tunc *Giennensi Episcopo*, nunc *Archiepiscopo Toletano*, & *Hispaniæ Primate*, affirmant. Sed quorum sit præcipuum ius, alijs decernendum relinquo, licet pro *TOVARRA* stet *Luitprandi*, & *Iuliani* auctoritas, quibus impugnare; religio erit.

MS. Loay-
se.

Nomen, &
origo Eu-
genij.

Turbula
cui oppido
respondeat,
Carthagi-
nensium,
& Gienn-
ensium
dissentio.

S. *VINTILLA Abbas, & Confessor.*] Vitam eremiticam duxit apud *Ecclesiam B. S. Mariæ Puginensem* in diœcesi *Auriensi Gallæcia*, non procul ab eadem *Ciuitate*, vbi sanctitate coruscans, inter *Sanctorum* agmina adscribi promeruit, sic *Arnaldus VVion* in *Martyrolog. Monast. lib. 3. fol. 401.* *Hugo Menardus* in *Benedictin. fol. 108.* *Philippus Ferrarius* in *Catalog. General. SS. h. d. fol. 484.* his verbis: *Apud Auriam* in *Gallæcia* S. *VINTILLÆ*, *Monachi, & Eremitæ.* *Ieronymus dela Higuera MS. Hispan. fol. 65.* idem *Philippus Ferrarius* in *Topograph. SS. verb. Auria. fol. 18.* De eo *Ambrosius Morales Histor. Hispan. lib. 15. c. 22.* *Ioannes Marieta Histor. SS. Hispan. lib. 6. c. 34. fol. 158.* *M. Ægidius Gonzalez Chronographus Regius* in *Theatr. Eccles. Castell. Tom. 3. fol. 376.* *Benedictus Gononus* in *Vit. SS. Occidental. lib. 4. fol. 270. & 271.* vbi ACTA huius sanctissimi *Eremitæ*, hac ferie describit:

B.
Martyro-
logia.

Scriptores.

**ACTA S. VINTILLÆ MONACHI,
 Eremitæ, & Abbatis Monasterij Puginensis
 prope Auriam in Gallæcia, ex Bene-
 dicto Gonono.**

*VINTILLA, natione Hispanus, Patriâ Gallæcus, apud Auriam il-
 lius Prouinciæ urbem, Cathedrali Sede condecoratam, haut infimis paren-
 tibus ortus, ab eis in Dei timore educatus, scholisque traditus, cum esset
 bonæ indolis bonus fecit progressus. Erat autem misericordiâ in pauperes
 præcipuus, & castitate honestus. Qui cum ad adolescentiæ florem peruenisset,*

Origo, pa-
rentes, &
studia.

vitia,

Fit Mo-
nachus, &
Eremita.

Et Pater
Monacho-
rum.

Moritur,
& tumula-
tur.

Epita-
phium.

vitia, carnisque voluptates, quæ illam atatem sequuntur, fugiebat, & crescens corpore, crescebat & virtute. Valde autem cepit ad vitam solitariam anhelare; quare opportunitate nactâ, Parentes latenter deserens, Monachus factus est, & paulo post, Eremiticam vitam, quam tantopere concupierat, amplexus est, apud Ecclesiam S. Mariæ de Pugin, non longe ab Auriensi civitate. Ibidem degens, ieiunijs, & vigilijs corpus atterebat, multasque à Dæmonibus ei illatas molestias, ope Omnipotentis Dei viriliter superavit: sed & plurimum factus ascetarum Pater, illos in Sancta conuersione continuit, Monasticam, & eremiticam regulam edocens, adeo ut totius Gallacia terminos eius doctrina, & sanctitatis fama penetraret; quâ innumeri Mundi illecebras relinquentes, ad S. Viri magisterium accurrerent. Tandem multis miraculis clarus, nam cæcis visum, surdis auditum, claudis gressum, alijsque egrotis sanitatem restituit. Sicque in sanctis operibus perseuerans, demùm migravit à seculo, ut Dei mansionibus cohereret, Die XXIII. Decembris, Anno Domini DCCC.XC. Cuius sacrum Corpus à fratribus in egregio marmoreo sepulchro tumulatum, adhuc colitur, in quo hæc epigraphe:

HIC REQVIESCIT FAMVLVS.
DEI VINTILLA. QVI OBIIT.
X. KALENDAS IANVARIAS
ERA. DCCCC. XXVIII.

Cultus.

Aliud, quod possit percurrere deuotio, & calamus perstringere, nequaquam antiquitas suppeditauit, ut inquit Moralius *d. lib. 15. cap. 22.* qui Ecclesiam Puginensem intra Archidiaconatum Castellæ, diocesis Auriensis, includi fatetur, addens, S. Eremitæ nomen, & memoriam in magno pretio esse apud Aurienses, ita ut ei cultus vndique exhibeatur, eiusque sarcophagum veneretur. Cetera Deus scit.

C.
Martyro-
gia.

B. NICOLAUS FACTOR *Minorida Valentinus Confessor.*] Eius memoria celebris est apud *Valentinos*, & Ordinis *seraphici* alumnos, ita ut in Tabulis mereretur Ecclesiasticis inscribi, ut probant Octavianus Caietanus in *Martyrolog. Sicul. h. d. fol. 146.* Arturus à Monasterio in *Frascan. h. d. fol. 586. lit. B.* sequenti elogio: VALENTIÆ in Hispania B. PETRI, NICOLAI, FACTORIS, Confessoris, ac Concionatoris eximij: Qui scientiâ, & magnis virtutibus præditus, sæpe Guardianatus munere functus est; dehinc spiritu prophetico plenus, & miraculorum multitudine, ante, & post obitum, nunc vsque coruscat. Ieronymus de la Higuera in *MS. Hispan. fol. 65.* Philippus Ferrarius in *Catalog. General. SS. fol. 485.* De eo Gonzaga de *Origin. Ordin. Seraphic. 1. p. & 3. p. Conuent. 9. Prouint. Valent. Barezzus in Chron. Minor. 4. part. lib. 8. à cap. 1. vsque ad cap. 56.* Hilarion Acoſta *Histor. Cathol. lib. 3. fol. 509.* Toffinianus *Histor. Seraph. lib. 1. fol. 128.* Carthagenſa *Hom. Cathol. de Arcan. Deipar. lib. vltim. §. 1.* Elzearius de *Sacr. Mont. Oliuet. lib. 3. cap. 4. 6. 8. & 11.* Picquetus in *Catalog. SS. Minor. fol. 31.* Marianus *lib. 5. cap. 57.* Daza in *Chron. Minor. 4. p. lib. 4. cap. 3.* Grauina in *Voce Turtur. 2. p. cap. 24.* Ioannes Maricra *Histor. SS. Hispan. lib. 17. cap. 31.* Salazar in *Chron. Prouint. Castell. lib. 3. cap. 15. & lib. 5. cap. 22.* Bozius de *Sign. Eccles. Tom. 2. lib. 9. cap. 13. & lib. 12. cap. 21.* Gaulterius in *Geograph. Secul. 16.* Coccius de *Sign. Eccles. artic. 11.* Rapinaus in *Histor. General. Recollection. 1. part. Introduc. §. 49.* Eius ACTA prolixo calamo typis edidit Valentia Ann. 1586. P. Christophorus Moreno, Prouinciæ Valentinae Minister Prouincialis, à quo omnes superius recensiti, Illam per synopsis dabimus, ob memoriam tanti Viri, cum & non constet de eius Beatificatione, licet petitâ:

Scriptores.

ACTA B. PETRI NICOLAI FACTORIS
 Ordinis Minorum alumni, Hispani, Valentini
 ex Christophoro Moreno, & aliis
 Scriptoribus.

PETRVS NICOLAVS cognomento FACTOR Valentinus Hispanus, natus est Valentix Anno M. D. XX. ex Vincentio Factore Syracusano Siculo, Matre Ursula Estaña Valentina ex Villa Albaydæ, Die XXIX. Junij, & sacro fontis lauacro ob Petri Apostolorum Principis reuerentiam, vocatus fuit PETRVS. Qui ab infantia cæpit Deo inservire, in simplicitate, vita candore, & timore Domini; hinc pietati, ieiuniis, & charitatis exercitiis deditus erat. Xenodochia pauperum singulis diebus visitabat, & languentum, leprosoꝝ, aliorumque agrotantium manibus pedibusque ardentissima infigebat oscula. Egenis cibos porrigebat, malens, pro Christo ipse esurire, quàm famelicis ex corde necessaria non præbere. Adolescens factus Franciscanum habitum, in Conuentu Deiparæ, Valentino induit in eoque per XLIV. annos continuos sanctissimè perseueravit. Anno M. D. XXXVII. Die XXX. Nonembris, Nouitiatum cæpit; & finito probationis tempore, ad professionem, Dominicâ primâ Aduentus, Anno M. D. XXXVIII. Pulcherrimus erat facie, sed pulchrior mente, & spiritu; utpotè donis fermè omnibus, siue natura, siue gratiæ decoratus. Acediam summè fugiebat, de rebus cælestibus frequenter colloquebatur: artes liberales optimè callebat sacra Theologiæ egregiam operâ nauauit, ita ut breui Concionator eximius euaserit. Carnis macerationi, ieiuniis, disciplinis, & orationibus iugiter intendebat. Fuit prorsus abstinentissimus, & solo pane, & aquâ, vel quodam iusculo reficiebatur, ita ut sæpius tribus, vel ultra diebus, à cibo abstinerit. Erat etiam somni parcissimus, nam super tabulam ligneam, vel asseres, cum perpetuo cubaret, & pro puluinari capiti lapidem supponeret, totas noctes insomnis agebat. In media hyeme stagnum nudus ingressus, illic tribus horis carnis lasciuiam sedauit. Sæpius orationi insistens, exctasim Vir admirabilis patiebatur. Altissimam paupertatem, & mansuetudinem, profundissimamque humilitatem, ad eò excoluit, ut ex animo cederet omnibus, nihilque sibi gratius accidere poterat, quàm ab aliis reprehendi, redargui, pessundari, atque vilipendi. Sanctam obedientiam arctissimè amauit, cuius rei gratiâ, Magistrî Nouitiorum, & iuuenum acceptauit, licet inuitus, officium, & pluries Guardianatus, atque Diffinitoriatus munere functus est. Cilicio utebatur ad carnem, & nudis pedibus ambulabat, necnon solo habitu, & unâ tantum tunicâ vestiebatur. Puritate conscientia pollebat, castissimus fuit, & ab omni inquinamento libidinis alienus. Tentationibus variis haut caruit; sed hisce Demonum suggestionibus numquam subiucuit, imò has omnes, Diuino fretus auxilio, facillè deuicit. Passionem Dominicam sæpè meditabatur, ac deshebat, summè exoptans, eosdem dolores in se sentire, quo filius Dei pro nobis in Cruce sustulerat. Hinc dum autem semel compassiuâ quadam teneritudine, in Dominicum laterale vulnus raperetur eiusque meditationi, intimis cordis visceribus intenderet, tali, tantæque doloris angustia transfixus dicitur, transformatus omnino, & in alterum hominem versus, videretur. Itaque ab eo tempore, quoties præfati vulneris, vel amarissimæ Passionis Dominicæ, siue inter concionandum siue inter celebrandum, siue inter aliquid aliud faciendum, meminisse contigerat, raptus, atque in exctasim factus, per plures horas sine sensu exercitio manebat, & postea letus, & doctus à Patre laminum, mirabilia propalabat, hinc de eo dictum:

Origo, parentes, & natiuitas.

Fratribus Minoribus adhaesit.

Concionator eximius euasit.

Virtutes S. Viri.

Christi passionem meditabatur.

Cuius recordatione in exctasim rapitur.

*Dum gustas FACTOR Domini dulcissima verba,
Raptus es in cælum, perfruerisque Deo.
Inde redis latus, cælesti nectare plenus,
Atque doces, cælum scandere quâ liceat.*

Denique eius erga Augustissimum Eucharistiæ Sacramentum deuotio, adeo excellens fuit ut vix exprimi queat. Quid denique de eius gratia, quâ Christum Dominum, non iam visibilibus illis speciebus velatum, sed in propria forma, videre promeruit, referam? Pluribus, variisque modis à Christo est consolatus; sed maxime suâ præsentia. Sæpe etiam visitatus est à Gloriosa Virgine Deipara, Diuo Ioanne Euangelista, S. Ursula, Virgine, & Martyre, & aliis. Benè, rectèque de omnibus sentiebat, de nemine iudicium proferens. Mirum verò in modum compatiebatur iis, qui in mortali peccato perseuerabant. Quamobrem, ut Deus eorum misereri dignaretur, sæpe sæpius ad sanguinem usque seipsum flagellabat. Postquam enim semel per quatuor horas continuas sagunt coram Venerabili Eucharistiæ Sacramento, orationi incubisset, eiusque facies inter orandum, ad Solis instar, vniuersam Ecclesiam collustrasset, ita se per integram horam flagellis, pro iis, qui mortali noxâ circumdati erant, cecidit, ut totum circumquaque pauimentum sanguine resperferit. Posthac spiritu Prophetico abundantissime illustratus, multa prædixit futura, quampluraque miracula edidit. Quâ de causa B. Ludouicus Bertrandus, Ordinis Prædicatorum alumnus, Vir sanctissimus, de ipso NICOLAO FACTORE, quem optimè cognoscebat, loquens, dicere solitus erat: Pater NICOLAVS FACTOR, cum huius mundi accola sit, Paradisum obtinet, atque cælestibus alterius vitæ deliciis fruitur. In multis, & continuis extasi raptibus, sæpius commurmurando vitam Regis Catholici commendabat, Ecclesiæ exaltationem, & pacem inter Christianos Principes appetebat, sed illud maxime in sensu persistebat, scilicet S. Inquisitionis Tribunal, tanquam Hispaniæ propugnaculum aduersus hereticorum insidias, conseruandum, multis audientibus, dum in raptu persisteret, efflagitabat. Tandem omni sanctitate conspicuus, fidei, spei, & charitatis plenus, & omnibus virtutibus redundans, sacramentis munitus, & Angelorum agmine circumdatus, è vita discessit in Conuentu S. Virginis Mariæ de Iesu, Valentino, Die XXVIII. Decembris, Anno M. D. LXXXIII. Etatis sue LXIII. Cuius sacrum Corpus ibidem post aliquot dies tumultatum, miraculis clarere cepit. Quare Philippus II. Hispaniarum Rex Catholicus, Anno M. D. LXXXVI. & Consules Valentini, his commoti litteras supplices dederunt, ad Sixtum V. Pont. Maxim. pro canonizatione S. Viri: cuius auctoritate delata causa tantæ rei ad consilium, & examen, nunc à sacra Rota expedita est.

Hæc sunt per synopsis ACTA, qui casus speciales, proluxa enarratione, legere cupit, adeat Hispano sermone F. Christophorum Moreno, & Latino Barezum d. lib. 8. vbi ad amussim; & Arturū Monasterio d. fol. 586. §. 2. & seqq. Cætera quæ de hoc B. Viro recensentur, alius dum canonicè fuerit sancti titulo donatus, dabit.

S. VICTORIA Virgo, & Martyr Romana.] Diuersa à Sorore S. Anatholia: Cuius sacrum Corpus ex Cœmeteriis Romanæ vrbs extractum, iubente Urbano VIII. Pont. Max. illudque concedente, R. P. F. Ioanni ab Annuntiatione Ordinis SSS. Trinitatis Religioso Excalceato Hispano, eius pro tempore Confessario, in Hispaniam ad R. P. Generalem totius Ordinis cum aliis emissum, Monasterio Toletana vrbs distribuit, vbi honorifice collocatum, & populo arculâ lignea deauratâ expositum, ibidem custoditur, & colitur, hoc die, cum penitus ignoretur Sanctæ Virginis, & Martyris Passionis dies. Quæ omnia liquent ex Auctographis, & Diplomatis sæpè sæpius à Nobis recensitis, vbi extractionem è cœmeteriis, translationem in Hispaniam, & distributionem pro Monasterio Toletano Lector addiscere valebit.

A Christo,
Deipara,
aliisque
Diuis visitatur.

Prophetia
dono illustratur.

Tribunal.
S. Officij
conseruandum
esse, petebat.

Moritur,
& sepelitur.

D.

Translatio
S. Corporis
in Hispaniam.

NONO

Kal. Ianuarij,

DIES XXIV.

A. BURDIGALÆ in Aquitania S. DELPHINI ipsius urbis Episcopi, qui Pampilonæ in Vasconibus Hispaniæ natus, illius Metropolitana Ecclesia, ob Sanctitudinis, & doctrina acumina, infulas induit; post Cæsaraugustanæ Synodo interfuit, quâ Priscillianum damnauit, quem Romam proficiscentem, è suâ expulit diœcesi. *B.* Paulinum Nolanum aquâ lustrali persudit, & Barcinonem ad Lampum Episcopum, ordinandum dimisit, tandem virtutibus clarus, in pace quieuit.

NOTÆ.

ANCTVS DELPHINVS *Burdigalensis, Episcopus, & Confessor.*] *Ce-* A.
lebrem commemorationem de hoc Sancto Præfule agit S. Pauli- Martyro-
nus Nolana Sedis Episcopus, ad quem Epistolas 15. 16. 17. 18. & 19. logia.
luculenter scripsit; eiusque cum horificentissima laudum accla-
matione scribens ad Amandum Episcopum Epistol. 21. & 24. me-
miuit; hinc in Albo Sanctorum Vniuersalis Ecelesia reponere decreuit, vt ex
Cæsaris Baronij Martyrol. Roman. h. d. lit. F. fol. 778. liquet, hac clausulâ: Burdigalæ
S. DELPHINI Episcopi, qui Theodosij tempore claruit sanctitate. Conueniunt
Dionysius Vazquez in Castellæ. fol. 210. Ioannes Lupus in Lusitan. fol. 275. An-
dreas Saussay in Gallican. Tom. 2. fol. 1029. Philippus Ferrarius in Topograph. SS.
verb. Burdigala fol. 27. De eo Seuerus Sulpicius in Histor. Sacr. lib. 2. ex editione *Scriptores.*
Galesinij fol. 173. & in edito Lugduni Batavor. cum Not. Var. fol. 443. Aulus Halus
Poëta Burdigalensis, & ciuitate Toletana donatus in MS. Carmine, hac serie:

Mart. Hisp. Decemb.

DDdd 2

PRO

PRO S. DELPHINO PAMPILO
nensi, & Episcopo Burdigalensi Carmen,
ex Aulo Halo.

Pampilona tuos construxit prouida, DELPHIN,
Ortus primanos, cuiusque sacra paras.
Burdigala ast tibi pergrandes concessit honores;
Munera cui soluens, hac tibi soluit ouans.
Cæsaris Augustæ sedens in conclaue Patrum
Dogmata Priscilli tundis & ipse fidus.
Paulini tandem (Nolana Præsul in urbe
Posthæc) baptismo tu geris ipse chorum.
Protinus ad Lampum, quem Patrem Barcino noscit,
Presbyter utque fiat, mittis amicus eum.
Post meritis plenus, faues, en iam ductus in Astra,
Hispanisque tuis, Burdigalisque meis.

Robertus in Gall. Christian. tit. de Episcop. Burdigalens. fol. 173. Baronius in An-
nal. Eccles. Tom. 4. Ann. 374. n. 12. Tom. 5. Ann. 398. n. 11. & Ann. 431. n. 89.
Franciscus Biuar. ad Dextr. in Chron. Ann. 384. n. 7. fol. 404. & Ann. 396. n. 1. fol. 420.
A quibus omnibus ACTA coagulabimus.

ACTA S. DELPHINI EPISCOPI
Burdigalensis, Confessoris, origine Pampilonensis,
ex Varijs Scriptoribus.

Origo, &
patria.

Episcopa-
tus.

Interfuit
Concilio
Casaran-
gustano.

Hereticos
expellit è
sua dice-
cesi.

DELPHINVS, natione Hispanus, ex Pampilonensi urbe, Nauarrei Regni Metropoli, oriundus; qui postquam ad Presbyteri munus, suis interce-
dentibus meritis, accessit, ad Burdigalensem in Aquitania beatus Pres-
byter infulam euocatus, illam omnium plausu, & acclamationibus induit.
Serpebat tunc temporis Priscilliani hæretici perfida, & abominabilis hæ-
sis, quâ plurimos licentiosa dogmatis libido depascere visa est. Cui tanto
malo ut occurrerent illius seculi Patres, & Catholici Pastores apud Cæsar-
augustanam urbem Nationalem Synodum indixerunt, quâ S. DEL-
PHINVS interfuit, & ibidem ea præstitit consilio, & auctoritate, in fide,
ac iustitia tuenda, profligandaque hæresi, & improbitate, que sanctissimus,
idemque sapientissimus Episcopus potuit, ac debuit impendere. Latâ itaque
ibi in absentes damnationis sententiâ, eo quòd Hæretici Salvianus, Elpi-
dius, Priscillianus, & Instantius noluerunt sese iudicio tot singularium An-
tistitum committere, omnes Præsules ad propria repedantes, canones Synodi,
ut vigilantissimi Pastores in suis diocesisibus obseruabant. Quibus suffultus
S. Præsul, & decreto Gratiani Imperatoris nuper edito, quo vniuersi hæ-
retici excedere, non Ecclesijs modo, aut urbibus, sed extra omnes terras pro-
pelli iuebantur, cognito, quòd hæc Hæreticorum manus Romam ad Dama-
sum Summum Ecclesiæ Vniuersalis Pontificem proclamans, Burdigalam,
fuisset ingressa, ad virus suum diffundendum, protinus illam ab urbe, &
vniuersa ditione turbam hæreticam amandauit. Post hæc cum Paulinus ad
veræ fidei cognitionis apicem diu iam protractus, baptismatis fonte tingi
concuperet, & nomen Christo dare satageret, à Sanctissimo Pontifice DEL-
PHINO sacro Baptismate expiatus, ad Lampum Barcinonensem Præ-
sulem

sulem iam minoribus ordinibus initiatus emittitur, ut ab ea sacris & maioribus sacraretur. Igitur DELPHINVS Pastoris boni munia instantius executus, quã prædixit erat cœlesti facundiã, ciuium suorum animos ad cultum sincerum Numinis, contemptum temporalium & æternorum desiderium admodum inflammanit. Eã cum diuinã polleret virtute S. Antistes, mortuo Gratiano, edictum à Maximo, qui Imperium per illius necem inuaserat, emanauit: quò Priscilliani tot motus per haresim, & noua facta cientis, in Episcopali iudicio causam disquiri iterum iubebatur. At quòd S. Præsul eminentiã doctrinã, & sanctitatis in Episcopatu antecelleret; idèd vt cæteros Episcopos in Burdigalam confluere, quatenus sub tanti Pontificis perspicacibus oculis res transigeretur, mandatum est. Conuenere eò libenter Orthodoxi Episcopi, Priscillianus, & Instantius eodem deducti, iste prior causam dixit, sed cum se expurgare non valuisset, Patrum sententiã, & Episcopatus munere indignus, & prorsus hæreticus pronuntiat. Quod Priscillianus agnoscens demùm ad Imperatorem Maximum prouocauit, & re infecta Synodus dissoluitur. Cæterum S. Antistes, tot fessus pijs laboribus, quibus Dei gloriam, Ecclesia decus, fidei integritatem, errorum excidium, pietatis augmentum, morum puritatem, disciplina vigorem, iustitiã cultum Templorum ornatum, animarum conuersionem, & cætera omnia ad sui muneris complementum, semper curauit, & prouexit, ad ultimum vita terminum perueniens, sacramentis munitus, sanctitate illustris, & Confessoris titulo sublimatus in Domino obdormiuit IX. Kalend. Ianuarij circa Annum Domini CCCC. vel circiter. Cuius virtutum, & illustrium facinorum multitudo, ut in Sanctorum Tabulis reponeretur, optimo iure promeruit.

Paulinum
sacro bap-
tismate
tinxit.

Burdigala
Concilium
indicitur.

Moritur.

En Nostri S. Pontificis Burdigalensis & patria Pampilonensis ACTA integra, & genuina, in quorum relatione nihil quod dubitet scrupulosa calumnia poterit inuenire, cum iam ex Carmine Auli Hali probata patefcatur origo Hispana, ex vrbe Pampilonensi.

QUOD interfuisset Synodo Casarangustana, extra Auli Carmen, expressus est locus S. Seueri Sulpicij d. lib. 2. Biuaris ad Dextr. d. fol. 404. Andreas Sauffay d. fol. 1029. & seq. & cæteri omnes superius relati.

Synodus
Casarau-
gustana.

CIRCA expulsionem Priscilliani, & sociorum ex Burdigala, eiusque ditone, Author est idem Sulpicius d. lib. 2. his verbis: At tum Instantius, Saluianus, & Priscillianus Romam profecti, ut apud Damalum, Vrbs eã tempestate Episcopum, obiecta purgarent. Sed iter eis præter interiorem Aquitaniam fuit: ubi tunc ab imperitis magnifice suscepti, sparsere perfidia semina: maximeque Elusanam plebem, sane tum bonam, & religione studentem, prauis prædicationibus peruertere. A Burdigala per DELPHINVM repulsi. Cui sententiã cæteri conueniunt.

S. Vir hæ-
reticos pro-
pellit.

QUATENUS dicitur in Actis ab eo S. Paulinum baptismum suscepisse; Ipse Paulinus Epistol. 16. ad Delphin. 2. fol. 173. ex recensione Rosuueydi: & clarius Epistol. 45. fol. 400. hac periodo: Nam ego & si à DELPHINO Burdigalæ baptizatus, à Lampio apud Barcionam in Hispania per vim inflammata subito plebis sacra- tus sim; tamen Ambrosij semper & dilectione ad fidem nutritus sum. Probant Biuaris d. fol. 420. & Rusuueydus fol. 663.

Baptizat
Paulinum.

DE Concilio Burdigalensi in causa Priscilliani, Flauius Dexter in Chron. Ann. 388. n. 1. ubi Biuar. fol. 412. Sulpicius Seuerus d. lib. 2. fol. 446 in Varior. & fol. 175. Burdigalense. n. 73. in Galefin. editionibus. Cætera communia, quæ probatione non indigent, cum omnia digesserit etiam Sauffayus, post carmen Auli Hali Nostri.

OCTAVO

Kal. Ianuarij.

DIES XXV.

- A. HISPANIÆ *celebris est festiuitas* NATIUITATIS Domini Nostri IESV-CHRISTI *secundum carnem.*
- B. BLETISSÆ *in Hispania Citeriori* Depositio *sacrorum pignorum* SS. IACOBI, ISAACII, & IOSEPHI *Pastorum, qui primi Domini Natalem ab Angelis exaudire meruerunt, illumque infantem primitus adorauerunt.*
- C. CORDVBÆ *in Hispania Batica* S. NARCISI *Martyris, qui pro Christi fide comprehensus, quia idolis thuralitare recusauit, cruciatibus expositus, & ad mortem damnatus, ad aeterni gaudij requiem, gloriosus festinauit* *Atleta.*
- D. TOLETI *in Carpetania Hispania* S. BONITI *huius nominis II. ipsius urbis Episcopi, qui S. Boniti I. consanguineus, eius virtutes, & vita acta mores equali calculo exhaust, tandem Confessor celebris in Domino quieuit.*
- E. NAIARÆ *in Hispania Citeriori* Translatio S. EVGENIÆ *Virginis, & Martyris, Romæ passæ; Cuius sacralipsana in ipsius urbis Ecclesia Maiori honorifice custodita, & piâ religione coluntur, & celebri anniuersario venerantur.*
- F. SOLANÆ *in Hispania* Depositio *Sacrorum pignorum Sanctæ EVGENIÆ Virginis, & Martyris, quæ ex Cathecumbis Romanæ urbis extracta, & in Monasterium fratrum SSS. Trinitatis Excalceatorum aduecta, ibidem honorifice requiescunt.*

NOTÆ.

NOTÆ.

ACTIVITAS D. N. IESV CHRISTI *secundum carnem.*] Anno à creatione Mundi, quando in principio Deus creauit cœlum & terram, V.M.C. XCIX. A Diluuiio vero, Anno II. M.DCCCC. LVII. A Natiuitate Abraham, Anno II. M. XV. A Moyse, & egressu Populi Israël de Ægypto, Anno M. D. X. Ab vnctione David in Regem, Anno M. XXXII. Hebdomada LXV. iuxta Danielis prophetiam; Olympiade C. XCIV. Ab Vrbe Roma condita Anno DCC. LII. Anno Imperij Octauiani Augusti XLII. toto Orbe in pace composito, Sextâ Mundi ætate, IESVS CHRISTVS æternus Deus, æternique Patris Filius, Mundum volens, aduentu suo pijssimo, consecrare, de Spiritu-Sancto conceptus, Nouemque post conceptionem decursis Mensibus, in *Bethlehem Iudææ* nascitur, ex MARIA Virgine, factus HOMO. Communis isthæc festiuitatis solemnitas est, ab Apostolicis constitutionibus exordium sumens, vt indicat S. Clemens Papa *lib. 5. Const. Apostol. c. 13. & lib. 8. c. 39.* ideoque Vniuersalis Ecclesiâ illam à nascentis fidei tempore celebravit, & honorifice coluit, & patet ex omnium tam antiquorum, quàm recentiorum, *Martyrologijs*, Sanctorum Patrum Sermonibus, & Homilijs, Ecclesiarum vniuersi Orbis Officijs, & ritibus, Constitutionibus, & decretis Summorum Pontificum, Imperatorum Orthodoxorum statutis, & legibus, & denique Sanctorum reuelationibus, & miraculis, ideo super hoc non erit cur tempus teramus.

A.
Quo tempore natus Christus?

Huius festiuitatis antiquitas, & solemnitas.

SED Quæstio est, *Quo mense, quâ verò Die Christus fuit natus?* In qua diuersorum sententias intueor. PRIMA sit *Ægyptiorum*, qui hunc festum celebrabant, eo die, quo Ecclesia Romana *Epiphaniam*, vt referunt Clemens Alexandrinus *Stromat. lib. 1. c. fin.* Ioannes Cassianus *Collat. 10. c. 2.* Origenes Adamantius in *Homil. 8. ad Diuers.* Epiphanius *Heres. 51.* Quam recijcit S. Ieronimus in *Ezechiel. lib. 1. c. 1.* SECUNDA est *Armenorum*, qui hanc solemnitatem agebant *Die V. Ianuarij*, quos Eugenius IV. Pont. Max. reduxit, & in Concilio Florentino decretum edixit, quo hoc *Die* festum Natiuitatis Domini celebrandum fanciuit. TERTIA est *Beroaldi, & Burdi*, qui Christum natum esse Mense *Septembri* affirmare sunt ausi. Quos Iacobus Gretserus *de Die Natal. Domin. lib. 1. c. 4.* & sequent. ad amussim conuincit. QUARTA est, quam Ecclesia Vniuersalis amplectitur, scilicet Christum ex Virgine natum VIII. *Kalendas Ianuarias*, id est, *XXV. Die Mensis Decembris*, cum Sol esset in signo Capricorni, & Cancer dimidium cœli teneret, Librâ adhuc duo brachia in Oriente monstrante, & Aries in Occasum rueret, vt Baptista Mantuanus in *Fast. Sac. h. d. fol. 92.* perpulchre cecinit, hisce carminibus:

Quo die, & mense natus?
I. Opinio.

II. Opinio.

III. Opinio.

IV. Opinio.

*Nox erat, & Capro iunctus tellure sub alta
Sol gradiens nostri radiabat sydera cœli:
Cancer in excelso stellati cardine Mundi,
Dux Signorum Aries, Libræ duo brachia in Ortu;
Cum Soboles diuina Nouem iam Mensibus actis
Prodiit; & Christus terris apparuit Infans.*

Quibus signis cœlestibus natus?

HINC etiam QUÆSTIO insurgit, *quo scilicet Hebdomada Die natus fuerit?* Cædrenus credidit Christum Dominum *Feria IV.* natum. Sed hæc opinio recijcitur autoritatibus *Hesichij, Anastasij Sinaitæ, & Niceni, & Auctor Homil. 16. in Apocalyps.* apud Augustinum, natum *Feria VI.* contendit, quos sequitur Iacobus Beguinius in *Kalendar. Apostol. fol. 33.* Ast hoc euenisse die *Dominico* recenset

Quo die hebdomada natus?

Nicephorus

Nicephorus *Histor Eccles. lib. 1. c. 12.* Durandus de *Divin. Offic. lib. 6. c. 13.* Canisius de *B. Virgin. lib. 4. c. 10.*

An clauso utero natus?

NUNC & alia se offert QVÆSTIO, an *Christus clauso utero natus?* Affirmatiuam sententiam omnes tam veteres Patres, quam recentiores Theologi aduersus hæreticos tuentur, scilicet, B. Virginem Dei-Genitricem clauso utero peperisse Saluatorem, & Christum clauso Matris utero hunc Mundum ingressum esse; sicut postea, clauso, & obsignato permanente sepulcro resurrexit, & clausis ianuis ad Discipulos introiuit: idque haut secus factum esse quam Solis radij concretam vitri massam penetrant, neque frangunt tamen, aut vllâ parte lædunt. Sic Nazianzenus in *Tragœd. Christ. Patient.* Ieronymus in *Apolog. contr. Iouinian.* Theodoretus *Dialog. 2.* Maximus de *Natal. Dom. Homil. 2.* Gregorius Magnus in *Euangel. Homil. 26.* Fulgentius de *Laud. B. Mar. Serm. 1.* Bernardus de *Resurrect. Serm. 1.* Bellarminus de *Eucharist. lib. 3. c. 6.* Origenes Adamantius de *Diuers. Homil. 1.* Ambrosius de *Institut. Virgin. c. 7. & 8.* Ildephonsus Noster de *Virginit. & Parturit. Mar.* citans hos versiculos ex Hymno S. Ambrosij:

*Fit porta Christi peruia,
Refecta plena gratia,
Transitque Rex, & permanet
Clausâ, ut fuit per secula.*

S. Augustinus *Epistol. 3. ad Volusian. & de Ciuitat. Dei lib. 2. c. 8.* Damascenus *lib. 4. de Fid. c. 15.* & alios innumeros, quos refert Georgius Coluenerius in *Kalendar. Marian. Tom. 2. b. d. fol. 415. n. 4.* quos omitto, vt tibi Epigramma S. Ildephonsi Toletani Nostri nondum editum, & in meo *Codice MS.* reconditum, de hoc mysterio referam:

*Ecce Deum & Hominem peperit Sanctissima Virgo:
Virgo sed ipsa simul, Temporibusque Tribus.
Ante diem partus, in partu, postque vicissim
Virgo remansit ouans, intemerata manens.
Illud & egregium concessit munus & illi
Christus; quòd clausus sic remaneret uter,
Seu speculi radius, qui flammeus undique Solis
Stamina cum penetrat, nec pereunte vitro:
Seu cum Christus idem stetit sub marmore clausus
Sarcophagi, & surgens nil patiturque lapis:
Seu quando ad proprios ingressus, corpore, fratres
Ianuis & clausis, quas fere noxa quatit:
Sic Christus, Matris uterum sine labe relinquens,
Prodiit, ut mundi noxia quaque lauet.*

Red & Aluarus Gomezius Toletanus insignis Poëta Latinus, & sui seculi Vir eruditissimus, de quo sæpius diximus, Homopoli S. Ildephonsi sententiam secutus, hæc carmina in *Thalichristia lib. 6. fol. 46. col. 2.* scripsit:

*Venerat alma dies, & cœli plena decoris
Hora nitens, maculis solitoque decentior vstis,
Ter Phæbe in triplices monstrarat cornua Menses;
Cancer in equorei supremo culmine regni
Horrida vicino stringebat frigora Lano
Nox erat, & medij per amœna silentia somni*

*Lata serenato cantabant sydera celo.
Nascitur ecce Deus, non lesaque viscera Matris
Linguit, ut ante fuit manserunt claustra Beata
Virginis, & verum vero est de corpore natum
Filius, ignoto genitrix quæ sola marito.*

Sed de his satis, videndi Coluenerius, Robertus Obrizius, Baptista Masculus, Baptista Mantuanus, Aluarus Gomezius, Henricus Coccus, Emanuel Pimenta, & alij, qui carmine hanc *Domini Natiuitatem* scripserunt. Illud hic non erit omittendum quia in *Hispania* Nostræ laudem exoritur, scilicet, quod eo ipso tempore, quo Christus nasceretur visi sunt *Tres Soles* postea in vnum coeuntes; ita Flavius Dex. in *Chron. Ann. 2.* Lucas Tudensis lib. 1. *Chron. Histor. Reg. Alphonf. lib. 2. cap. 107.* D. Thom. in *Summ. 3. p. q. 46. art. 3.* à quibus Ioannes Vassæus, Ambrosius Morales, Padilla, & cæteri *Rer. Hispanic. Scriptores.*

SS. IACOB, ISAAC, & IOSEPH Pastores, qui Christo nato adfuerunt] Eos fuisse sanctitate illustres indicat Flavius Dexter in *Chron. Ann. 1.* apud Rodericum Caro. *lit. C. fol. 3.* Franciscum Biuarium *fol. 11. n. 2.* Quem secutus Venerabilis Beda de *Loc. Sanct. c. 8.* hæc verba recenset: *porro ad Orientem in Turre-Ader, id est gregis, Mille passus à Ciuitate Bethleem segregata est Ecclesia, TRIVM PASTORVM, Diuinæ Natiuitatis conscriptorum, monumenta continens.* Numerique qualiter post *Dextrum, & Bedam* Luitprandus in *Chron. Ann. 938.* apud Tamayo *fol. 77.* & apud D. Laurentium Ramirez *Ann. 944. n. 347. fol. 440.* affirmat, & post eum Iulianus Archipresbyter Toletanus in *Aduersar. n. 297. & 298.* D. Bernardus in *Vigil. Natiuit. Sermon. 6.* Cæsar Baronius *Annal. Eccles. Tom. 1. Ann. 1. n. 7.* Maldonado in *Luc. cap. 2. num. 9.* Suarez in *D. Thom. Tom. 2. 3. p. q. 36. Distinct. 14. Section. 1.* Ioannes de la Haye in *Triumph. Veritat. cap. 9. num. 11. vers. 21.* Franciscus Panigarola *Compend. Ann. Eccles. fol. 112.* Ioannes de la Puente in *Conuen. Monarch. lib. 2. cap. 33. S. 2.* Christophorus de Castro *Histor. Deipar. c. 7.*

SED cum iam nouerimus eos fuisse TRES, & sanctitate conspicuos, eorum nomina scire conuenit, quo & die occubuisse, & quo loco repositos, aut translatos. Debitum hocce soluat Iulianus *d. n. 297. & 298.* his formalibus verbis: *Nunc maxime florent BLETISSÆ prope Salmanticam TRES SSS. PASTORES, translati ex TURRE-ADER, Hierosolymas, & inde Bletissam in Hispaniis Obierunt eodem die, scilicet XXV. Decembris, Anno post Christum natum XL. iam etate graues, miraculis illustres, vitâ, omni etate sanctissimè peractâ.* Nomina horum, *ut in quibusdam Libris legi, IACOBVS, ISAACVS, & IOSEPHVS, inter se cognati, & ut creditur virgines, ex vrbe Nazareth honesto loco nati, erant Opiliones. Adlati fuisse creduntur à quodam Bletiffano post Annum DCCCC. D. Thomas Tamayo in Not. ad Luitprand. fol. 232.* de hac *Translatione* loquens prosequitur: *Cuius quidem rei non adhuc abolita memoria penitus est. Nam BLETISSÆ, siue LEDESMÆ, in quodam sacello Ecclesie S. Petri visitur hodie marmoreum monumentum, in quo ex antiquissima populi, id vltro, constantèrque asserentis, traditione, à quodam Bletiffano Equite, condita olim fuerunt CORPORA Trium illorum quibus*

:::: Prius ignaris Pastoribus ille
Emicuit, quia Pastor erat.

Vt ait Sedulius Nostras. Illorum Duo CAPITA integra, Terrium aliquantulâ parte diminutum; vetustatem colore referentia, unâ & triplex pedum, pastorij muneris insigne, etiam in receptissima assertionis testimonium demonstrantur. Hoc est, quod de hisce Pastoribus recensere potuimus.

S. NARCISSVS Martyr Cordubensis in *Batica.*] Licet S. E. Cordubensis fortè tantorum Sanctorum Martyrum numero decorata, & oppleta, nonnullorum respuat solemnitates, inter quos numeratur NARCISSVS, fortassis quia eius res *Mar. Hisp. Decembr.*

Tres soles apparuerunt in Hispania tempore Natalis Domini.

B. Tres fuerunt Pastores consij Domine Natiuitatis.

Eorum Translatio in Hispaniam.

Dies, & Annus obitus.

Nomina eorum.

Ahuc memoria, & lipiana apud Bletiffam.

C. gestas

gestas ignorauit, tamen iam in posterum, nequaquam cultum tanto Martyri exhibendum subterfugiet. Cùm iam Diem cultus, passionem, & cætera vitæ Acta ei ob oculos proponimus. Igitur S. Martyris memoriam hoc die recolunt Philippus Ferrarius in *Catalog General. SS. fol. 486.* his verbis: *CORVBAE in Hispania S. NARCISSI Martyris.* Ieronymus de la Higuera in *Hisp. MS. fol. 65.* De eo D. Laurentius Padilla *Histor. SS. Hispan. fol. 35.* Ioannes Vassæus in *Chron. Ann. 306. verb. Corduba. fol. 649. Tom. 1. Hispan. Illustr.* Marineus Siculus de *Reb. Hispan. lib. 5.* Scriptores. Ioannes Marieta *Histor. SS. Hispan. lib. 2. cap. 30. fol. 47.* Martinus de Roa de *SS. Cordubens. fol. 139. col. 2.* Qui omnes tantum nomen Nostri Martyris exprimunt, omiſſis tempore, & agone: quorum ignorationem iam *Cyprianus* Archipresbyter *Cordubensis*, & Poëtico spiritu, maximè in Sanctorum elogiis conscribendis, & sarcophagis decorandis, conspicuus, absterget, & omnia hucusque, aut confusa, aut ignorata restituet in Epigrammate S. NARCISSO dicato, quod ex *MS. Codice Auli Hali* damus, sic:

*Corduba NARCISSVM colit: illum Bætica laudat:
Hinc utraque & Ciuem cognoscit ipsa Patronum.
Tempore quo Decius Romanâ euectus in Arce
Christicolum seuus iam persequebatur ouile,
Carceris ærumnas patitur NARCISSVS, & unâ
Tortoris diras plagas; sed Numine dextro,
Omnia peruicit constans Agonista Beatus;
Donec mucroni tetendit colla libenter.
Martyrium tandem compleuit, munere Christi,
Quo die iam Christus, tergens suspiria Patrum,
Virginis ex utero vidit Orbis lumina nascens.*

Acta per Ex cuius *Epigrammatis* ecphrasi colligitur, S. NARCISSVM, fuisse Ciuem *Cordubensem* in Bætica, ibidemque cultu debito cumulatam, & *Patronatus* munere insignitum. Eum insuper tempore *Decij* Imperatoris, ad Christi Annum CC. LII. vel circiter, ob fidem Catholicam comprehensum, ergastulo mancipatum, cruciatibus expositum, & tandem capitali sententiâ damnatum, gladio percussum Die XXV. Decembris, martyrij coronâ redimitum, ad superos euolasse. Hæc de S. Martyre coagulabimus, alius alia addere valebit.

D. Quos *Boniti* Episcopi *Toletani*? S. BONITVS huius nominis II. Episcopus *Toletanus*.] Duos fuisse huius nominis Præsules *Toletanos* videtur innuere temporum intercapedo, cùm alium fuisse pateſcat, cui B. Virgo cappam dedit: alterum successorem *Ioannis*. De illo *Luitprandus Ann. 859. n. 300. fol. 431.* *Iulianus Toletanus in Chron. n. 440. & 441.* quem obiisse referunt Anno DCCC. LXII. De isto, hoc est, de *Secundo*, idem *Luitprandus in Chron. Ann. 892. num. 317. fol. 434.* his verbis: *Ioanni Toletano succedit in Sede BONITVS, Secundus, Vir egregia mentis, & satis prouidus in pauperes, & suos.* Qui eum obiisse scribit idem *Luitprandus in Chron. Ann. 902. n. 322. fol. 435.* ad Annum DCCCC. II. Sed & *Tertium BONITVM, Toletanum* Anuſtitem insinuat ipsissimus *Luitprandus in Chron. Ann. 936. num. 342. fol. 437.* hac periodo: *Basilio succedit BONITVS Tertius: sedet Toleti annos duos, qui obiit Anno DCCCC. XXXVIII. cui Ioannes seruus Dei succedit in sede, & annos Decem sedet.*

Quos Catalogus recipiat? At *Iulianus Toletanus* hos duos *BONITOS II. & III.* penitus à suis *Catalogis* amandat, sicut & *Garſias de Loaysa*, & *D. Thomas Tamayo*, necnon *D. Didacus Casteyon* Episcopus *Turiasonenſis*. Quibus difficultatibus obrutus supra *Tom. 1. Die XV. Ianuar. fol. 164.* quidquid tunc potui ediscere recensui, & adhuc quid referam ignoro, Doctioribus relinquens, vt omnia hæc prolixius pensitent, & quæ tenenda sint, edoceant. Quibus illud edicere non ambigam, vt *Iulianei* Codicis

Codicis farraginem editam demirentur, quanto glofematis vitio laborent ver- *Glofemma*
ba Iuliano tributa in *Collect. Var. Carmin. fol. 155.* vbi sic legitur, nomine Iulia- *in Codice*
ni: *Eiusdem Ildefonsi Carmen de Syagriapatruelis sua.* edito Iu- *liani dese-*
giur.

Nunc Ophilonis ego soboles Syagria nupsi
Theodato Aruernâ nobilitate pari.
Inquè Gothis Ophilo, sed Aruernâ gente maritus,
Vir fuit apprimè nobilis, atquè pius.
Coniugio durante viro peperisse BONITVM
Contigit, in multis optimus iste fuit.
Mira canunt Puero, seclis voluentibus aui
Euentura, Deus sospitet ista mihi.
Emorior; consorte thori, atque superstite Nato:
Cum Matre & charo Progenitore cubo.
Indulget si multa Deus mihi crimina clemens,
Æternâ requie fors erit inde frui.
Qui legis hac, effunde preces, pro mèque rogabis,
Asiduâ Numen candidus ipse prece.

Ophilo fuit frater Stephani; qui Ophilo habuit filiam nomine Syagriam, qua data est in matrimonio Viro ex stirpe Romana, nomine Theodato; ex quo matrimonio genitus est BONITVS, qui fuit Vir mira sanctitatis, & humilitatis, cui factò iam Aruernorum Episcopo, dedit B. Virgo vestem miro candore. Obiit post Annum Domini DCC. Filius patruelis S. Ildephonsi Toletani. Quis hæc legit, & cachinnum non mouet? Quo modo potuit S. BONITVS huius nominis I. Toletanus Antistes, æuo S. Ildephonsi in rerum natura existere, si S. Ildephonsus diem clausit extremum Anno DC. LXXIV. & S. BONITVS I. Toletanus ad huius Ecclesiæ culmen non peruenit vsque ad Annum DCCC. LIX. vt ex Luitprando, & Iuliano superiùs probauimus, & inter Ildephonsum & Bonitum effluxere C. LXXXV. anni: Ergo perperam S. Ildephonso illud Epigramma tribuitur, & vafre Iulianum talia verba dixisse somniatur. Itaque deinceps Eruditus illud expugnat glofemma, ne Iuliani apud Doctos patiat auctoritas.

Mathe-
maticè di-
linitur.

TRANSLATIO Sacrorum pignorum S. EUGENIÆ Virginis, & Martyris Roma-
na.] Huius Sanctissimæ Virginis, & Martyris agonem, non solùm Latini, sed & Græci descripsere, licet diuersis diebus. Græcorum Menologium præcedenti Die, apud Canisium *Lect. Antiquar. Tom. 2. fol. 939.* Latinorum Martyrologia h. d. Sic Beda, & Vsuardus; sic Cæsar Baronius in *Roman. h. d. fol. 781. lit. E.* hoc elogio: *Roma in cæmeterio Aproniani S. Eugenix Virginis, qua tempore Gallieni Imperatoris, post plurima virtutum insignia, post sacros virginum choros Christo aggregatas, sub Nicetio urbis Præfecto diu agonizans, nouissimè gladio ingulata est.* Conueniunt Dionysius Vasquez in *Castellan. fol. 210. col. 2.* Ioannes Lupus in *Lusitan. fol. 276.* Ieronymus de la Higuera in *Hispan. MS. fol. 65.* Constantius Felicius in *Ital. 2. p. fol. 211.* Petrus Galefinius in *General. fol. 174. col. 2.* & cætera recentiorum. De ea Alcimus Auitus de *Laud. Castitat. lib. 6. cap. 20.* Vennantius Fortunatus de *Gaud Vict. atern. Carm. 1.* Adelelmus de *Virginitat. lib. 2.* Ex Nostris Ambrosius Morales *Histor. Hispan. Tom. 3. lib. 15. c. 54. fol. 207.* Ioannes Marieta *Histor. SS. Hispan. lib. 4. c. 39. fol. 106.* Antonius de Yepes in *Chron. Benedict. Tom. 6. Ann. 1052. c. 8. fol. 136.* D. Prudentius de Sandoual *Histor. Pampilonens. fol. 45.* & Nos supr. *Tom. 2. Die XXXVI. Mart. fol. 414.* Adest in Breuiar. Muzarab. seu Isidoriano facer Hymnus, quem postea dabimus. Eius ACTA Philippus Ferrarius in *Catalog. SS. Ital. h. d. fol. 802.* addita Translatione conscripsit, eadem transcribemus:

E.
Menolo-
gium, &
Martyro-
logia.

Scriptores.

ACTA S. EVGENIÆ VIRGINIS,
& Martyris Romana, cuius Corpus quiescit in
Hispania, ex Ferrario.

Origo, &
parentes.

Habitu
virili in-
duta inter
Monachos
recipitur.

Melan-
tiam à fe-
bre Quar-
tana curat.

Quæ amo-
re capta,
sed illusa,
eum stupri
accusat.

Scd ma-
millarum
ostensione,
eius inno-
centia de-
tegitur.

Pater Vir-
ginis coro-
natur, &
ipsa Ro-
mam re-
dit.

EVGENIA Virgo, Philippo Egypti Præfecto, Commodo imperante, Patre, & Claudiâ Matre, Romæ nata est. Quæ cum Patre Alexandriam profecta, literis, & philosophiæ operam dedit, ita ut annos XVI. nondum nata, sapientissimos quosque superare videretur. Cùm autem S. Pauli Apostoli Epistolæ ad eius manum pervenissent, easque legisset, vanitatem Deorum cœpit cogitare, ac erga Christianam Religionem affici. Urbe aliquando ingressâ, unâ cum Protho, & Hyacintho eunuchis, cùm Monachos psalmos canentes, ac eum præsertim versiculum, Omnes Dij Gentium Dæmonia, Dominus autem cœlos fecit, obuios habuisset, ijs verbis commota, cum eunuchis de Dijs, & de Christianorum fide pluribus differens, eos in suam sententiam traxit, ut falso Deorum cultu reiecto, Christi fidem amplecterentur. Quare ipsa virili habitu induta, ut inter Monachos reciperetur, unâ cum eunuchis ad Monasterium profecta, ab Heleno Episcopo cum socijs baptizatur (cùm primùm, qui essent, Deoreuelante, prænosceret Antistes) ac habitu monachali induitur. Cumque Eugenius appellaretur, ac in disciplina Regulari proficiens omnes antecelleret, ita ut fama sanctitatis, editis miraculis, peruagaret, Melantia nobilis Matrona Alexandrina opulentissima, cùm febre Quartana laboraret, ad Monasterium, in quo Eugenius moram trahebat, perrexit; à quo oleo benedicto tincta, sanata recessit. Quæ in recepti beneficii gratitudinem, Tria vasa argentea Ecclesiæ Monasterij donavit. Quâ liberalitate Eugenius allectus, cùm aliquando Alexandriam profectus Melantiam visitasset, illa Monachum, virum suspicata, & eius amore capta, ad suæ libidinis assensum illum pertrahere conatur. At Eugenius ab ea incassum monita, ut eam cogitationem noxiam deponeret, elapsus Monasterium repedavit. At Melantia timens, ne eius impudicitia ab Eugenio detegeretur, illum præuenire decrevit. Quare multis comitata, Philippum Præfectum adit, sibi-que ab Eugenio Monacho vim illatam in propria domo queritur, vix se clamoribus ab eius manibus euasisse, dicens, Continuo Præfectus Eugenium adduci iubet. Cui dixit: Hæccine sunt, quæ vos docuit Christus vester, Matronas violare? Eugenius verò ad hæc oculos humi desigens, ne attollens agnosceretur à Patre, maiorem criminis suspicionem efficiebat. Cumque Melantia verbis, ac seruatorum testimonijs urgeret, Eugenius si succumberet, hanc calumniam Christiano nomini obsuturam ratus, eam sic repulit, cùm aliter non posset falsis conuictus testibus. Nam veste à collo ad pectus discissa, se fœminam, non virum, ostensione mamillarum, omnibus admirantibus, demonstravit; ac ad Præfectum conuersa, se EVGENIAM eius filiam esse, cur, & quando cum eunuchis, & quò discesserit, ac ubi vixisset, aperuit; parentibus, & fratribus ad eius amplexus, & oscula ruentibus, & præ lætitia cum omni ciuitate lachrymantibus. Interea Melantiæ domo de cælo tactâ, illa misere cum omni eius familia, igne consumpta est. Quo miraculo non modo parentes, & fratres EVGENIÆ, sed & magna Gentilium pars ad Christum conuersi, baptizati sunt. Quibus Seuerus, qui Commodo successerat, & Præfecturam Philippo prorogauerat, cognitis, successorem misit, qui illum volentem Dijs sacrificare, interficeret. Eo itaque martyrio affecto, EVGENIA cum Matre, fratribus, & eunuchis Romam redijt, ut ibi Christo Domino cum alijs virginibus vacaret. Cùm vero Bassillam virginem nobilissimam ad Christum perduxisset, ab eius sponso apud Imperatorem accusata, Nicetij Urbis Præfecti iussu comprehenditur, à quo interrogata: Quis te Magiam sic docuit, ut tibi Dij Magni etiam pa-

rere cogantur? Respondit: Si ita est, ut ais, cur tu eos Deos veneraris, & non potius eum, in cuius nomine Dijs tuis impero? *Ducta vero ad Dianæ Templum, eique sacrificare iussa, cum Deo preces sudisset, subito terra motu Delubrum contremuit, Idolumque contractum est. Quod cum Imperator accepisset, illam saxo ingenti alligatam in Tyberim precipitari iussit, sed illa diuinitus soluta, super undas incedens, ad ripam incolumis peruenit. Rursus autem comprehensa, ac in ardentem fornacem iussu Imperatoris iniecta, cum in medio flammarum inuiolata diu fuisset, in obscurissimum carcerem sine cibo, & potu truditur, in quo cum dies Decem fuisset cibo caelesti recreata, ad ultimum vina, & incolumis præter opinionem reperta, gladio percussa feliciter triumphauit, VIII. Kalend. Ianuarij, Anno CC. LXI. Cuius Corpus Claudia Mater in Via Romana, hanc longe ab urbe sepeliuit. Illudque postmodum Benedictus VII. Pontifex Maximus Garthæ Regi Nauarra, Anno M. LII. cum alijs Reliquijs transmisit, idque in Monasterio S. Mariæ Naxarensi idem Rex honorifice collocauit, ubi adhuc custoditur, & colitur. Præstante D. N. Iesu-Christo, qui cum Patre, & Spiritu Sancto regnat in secula.*

Comprehenditur.

Coronatur,
& sepelitur.

Hispaniam
transfer-
tur.

HÆC sunt ACTA à Philippo Ferrario digesta, & genuina, quæ proculdubio ab Scriptoribus Ecclesiasticis sunt probata. Illa etiam in sacro Hymno Muzarabum *Breniarij Isidoriani* concinnata describuntur; cuius hic tenor.

Honorem Sanctæ EVGENIÆ

Castis canamus laudibus,

Christo fideli iubilo,

Dulci psallamus modulo.

Qui dudum Sanctam Virginem

Puro sacrauit pectore,

Mentis arcana possidens

Sacro nitore illuminat.

Fidelis Christi famula

Mundi calcat iactantiam,

Manuum calle arripiens,

Et vita cælum sequitur.

Castam vitam dum ageret,

Cænobiūmque degeret,

Pater effecta Monachis,

Matrem cœlabat tegmine.

En dux Amor libidinis

Vexat pectus Melantia,

Pulchram vultūque ut viderat,

Amore cæco carpitur.

Quem Virgo Christi peruidens,

Suis pellit eloquiis,

Setūmque virus Aspidum,

Certo refutans carmine.

Ille Tribunal Iudicis

Furore armata Demonis,

Hymnus
sacer Bre-
niarij Isi-
doriani.

*Verbis malignis adpetit,
Castam expugnans animam.
Sed hac cremata cœlitus,
Sancta probatur castitas;
Quæ dans pro Christo animam,
Cœlestem sumit gloriam.
Deo Patri sit gloria
Eiusque soli Filio,
Cum Spiritu-Paraceto
In sempiterna secula, Amen.*

QUATENVS ad Translationem Româ *Naxeram* videndi Moralius, Marieta, Sandoualius, Yepes, & alij superius recensiti, apud quos ad amussim.

F. *Translatio in Hispaniam.* S. VICTORIA *Virgo Romana.*] Eius sacra pignora *Roma Hispaniam*, & apud *Solanam* Oppidum translata, ibidem requiescunt, ex distributione Generalis Ministri Fratrum Excalceatorum SSS. Trinitatis, supra dictum.

S E P T I M O

Kal. Ianuarij.

DIES XXVI.

- A.** IEROSOLIMIS natalis S. STEPHANI *Prothomartyris, cuius sacra lipsana* B. LUCIANVS *Presbyter Hispanus, inuenit, quorum partem Paulus Orofius, etiam Hispanus Presbyter Nostras traduxit, quæ apud diuersas seruata Ecclesias, honorifice coluntur.*
- B.** IN REGIO SCVRIALENSI *Cænobio Depositio* S. MARINI *Martyris, Romæ passi: Cuius sacra pignora ibidem, & adseruantur, & coluntur.*
- C.** *Apud EXEAM Aragoniæ Oppidum, in Monte ORASTRE veneratio* S. STEPHANI *Solitarij; Qui cum Mundi vana gaudia despiceret, & pro cœlestibus, & aternis anhelaret, vitam eremiticam concupiuit, ideò illius Montis cacumine secedens, per multum temporis à vacca nutritus, sibi, & Deo viuens, tandem inuentus, miraculis clarus obdormiuit in Domino.*

NOTÆ.

ANCTVS STEPHANVS *Prothomart.*] Celebris toto Orbe repetitur anniuersaria festiuitas huius Beatissimi Prothomartyris, cuius maxime *Hispania* beneficijs ditata, inter Orbis Nationes illa, suorum conciuuium ministerio, totos fere fauorum apices promeruit. Nam cui, nisi *Homini Hispano*, scilicet, B. LVCIANO suorum sacrorum pignorum locum, & thecam reuelauit? Cui, nisi homini *Hispano*, scilicet *Auito Braccarenfi*, codicem, cum relatione *Inventionis* huiusmodi, scribere permisit? Cui, nisi homini *Hispano*, scilicet *Paulo Orofio*, partem *Reliquiarum* eius transferendam in *Hispaniam* primitus concessit? Et denique, cum Romam eius sacra ipsa Ierolymis translata, ut locum honorificentiorum diuinitus occuparent, cui, nisi homini *Hispano*, scilicet *Laurentio* adherere disposuit? Ergo *Hispanos* Prothomartyr sanctus apprime dilexit, adeo ut omnes eius accidentales honores, per *Hispanorum* manus tractandos, exequendos, & ad finem debitum perducendos, sollicitè procurauit. Hinc & quid mirum, si Ecclesia *Hispania* à multis retrò seculis tot, ac tantis fauoribus circum ducta, *Patrono* honorificentissimo, & suorum amicissimo, *Templa* crexerit & *Aras*; Officia Ecclesiastica, & festiuitatem anniuersariam constituerit; & debitum cultum, ac uenerationem ab exordio Christianæ Religionis susceptæ, in hunc usque diem, absque intermissione perfolueret, adeo ut & si *Ierolyma* tanto Martyre gloriatur, non minus *Hispania* tota eius protectione gloriatur. Igitur S. Prothomartyris Beda, *Martyrologia*, *Guardus*, & *Ado* meminere, à quibus *Cæsar Baronius* in *Martyrolog. Romap. h. d. fol. 786.* sequenti clausula: *Ierolymis natalis S. STEPHANI, Prothomartyris, qui à Iudæis non longe post Ascensionem Domini lapidatus est.* Conueniunt *Dionysius Vazquez* in *Castellan. fol. 211.* *Ioannes Lupus* in *Lusitan. fol. 276. col. 2.* *Constantius Felicius* in *Ital. 2 p. fol. 213.* *Petrus Galefinius* in *General. fol. 175.* & cæteri recentiores. De eo *Baptista Mantuanus* in *Fast. Sacr. fol. 93.* *Ioannes Bacchot* in *Fast. Christ. fol. 875.* *Antonius Belinghen* in *Kalend. Marian. fol. 701.* *Philippus Ferrarius* in *Catalog. SS. Ital. fol. 804.* & in *Topograph. SS. verb. Ierolyma fol. 91.* *Scriptores.* Eius *ACTA* carmine scripsit *Aratus* in *Act. Apostol. lib. 1. c. 14. fol. 249.* sequenti serie:

*Emicat hinc STEPHANVS, primus qui in agone coronã
Nominis hæres habet, de quo prænuntia palma
Vox cecinit quod causa dedit: Sere prælia Martyr
Felices habitura neces, ubi gloria pœna est,
Et cadere est ortus, iugulisque parentibus æuum
Nascitur, aterna complectens munera vitæ:
Vitæ principium fuit en sine fine beata,
Sic meruisse mori. Lapidés Iudæa rebellis
In STEPHANVM lymphata rapis, quæ crimine duro
Saxea semper eris. Hunc denique Christus adoptat;
Ad quem Miles ouans per vulnera sacra vocatus
Sanguine fecit iter, cupiensque in præmia victor
Hac properare viã, niuei metitus honorem
Callis, ad excelsi pergit fastigia Regis.
Et per tot lapides petra coniungitur vni*

Quis furor iste nouus nulli feritate secundus ?
 Parcere nolle pio, vibrantibus acta lacertis
 Saxa iaces : parat ille preces nec respicit unde
 Grando nefanda cadat, qui tempore mortis amica
 Pro populo peccante rogat : licet omnia tecum
 Tela feras, silicesque graues, & pondera libres,
 Quem perimis victurus erit, qui sine colono
 Seminat exemplum, quo surgit vinea Christi,
 Et calicem Domini conuiuia festa coronent.
 Limina cordis habens caelos conspexit apertos,
 Ne lateat quod Christus agat, pro Martyre surgit,
 Quem nunc stare videt confessio nostra sedentem,
 Cum liceat celebrare magis : caro vinceta Tonanti
 In STEPHANO fauet ipsa sibi, dux prescius armat,
 Quos ad dona vocat : ne quis hic dimicet anceps ;
 Corpus in arce Dei patuit pro munere testi.
 Ad Sauli posuere pedes velamina seni
 Infernum quod Hebraeus ait, iam constat utrisque
 Hinc meritum sentire suum, cum sidera Martyr,
 Carnifices infirma petunt, sors prima reuelat,
 Exemplumque creat, quod talia bella gerenti
 Hoc de fonte fluit ; sic occidentibus, ut mox
 Tartara succedant, morientibus astra patefiant.

Quin etiam eadem fati prolixiori profecutus est Ioannes Pedianæus lib. 1.
 Hymnor. fol. 10. Robertus Obrizius lib. 4. fol. 132. Emanuel Pimenta in Poëmat.
 Sacr. lib. 10. fol. 357. Baptista Masculus in Encom. SS. Encom. 409. Eius ACTA ex
 Mantuano describemus.

ACTA S. STEPHANI PROTHO- martyris ex Ioanne Baptista Mantuano.

Altera lux primi celebrat solemnia testis :
 Primores fidei Septem legere Ministros
 Insignes probitate Viros, ante omnia castos ;
 Qui regerent muliebre genus, viduasque, nurusque.
 Istorum è numero STEPHANVS fuit. Ipse docendi,
 Ipse gubernandi curam, officiumque gerebat
 Strenue : & hunc odijs insectabatur acerbis
 Plebs Iudæa, neci iuuenem dare certa pudicum.
 Prodigijs etenim Magnus erat inclytus inter
 Christigenas, mirisque modis taxare solebat
 Persidiam Iudæorum, figmenta, dolosque.

Stephanus
 vnus ex
 septem
 Diaconis.

*Dùm fremit hæc rabies, laqueos dùm tendere certat,
Ecce Lupus de gente rapax Ifacide Saulus
Sese infert, ut in hunc primas exerceat iras.
Ingreditur turbam, verbisque potentibus ignem
Seminat accenditque animos, & suscitât arma.
Pro patria, pro gente monet, pro lege, Deoque
Non pugnare nefas; genus extirpare nefandum
Esse opus, exclamat: falsi mala semina Christi
In teneris abolenda herbis, ne surgat in altum
Immortale seges animis paritura venenum.
Talibus alloquiis præceps excita inuentus
Saxa rapit, volitant in morem grandinis orbes
Marmorei, multique fugant de Mœnibus unum.
Nec mora, nec requies, pulchrum sauire putabant;
Quoque magis noceant, augent clamore furorem.
Ipse ubi se fractum sentit, madidumque cruore,
Vicinumque neci, genua incuruauit, & Astra
Suspiciens, vidit & Christum, cælosque patentes,
Atque ait: O cælorum Opifex ignosce meorum
Carnificum furiis, Sauli miserere iuuenta.
Nam neque se peccare vident; meque accipere testem
Christe tuum, gentemque tuam seruare memento.
Sic ait, & sanctam tenues efflauit in aras
Suspiciens animam, iacuitque in sanguine corpus.*

*Iudei in-
surgunt
aduersus
S. Virum.*

*Sauli ad-
uersus eum
furoris ra-
bies.*

*Lapidatur,
& occidi-
tur.*

*Vidit cæ-
los aper-
tos, & Ie-
sum stan-
tem à dex-
tris Dei.*

HÆC igitur ACTA sufficient, cum Nostri instituti textamen, ad Diuos extra Hispania circulum vitâ functos, nisi origine nostros, minime extendatur. Illud nostras spectat, scilicet probare quatenus Hispania sacris eius Sanctissimi Diaconi primitus exuuiis ditaretur. De quo testem inuoco eundem S. Anitum Presbyterum, qui Inuentioni Reliquiarum cum homopolo Luciano, etiam Presbytero, & utroque Hispano, interfuit, & cum sacris lipsanis, Paulo Orosio traditis, & ad Balchonium Braccarensem Præfulem missis, hæc in eius Epistola, quam Cæsar Baronius in *Annal. Eccles. Tom. 5. Ann. 415. fol. mibi in Roman. 366* inseruit, continentur: Itaque Beatissimi, & Dilectissimi fratres memoriam vestri incessabiliter agens, & tam congruentem ordinantis Dei dispositionem videns, promptus fui de Presbytero, cui reuelatum fuerat, partem aliquam inuenti Corporis promereri; quam festinatò expetitam, secretòque perceptam, ad vos dirigere non distuli. Quamobrem misi vobis per sanctum filium, & compresbyterum meum. Orosium RELIQUIAS de Corpore Beati STEPHANI Primi Martyris, hoc est puluerem carnis, atque neruorum, & quod fidelius, certiusque credendum est, OSSA solida, atque manifesta sui sanctitate nouis pigmentis, vel odoribus pinguiora. Astipulatur Marcellinus in *Chron. Ann. 416.* his verbis: OROSIVS Presbyter Hispanus genere, Septem Libros Historiarum descripsit. Missus ab Augustino Episcopo idem Orosius pro discenda animi ratione ad Hieronymum Presbyterum, RELIQUIAS B. STEPHANI nuper inuentas, rediens, primus intulit Occidenti. Quem locum idem Cæsar Baronius plurimisd. *Tom. 5. Ann. 416. fol. 390.* verbis exornat.

*Reliquias
S. Stephani
prima His-
pania sus-
cepit.*

*Quot Re-
liquia S.
Stephani
in Hispania.*

SED & adhuc in nonnullis Hispaniarum Ecclesiis aliquot sacra lipsana custodiuntur, ut ex diuersis Scriptoribus suggestimus. S. E. *Valentinam* habere BRAN-

CHIVM Dextrum Beatissimi Prothomartyris scribit Solorzanus in *Sacrar. Valens* fol. 157. Quod & Nos retulimus supr. *Tom. 3. Die VII. Maij* fol. 109. S. E. *Ouetensis* se possidere gloriatur MANVM eiusdem sanctissimi Leuitæ, vt ex memoriali *Reliquiarum* eiusdem Ecclesiæ colligitur, quod Nos supr. *Tom. 2. Die XIII. Mart.* fol. 215. recensuimus. Monasterium S. *Mariæ Naxarenfis* in *Rioxa*, intra *Crucem* aura textam, & gemmis pulcherrimis imbutam, DENTBS ipsius Beatissimi Diaconi inclusos veneratur, vt D. Prudentius Sandoualius *Histor. Pampilon.* fol. 26. Necnon in S. E. *Toletana* aliquot Ossa chrystalinis vasculis inclusa, vt refert Blasius Ortizius de *Templ. Toletan.* cap. 25. fol. 62. In Monasterio S. *Stephani* apud *Salmanticenses*, etiam *Tres lapides*, quibus Martyr egregius impetitus est, sanguine cruentatos Nos aliquando vidimus, dum in eadem celeberrima Academia Iuri Pontificio operam daremus. Duos etiam in *Sacrario Regalis Scurialensis Cænobij* purpureo quoque cruore delibutos vidimus; & alibi alia lipsana reperiuntur quorum catalogum enumerare prolixum. Quibus *Hispania Nostra* tantis pignoribus condecorata S. Prothomartyri festum seculis omnibus celebrare consuevit, eiusque memoriam Templis, Aris, & Monasteriis erectis colit.

B. S. MARINVS Martyr Romanus.] Vsuarius Abbas in suo *Martyrol. h. d.* fol. 315. huius clarissimi Martyris agonem recenset, à quo Cæsar Baronius in *Roman.* fol. 786. sequenti periodo reposuit: *Roma* S. MARINI, Ordinis Senatorij, qui sub Numeriano Imperatore, & Martiano Prefecto, Christianæ Religionis causâ comprehensus, equuleo, & unguis seruili more punitus, in sartagine deinde coniectus, sed igne in rorem conuerso, liberatus, feris quoque obiectus, & ab illis seruatus illæsus, tandem ad Aram iterum ductus dum idola oratione eius corruissent, percussus gladio, Martyrij triumphum adeptus est. Conueniunt Dionysius Vazquez in *Castellan* fol. 210. Ioannes Lupus in *Lusitan.* fol. 276. col. 2. Constantius Felicius in *Ital.* fol. 213. 2. part. quamuis vocitet *Martinum*. Petrus Galesinius in *General.* fol. 175. col. 2. De eo agunt Petrus Equilinus in *Catalog. SS. lib. 2. cap. 6.* Bellouacensis in *Specul. Histor. lib. 13. cap. 38. & 40.* Philippus Ferrarius in *Catalog. SS. Ital.* fol. 805. D. Sanctius Dauila de *Venerat. Reliq. lib. 3. c. 8. n. 3.* fol. 292. Eius ACTA pluribus descripsit Mombrius *Tom. 2. fol. 128.* Illa dabimus ex *Ferrario*, quia breuiora.

ACTA S. MARINI MARTYRIS Romani clarissimi, ex Philippo Ferrario, Equilino, & aliis Scriptoribus.

Origo & fides.

Comprehenditur, & flagellatur.

Dirissimis suppliciiis afficitur.

Coronatur, sepelitur, & in Hispaniam transferuntur.

MARINVS Puer, Romani Senatoris filius, Carino Imperatore, apud Martianum Vrbs Prefectum, quod Christianus esset accusatus, comprehenditur, ac cum nollet Deos venerari, miris afficitur cruciatibus. Nam loris durissime flagellatus, vinctus in custodiam traditur. Postera die eductus, in equuleo suspensus, unguis ferreis, nullâ nobilitatis, & ætatis ratione habitâ, dilaceratur: deinde serra lignea, ac machina lapidea alligatus, eâ machinâ diuinitus fractâ, in scissam arborem immittitur, quâ in duo diuisâ, in craticula subiecto igne extenditur, plumbo liquato perfusus; verum igne, subito imbre extincto, in sartagine pice bullientem iniicitur; at igne in rorem diuinitus conuerso liberatus, feris obicitur, à quibus nil læsus, Leone collum leniter amplexante, Pardo pedes lingente, Pardâ verò, & Tygre manus exosculantibus, in caminum ignis immittitur, ex quo sequenti die extractus, absque vlla ignis læsione repertus est. Ad Aram tandem Serapidis ductus, eique iussus immolare statuat illius oratione, presente populo, contriuit. Quare nobilissimus Adolescens nobilissimum martyrium gladio percussus compleuit VII. Kalendas Ianuarij, Anno Christi CC. LXXXIV. Cuius Corpus inter Latronum cadauera proiectum, cum, sub ortâ tempestate, inde Lictores recessissent, à Theophilo Episcopo sepultum est. Sed postmodum Philippo II. Rege Hispaniarum Catholico impetrante, Hispanias translatum, ab ipso Principe in *Sacrario Regij Scurialensis Cænobij* honorifice conditum est, ubi & custoditur, veneratur, & colitur.

Qui

Qui prolixius huius præclarissimi Martyris ACTA legere desiderat, adeat *Membrum*, & ceteros Actorum Sanctorum Scriptores, tam *Latinos*, quam *Hispanos* cum hæc ad Nostrum institutum sufficiant. Quod sacra eius pignora *Romæ Serialium* essent translata, probat Illustrissimus *D. Sanctius Dauila & Toledo* Episcopus *Placentinus in Histor. de Venerat. Reliquiar. d. lib. 3. c. 8. n. 3. fol. 292.* & *Sigenza in Descript. Scurialens. Cænob. Tom. 2. lib. 4. c. 22.* & alij.

[*S. STEPHANVS Solitarius in Aragonia.*] Nullus Diem, quo Sanctus hic vitam cæteret, aut eius festiuitas annuaretur, huc vsque monstrauit, ideò Nos antiquorum vestigia sequentes, hoc die eius memoriam reponimus, quia eo *Stephanus* Leuita, & Martyr Primus coronatus est. De eo nullus scripsit, nisi *D. Vincentius Blasco de Lanuza* *Histor. Aragon. Tom. 2. lib. 1. cap. 48. fol. 114.* vbi hæc verba Latinitate donata: *In Oppido EXEA Equitum, quod inter Quinque Vallis Onellæ principatum tenet, inest memoria S. STEPHANI de Orastre, ad cuius Bastiam quotannis populus accurrit. Hæc in cacumine excelsi Montis inuisitur, vbi, dum Vir vitam agebat, secedens, aspera oratione, contemplatione, & ieiunijs exercitia eragebat. Quo Montis hiatu oclusus, Dei misericordiâ prouenit, vt ex gregibus decliua Montis pascentibus, quotidie Vacca quadam superiora conscendens, & ad locum turrij, quo S. Eremita degebat, accedens, illi vbera propinabat. Quod videntes bubulci, & vaccam sequentes, tandem B. Hominem repererunt, quo viso protinus vacca perempta est, & quia STEPHANVS locū desereret, & eius virtus omnibus inuagresceret, & quia animal quod tanto Viro seruierat, nullus in eam dominium haberet. Eo enim loco, quo vacca cecidit, fons perennis exurgens, plurimis agrotis sanitatem confert. Denique S. Eremita clarus miraculis obdormit in Domino, & eius Corpus in eodem loco, quo vitam solitariam egerat sepultum est, ibidemque accola circumiacentium locorum Ecclesiam construxerunt, & suo Nomini dedicarunt. Cuius sacrum tumulum, donarijs oppletum, & agrotis circumdatum, pia deuotione visitant, & ab eo innumera beneficia consequuntur quæ omnipotens Deus S. STEPHANI interuentione, agrotis, claudis, cæcis, paralyticis, & alijs diuersis morbis laborantibus impartitur. Hæc Lanuza, qui perperam hunc S. Solitarium cum *Ratenti* confundere cogitat, cum constet *Ratensem* fuisse Abbatem, & prope *Braccaram* Monasticam vitam egisse, vt constat ex rationibus à Nobis sup. Tom. 1. Die XIII. Februar. littera B. fol. 116. & 117. adductis, quibus & monasticæ regulæ professionem, & munus Abbatiale apud *Gallaciam* exercuisse, probatum reliquimus, adeò vt *Lanuza* de suo errore edoctrum iri credatur.*

C.
Apud
Aragoniam
vixit.

Montis
Orastri
cacumina
penetrat.

A vacca
sustenta-
tur.

Moritur,
& tumula-
tur.

Miracula.

Lanuza
error.

S E X T O

Kal. Ianuarij,

D I E S X X V I I .

A. HISPANIÆ celebris est festiuitas S. IOANNIS Apostoli,
& Euangelistæ, qui indiuiduus B. MARIÆ Virginis,
Dei-genitricis comes, illam est CæsarAugustam comi-
tatus, vt IACOBO fratri Hispaniarum solaretur Apo-
Mart. Hisp. Decemb. FFff 2 stolo;

stolo; & vniuersa Prouincia suam in Domino protectionem promisit.

B. LEGIONE Septima-Gemina in Hispania S. ALVITI ipsius urbis Episcopi, qui Ferdinando Magno Legioni, & Castellæ Rege iubete, Hispalim pro extrahendis sacri corporibus SS. Iustæ, & Ruffinæ Virginum, & Martyrum Hispalensium, ad ipsius urbis Regem Agarenum Orator designatus adiuit; sed Dei placito è viuis sublatus, eius, & S. Isidori pignora Legionem aduecta utriusque ipsana miraculo intercedente diuersis Basilicis custodita, honorificis sarcophagis tumulata, piâ religione coluntur, & ciuium supplicationibus venerantur.

C. In Oppido VILLA-NOVA cognomine Infantium in Carpetania Hispaniæ Depositio S. FABIANÆ Virginis, & Martyris Romæ passæ; Cuius sacra ipsana in Monasterio fratrum SSS. Trinitatis Excalceatorum, honorifice requiescunt.

NOTÆ.

A. ANCTVS IOANNES Apostolus, & Euangelista.] Vniuersalis Ecclesia duplicem festiuitatem quotannis S. Apostolo agere consuevit, Alteram Pridie Nonas Maij, ob eius passionem ante portam Latinam exercitam, quando iussu Domitiani ab Epheso S. Apostolus Romam vinctus perductus, in olei feruentis dolium missus, purior, & vegetior inde exijt, quàm intrauit. Alteram hodie, vbi eius gloriosus transitus solempni ritu repetitur, tam à Græcis Die VI Kal. Octobr. quàm à Latinis h.d. vt ex Beda, Vsuuardo, & Adone colligitur. Quorum sententias infecutus Casar Baronius tanti Apostoli natalem in Roman. Martyrolog. h.d.lit. A fol. 788. his verbis reposuit. Apud Ephesum natalis S. IOANNIS Apostoli, & Euangeliste, qui post Euangelij scriptionem post exilij relegationem, & Apocalypsim diuinam reuelationem, vsque ad Trajani Principis tempora perseuerans, totius Asiæ fundauit, rexitque Ecclesias, & confectus senio, LXVIII. post passionem Domini anno mortuus, iuxta eandem urbem sepultus est. Conueniunt Dionysius Vazquez in Castellæ fol. 212. Ioannes Lupus in Lusitan. fol. 276. Constantius Felicius in Ital. 2.p fol. 214. Petrus Galestinus in General. fol. 175. col. 2. & cæteri recentiores. De eo post Eusebium Histor. Eccles. lib. 3. c. 25. Ioannem Chrysostomum, Tertullianum, Ieronimum, Socratem lib. 6. c. 10. Sozomenum lib. 8. c. 6. Nicephorum lib. 2. c. 42. Palladium, & alios à Baronio cumularos, videndi Flavius Dexter in Chron. Ann 70. n. 2. apud Biuar. fol. 161. Petrus Equilinus in Catalog. SS. lib. 2. c. 7. Baptista Mantuanus in Fast. Sacr. fol. 93. & 94. Ioannes Bachot. in Fast. Christian. fol. 878. vbi hæc carmina:

Me finite, ô socij, vitis potate cruorem:
Me Domini pectus lactat, & vnde sitis?

*Vir, Doctor, Virgo liqui, docui, sociavi,
Sponsam, Orbem, Matrem, corpore, voce, cruce.*

Antonius Belinghen in *Kalendar. Marian. fol. 701.* Georgius Coluenerius in *Kalendar. Marian. Tom. 1. Die III. Ianuar. fol. 7. & Die XXV. Iunij fol. 406. & Tom. 2. h. d. fol. 437.* Robertus Obrizius in *Hymn. Sacr. lib. 3. fol. 108.* Emanuel Pimenta in *Poëmat. Sacr. lib. 8. fol. 281.* Clithouæus in *Hymn. Eccles. fol. 20. & 21.* Philippus Ferrarius in *Catalog. SS. Ital. fol. 708.* & alij innumeri tam carmine quam prosa. Maxime inter hos elucet Tarquinius Gallucius Sabinus, qui Pannegyricum heroico carmine S. Apostolo panxit, *lib. 2. Carmin. fol. 54.* eius ACTA nobis suppeditauit Mantuanus, hisce carminibus:

ACTA S. IOANNIS APOSTOLI,
& EVANGELISTÆ, ex Baptista Mantuano.

LÆTA dies Iani Sexto celebranda Kalendas
Surgit IOANNES Centeno proximus Anno,
Auroram solito citius perducit ad ortum.
Consobrinius eum Christus, sic fama, volentem
Nubere cum lympham dulci mutauit Iacho,
Traxit ab incepto; Venerisque coërcuit astum
Commendauit ei Matrem suspiria ducens
Ultima; & hanc eius tulit vsque ad funera curam
Hoc studio liber, Lycias peruenit ad oras,
Multa ubi perpeffus saui Rectoris ob iram.
Missus enim Romam, porta fuit ante Latina,
Limina, supplicio, quo non crudelius ullum,
Nequiter affectus; feruens intrauit oliuum
Nudus & in tristi sensit nil & triste lauacro.
Vinctus in Athleta morem sublimibus ausis
Exiit ad luctam, inuitans hominesque, Deosque.
Securus vita, atque necis, rursusque reuersus
In Lyciam, Pathmi exilio mulctatur, inopsque
Cogitur in vndis vitam traducere saxis.
Dicitur huc venisse Magum certare volentem
Cum sene: & auxilio Larium, tentasse Marinos
Fre super fluctus; & abyssum tentare profundam,
Qua Delphines eunt, habitant ubi grandia Cete.
At Deus extemplo Lemures horrescere fecit,
In mediosque suas vires immittere Pontos.
Tum Magus infelix, Stygiis desertus ab umbris,
Est oppressus aquis, animamque reliquit in alga.
Cesaris extincti post tristia funera, tandem
Regrediens Ephesum, viduam reuocauit ab Orco.

*A Cratone viro fractos sapiente lapillos,
 Ut varias hominum curas, & inania vota
 Argueret, signo crucis integravit; & ipsum
 Edocuit Cratona fidem, gemmisque redactis
 In cumulos nummum ingentes, donauit egenos.
 Fortè Duos Iuuenes Christi documenta professos
 Pœnituisse videns; sua quòd patrimonia turbis
 Pauperibus subitâ nimium pietate dedisset;
 Continuo fruticum fasces in publica missos
 Compita, in argentum vertit: Iuuenesque vocatos,
 Ante oculos plebis, sermone redarguit isto:
 Postquam diuitias bene distribuisse doletis,
 Et facta est vobis pietas odiosa; querellas
 Ponite; restituet Christus, quæ acceperat; ista
 Ferte domum; Christus vestre non indiget auro.
 Ipse qui syluis frondes, qui gramina campis,
 Qui frumenta solo, qui poma, nucesque quotannis
 Arboribus tribuit, qui cuncta animantia pascit.
 Hæc virgulta, istos fasces, quos cernitis, ipse,
 Non Ego, in argentum vertit, nec cessat in horas
 Gignere opes varias, terram transformat in aurum,
 Rorem in margaritas, gignit per littora gemmas,
 Chrysolytos, & carbones, nitidosque pyropos.
 Pars hæc vestra: nihil cæli sperate deinceps.
 Ista senex, Iuuenum subito mutata quierunt,
 Pectora, & in lachrymas versi mala lucra, & auaras
 Execrantur opes, aurique ardore leuantur.
 Viminaque in formam subito rediere priorem.
 Cum foret in populis, paucis post nata diebus
 Seditio, Trinia ad Templum quò dona ferebant,
 Undique Mœtales, terris ex omnibus vnâ
 Cum plebe, & patribus, veniens à culmine summo,
 Illud opus quod tota Asia immortale putabat,
 Et quod erat numeratum inter miracula Septem,
 Cum tonitru in terram fecit procumbere magno;
 Et quo flagrantem premeret Proconsulis iram,
 Mortiferis hausit cyathis aconita duobus,
 Atque duas tali potu de corpore pulsas
 In sua membra animas tulit ex Acheronte profundo.
 Prospiciens tandem sibi summum incumbere tempus,*

*Viuus humum subiit, corpusque in manna redactum.
Sunt qui translatum credant Orientis ad hortos;
In Superos quidam, cœloque ardente potiri,
Huic Vates Aquila formam tribuere; quod alto
Describat sermone Deum, quod lumine viuo,
Ac vegeto sensu vidit mysteria Christi.*

Quod ad Nostram Hispaniam attinet, illud esse luce clariùs S. Apostolum semper, & vbique Hispanis meis fauisse, non tantummodo auxilijs, & fauoribus, sed etiam eius præsentia, & tutelâ, multisque sacris pignoribus, & Reliquijs. Quod cum B. Virgine ad *Cæsaraugustam* adhuc viuus corporaliter venerit, Flavius Dexter in *Chron. Ann. 37.* vbi Buar. *Comment. 3. n. 2. fol. 73.* his verbis: *B. Virgo IACOBO preces fundenti, Cæsaraugustæ in Columna apparet, in spiritu, veniente quoque IOANNE Theolog. Adstipulatur Iulianus Archipresbyter Toletanus in Chron. Ann. 36. n. 7. fol. 7 & in Aduersar. n. 428.* Franciscus Buaricus, & alij à me relati in *Not. ad Aul. Hal. de Aduent. S. Iacob. vers. 360. fol. 76.* D. Michaël de Erze eod. *Tract. fol. 136.*

Cum B.
Virgine
Hispaniam
inuisset.

QUATENVS ad Reliquias, plures in sacriarijs Ecclesiarum Hispaniæ custodiuntur, & venerantur, quarum hic catalogum referre prolixum erit. Illud affirmare possumus, quod in omnibus seculis Hispania procul dubio S. Apostolo Tempia, Oratoria, officia Ecclesiastica, & venerationem totis visceribus exoluit.

S. ALVITVS *Episcopus Legionensis Confessor.*] Eius memoria recolitur apud Martyrologos diuersis diebus, vt Philippus Ferrarius in *General. Catalog. SS. Die III. Octobr. fol. 387. & Die XXX. Octobr. fol. 424.* his verbis: *In Hispania S. ALVITI Episcopi Legionensis.* Hugo Menardus in *Martyrolog. Benedictin. h. d. fol. 110.* hac clausulâ: *LEGIONE in Hispania Deposito S. ALVITI, Episcopi, & Confessoris, magna sanctitatis Viri.* Ieronymus de la Higuera in *MS. Hispan. h. d. fol. 65.* Philippus Ferrarius in *Topograph. SS. verb. Legio fol. 66. col. 2.* De eo Ambrosius Morales *Histor. Hispan. Tom. 3. lib. 16.* Antonius Yepes *Chron. Benedict. Tom. 6 Cent. 6. Ann. 1063. c. 1 fol. 197. & seqq.* Ioannes Marieta *Histor. SS. Hispan. lib. 5. c. 66.* Athanasius Lobera *Histor. Legion. 2. p. c. 29 fol. 299.* Hugo Menardus *Observat. ad Martyrolog. Benedict. lib. 2. fol. 784. & Nos supr. Tom. 1. Die XXIII. Februar. fol. 235. & seqq. & hoc Tom. 6. Die XXI. Decembr. lit. B.* Eius ACTA ex *Vetusto Legendario Segobiensi MS. & alijs* Scriptoris superius recensitis damus:

B. 1
Martyro-
gia.

Scriptores.

ACTA S. ALVITI EPISCOPI Legionensis Confessoris in Hispania ex Legendario MS. Segobiensi, & alijs.

ALVITVS natione Hispanus ex Gallæciæ finibus, nobilibus familijs. & honestis exortus; qui ab ineunte atate studijs se literarum tradidit, quæ cum ad amussim adipisceretur euigilans, tandem in magnifico, & totius Hispaniæ insigni SS. Facundi, & Primitiui Martyrum Cœnobio cucullam induit. Hic ad tantum doctrinæ, & obseruationis Monastica Regula gradum peruenit, vt suis depositibus meritis, Abbatis munere decoraretur, & tantorum Monachorum Pater acclamaretur. In huius oneris exercitio, ad se B. Vir modestum, sobrium, prudentem, & pium exhibuit, vt antecedentium vestigia insecutus in omnibus, quæ ad religiosam perfectionem spectabant, successoribus normam Euangelicam relinqueret. Cuius virtutes, doctrinam, & æconomicam perfectionem Rex, & Clerus Legionensis vrbs contuentes, cum illo tempore fuisset Pastoris solatio destituta, ALVITVM Abbatem, in illius Sedis cathedram sublimarunt. Qui licet inuitus, tantum

Origo, &
Monacha-
tus.

Fit Abbas
Sabaguni-
us.

Et Episcopus
Legionensis.

super

super humeros suos onus imponens, protinus manus ad aratrum iniecit. Eo enim tempore bellum gerere gloriosissimus Ferdinandus Castella, & Legionis Rex, cognomento Magnus aduersus Sarracenos constituens, coadunato exercitu, in partes Betica pergere, delatis secum ALVITO Legionensi, & Ordonio Asturicensi Episcopis destinauit. Qui disrupto Sarracenorum milite, Emeritam usque insequens Paganos, urbem obsedit. Sed cum Benabeth Rex Hispalis, exercitus Dux, frustra expectaret auxilia, ad pactiones cum Ferdinando ventum, quibus inter alias conuentis precipua fuit, quod sacras exuuias SS. Iustæ, & Ruffinæ Martyrum Hispalensium Nuntijs ad hoc designatis traderet. Annuit Benabeth, & copijs Hispalim libere dimissis, Regēque humiliter salutato, ad propria inglorius repedauit & uictus. Tunc Rex Ferdinandus ad transferenda SS. Virginum, & Martyrum pignora, quæ promiserat Benabeth, ALVITVM, & Ordonium Episcopos, & alios Comites, Oratores elegit, qui Hispalim concedentes nec à Rege Sarraceno, nihil quod prodesset spectantes, indicto Triduo ieiunio, omnes nequaquam ab oratione cessabant. Tunc ALVITO in medio noctis silentio S. Isidorus illius urbis quondam Præsul apprensus, dixit: Frustra fatigaris ALVITE; non ergo placet Deo Nostro, ut Corpora Virginum deferas: meum libenter concedit, ut transferatur, illud quærito, quod hic inuenies. Et baculi cuspide ter terram iciens, euauit. Eandem sic secundo, & tertio uisionem intuitus, & in tertia de eius morte præmonitus, omnia quæ euenerant, sodalibus patefecit, cum quibus ad locum designatum irruens, & tres baculi ictus contuens, breui Corpus S. Isidori aromatis redundans inuenit, quod honorifice conditum in hospitium latus transiit. Hinc febre correptus, ad mortis se instantis terminum accingens, purâ confessione expiatus, & sacra synaxi munitus, suam, in cilicijs, & cinere prouolutus horam alacer expectabat; qui rudem corporis fabricam despiciens æterna ingreditur habitacula, VI. Kalendas Ianuarij, Anno Domini M. XLVII. Tunc Ordonius Antistes, & ceteri Oratores uidentes quod Corpus S. ALVITI, nulla fuisset formidine pollutum, aut aliquo fœtore corruptum, illud in alia theca condiderunt, & Legionem ingressi, cum inter Ecclesiasticos exoriretur contentio, de loco, quo reponenda erant sacra pignora utriusque Pontificis, tandem conuenit, ut animalium, quæ illa humeris reportabant, relinqueretur arbitrio; & Deo duce aliud ad Cathedralē Basilicam cum S. ALVITI Corpore perrexit, ubi honorifice conditum est, & pia religione colitur. Aliud Ecclesiam S. Ioannis intrauit cum Isidori sacris exuuijs, ubi etiam condita, omnium deuotionem acquirunt. Præstante D. N. Iesu-Christo, qui uiuit & regnat cum Patre, & S. Spiritu in secula. Amen.

SÆPE huius rei historiam scripsimus, tam in ACTIS S. Ordonij Asturicensis Episcopi, quæ dedimus supra d. Tom. I. Februar. Die XXIII. fol. 235. & hoc Tom. 6. Die XXI. Decembr. lit. B. in Commemoratione Translationis S. Isidori, quibus in locis satis probata huius relationis remanet ueritas, ideò hic nihil est insistendum.

C. S. FABIANA Virgo, & Martyr Romana.] Nullam in Martyrologijs huius nominis Virginem, & Martyrem inuenire potuimus, Romæ passam. Ast FABIOLAM Matronam illustrem, S. Ieronimo addictam intueor, cuius meminit Philippus Ferrarius in Catalog General. SS. h. d. fol. 488. Quare & Nos haut diem, in quo reponere possimus, huius Nostræ S. Virginis, & Martyris memoriã, inueniamus, hoc propter Nominum similitudinē subiungere constituimus. Quatenus ad Translationem sacrarum exuuiarum Romæ Madridium, ubi à Ministro Generali Ordinis Excalceatorum SSS. Trinitatis fuere ipsa Monasterio Villa-Noua Infantium distributa, nihil tam antiquius ex Diplomatis superius à Nobis recensitis, quibus apparet, quod multa Sanctorum Martyrum, & Virginum Corpora, ex Cœmetrijs Urbis, ex facultate Urbani VIII. Pont. Max. extracta fuere, quæ ipse Pontifex R. P. F. Ioanni ab Annuntiatione, eius dum uiuere Confessario,

Orator eligitur pro transferendis corporibus SS. VV. Hispalensium.

S. Isidorus illi apparet, & euentura prædicat.

Moritur.

Legionem defertur, & collocatur.

Fuit Virgo, & Martyr Romana.

Eius Corpus in Hispaniam translatum.

Confessario, concessit. Qui in *Hispanias* emittens eadem Ministro Generali, vt illa inter Conuentus Ordinis diuideret, vt & fecit, & hocce *Villanouano* Conuentui dedit, distribuit, & concessit, vt ibidem liquet.

Q V I N T O
Kal. Ianuarij,
D I E S X X V I I I.

- A. In *BETLEHEM* *Judææ natalis* SS. INNOCENTIVM, qui ab *Herode Rege pro Christo interfecti*, primitias *Martyrum* reportarunt. Quorum aliquot *sacra Corpora apud Hispanias translata*, in diuersis *Ecclesijs* custodiuntur, & venerantur.
- B. In *Monasterio Lerinensi in Gallia* S. ANTONII ipsius *Cænobij Abbatis*, qui ex *Matre origine Hispanus*, post adeptis è SS. *Seuerino, & Constantio* *Episcopis*, doctrinis singularibus, *Lerinum aduenit*, ubi *sanctitate conspicuus*, & *miraculis clarus*, *obdormiuit in Domino*.

NOTÆ.

ANCTI INNOCENTES *Martyres Bethemitici.*] Quamuis apud A. *Gracos* festus dies sequenti reijciatur, vt ex eorum *Menologio* apud *Canisium Lect. Antiquar. Die XXIX. Decembr. fol. 941. Tom. 2* patescit. At Nos qui *Latinorum Martyrologia*, & *Ecclesiæ Romanæ* placita insequi debemus in hunc diem eorū anniuersariam *Commemorationem* reponimus. Ita & fecere *Beda Venerabilis, Vsuarius Abbas, Addo Viennensis Præsul, & Cæsar Baronius Cardinalis* in *Roman. Martyrolog. h. d. lit. A. fol. 791.* hac periodo: *In Bethlehem Indææ Natalis Sanctorum INNOCENTIVM, qui ab Herode Rege pro Christo interfecti sunt.* Adstipulantur *Dionysius Vazquez in Castell. fol. 212. Ioannes Lupus in Lusitan. fol. 277. col. 2. Constantius Felicius in Ital. 2. p. fol. 215. Petrus Galefinius in General. fol. 176. Andreas Saussay in Gallican. Tom. 2. fol. 1045. Bachot in Fast. Christian. fol. 880. Baptista Mantuanus in Fast. Sacr. fol. 94. & 95. A quo & ACTA desumimus.* Martyrologia. Scriptores.

ACTA SS. PVERORVM INNOCENTIVM
Bethemiticorum, ex Ioanne Mantuano.

*Altera mœrorem, lachrymas miserandaque secum
Fert lamenta Dies. Nam Rex audità Magorum
Herodes, post, verba, Crudele sequenti
Est aggressus opus, cui par non viderat unquam
Sol, qui cuncta videt tellure, ac omnibus undis.
Nam Bethleemeos perfundi sanguine Campos
Fussit, & Infantes quot erant in finibus illis
Ense trucidari, cupiens extinguere Christum,
Quem dixere Magi Dominum, Regemque futurum.
Sed celer aëreo labens per nubila cursu
Nuntius, hæc scelera, & casus prædixerat istos
Ante Seni, Puerumque illis curarat ab oris
Hermopolim, quæ tunc erat vrbs Ægyptia, ferri.
O infame nefas? Quod detestanda libido
Regnandi, quod mens fastu vitata superbo
Portulit! Infantes nudos à pectore matrum
Diuisos. stricto Miles mucrone secabat.
Nec sceleris tanti causam furor ille sciebat.
Nam puduit Regem causas aperire nefandæ
Cædis. In excelsas nubes, in Sydera clamor
Exit; & spumans fluxit cruor usque sub Orcum.
Vicina planxere vrbes, audita per agros
Noctes, atque dies flentum suspiria matrum.
Hac quoque, sic fama est, in tempestate peremptus
Regius est Infans, qui lactabatur in illis
Forte locis. Tantum dabat ira furentibus ignem!
Propterea latos luce hac, Ecclesia cantus
Præterit, & tristi luget tot funera voce.
Cum tamen in Solis sacram solemnia lucem
Hac veniunt, quia lata eius natura diei est;
Cantica suppressimus, tristem testantia casum;
Et per Tempia Chori repetunt Aleluia canentes.*

HORVM ergo Sanctorum INNOCENTIVM festum Diem à multis seculis veneratur Hispania, ita vt in Breviario Muzarabum, seu Isidoriano eorum festiuitas recolatur; & adhuc eorum memoriam recolit, cum eius Ecclesiæ, & Tempia pluribus scateant Sanctorum horum Corporibus, & Reliquijs, quarum in vnum congerere catalogum longum esset. Aliqua referre, quæ inter legendum apunximus, non grauabimur, Valentia: DVO Corpora Solorzano in Sac. Valentin. fol. 157. Item ibidem aliud in Collegio Patriarchæ. Solorzanus fol. 293. Apud Oue-

tum. Aliud, Nos supra. *Tom. 2. fol. 215.* Abulæ aliud D. Sanctius Dauila de *Venerat. Reliq. lib. 3. 8. n. 3. fol. 191.* In Scuriali aliud, idem D. Sanctius *d. c. 8. fol. 292.* Madridi in Regali Cœnobio *Excalceatarum* Sanctimonialium, aliud, idem D. Sanctius *fol. 292.* In Monasterio Regali *Montis Aragonum* Duo, Aynsa *Histor. Corpora Ofsens. fol. 441.* Aquæ *Torell.* in Cathalonia, aliud, Domenec. *fol. 118.* Barcinone Duo, idem *Dom enec fol. 120* & alibi passim. Apud *Scalabim* in Portugallia Templum, siue Brephrotrophium pro alendis Infantibus expositis, hisce SS. INNOCENTIBVS dicatum extare à S. *Elisabeth* Regina asserit Antonius Vasconzellos in *eius Vit. fol. 101.* & Nos supra. *Tom. 4. Die IV. lit. B. fol. 46.* Hæc de eis colligere potuimus.

S. ANTONIVS *Abbas Lerinensis Confessor.*] Cuius res gestas mirabiliter conscripsit B. *Ennodius* Episcopus Ticinensis, à quo *Cæsar Baronius* tanti Abbatis nomen in Tabulas redegit Ecclesiasticas, & in *Martyrolog. Roman. h. d. lit. 1. fol. 791.* sequenti clausula, reposuit: In *Monasterio Lerinensi* S. ANTONII, *Monachi, Miraculis clari.* Conueniunt *Dionysius Vazquez* in *Castellan. fol. 212* *Ioannes Lupus* in *Lusitan. fol. 277. col. 2.* *Andreas Sausay* in *Gallican. Tom. 2. h. d. fol. 1046.* De eo *Cæsar Baronius* in *Annal. Eccles. Tom. 6. Ann. 488. n. 14.* *Philippus Ferrarius* in *Topograph. SS. verb. Lerinum fol. 68* *Aulus Habus* *Burdigalensis* in *Codic. Carmin. MS.* & alij complures. Eius ACTA additâ origine. *Hispanâ* ex B. *Ennodio* dabimus, qui Parentis exordijs contentus, maternam profapiam omisit :

B.
Martyro-
gia.

ACTA S. ANTONII, MONASTERII
Lerinensis Abbatis ex matre origine Hispani, per
B. Ennodium, & Aulum Halum.

PRÆFATIO AD LEONTIVM, ABBATEM.

VT praliantes assurgunt buccinis, ut equorum celeritas ad potio-
rem cursum ferratâ calce prouocatur, ita dùm Maiorum virtus sollicitat inge-
nia, nouella confortata. Qui cana exercitia, & veterum gesta religit, ad dis-
ciplinaram frugem, propositis laudum præmijs inardescit. Imago preceden-
tis gloria, ut ad posteros venias, linguarum catena retinetur. Non licet per
ætates perire, si quid lectio serenis actibus amica susciperet. Itaque eloquen-
tia diuturnitas, mortalis natura sine congressionis periculo vicit angustiam,
per quam optimorum conuersatio ipsis decedentibus nescit occasum. Resti-
tuetur quidem corpus origini, & destinatus à Superis spiritus, ad proprium
recurrat auctorem: quorum tamen probitas, si libris mandata fuerit, eorum
vitalis est obitus. Dicat forsân interpret austerior: abiurat predicationis
dulcedinem perfuncta mens; seculo, & carnis vinculis absolutus non deside-
rat, qua inter incerta Mundi gessit, agnosci: sed illos humanus carcer, sine
libertatis dispendio refudit opifici, dùm inter polluta gradiens, nitorem
suum anima Deo nostro intenta germinauit, & per mandatorum cœlestium
lineas, lenocinantem huius lucis non sensit errorem. Nobis verò ista reman-
neant, nobis profutura seruentur, quibus si à studio deest sectari meliora,
de illorum qui faciem conuersationis sua præferunt, venire debet exemplo.
Tu autem Venerabilis Abba Leonti, qui id mihi operis iniunxisti, adiuna
oratione titubantem, & siccitatem styli sanctarum precum imbre locupleta.
Facies enim, ut confido, meritis præcipuum, quod adgredi me ipse iussisti.
Pronum est Beatitudini tuæ ieiuna eloquentia fecundis innocentia ferculis
ampliare: Credite mihi, vos respiciet extorta aut culpa, aut genius dictio-
nis, cuius nisi substantiam religiosa auctoritate firmaueris, videbitur iudicij
tui clauda fides, delegisse minus idoneum, cui venerandi laboris pronuntiam
commisisti.

Tyrones
exemplis
Maiorum
prouocan-
tur.

Viri egre-
gij vitalis
est obitus.

Exempla
meliorum
sectanda.

IGITUR Beati ANTONII narraturus insignia, primum S. Spiritus
Mart. Hisp. Decemb.

Favor cœ-
lestis pe-
rendus.

Patria, &
Parentes.

Octennis
Seuerini
magisterio
adhasit.

Post Con-
stantio
Præfuli, à
quo fuit
Notarius
creatus.

Franco-
rum, &
aliorum
crudelitas.

Constan-
tius Ponti-
fex mori-
tur.

Ad Val-
lem Tellinam per-
gii, &
Mario
Presbytero
adhasit.

maiestas mihi inuocanda est, ut qui illum rebus diuitem fecit, me in his explicandis per lingua fræna moderetur, & labiorum sordes Prophetici carbonis diluere maret incendio, ne conscientia nebulis lucem conuersationis illius, aut amplissimis pauperem faciam laudibus, aut infantia arente deuenustem. Benedicitur indiuisa Trinitas Deus noster, qui seruum suum ANTONIVM tantâ virtutum dote sublimem, circa Danubij fluminis ripas in Ciuitate Valeria, Secundino Patre, Matre verò nobilissimâ fæminâ Hispanâ lucis huius ianuam iussit intrare: qui quamuis de splendore natalium conscientia iubar hauserit, tamen fulgorem stirpis præcipue morum radijs obumbravit, vincens decorem sanguinis, ingenij claritate, dùm coruscantem germinis sui lampadem, actuum serenitate transcendit: & factus est victor stemmatis sui, per quod vniuersos nascendo superauit: qui dùm adhuc de Matris penderet vberibus, quem præsciuit Dei gratiâ, non reliquit: nec passa est inopem favoris existere dispensatio cœlestis, quem renumerandis plenum studijs approbavit: qui ne sancti instituta proposui per Parentum blandimenta frangeret, annorum ferme Octo genitoris tutelâ nudatus est: mox tamen ad illustrissimum virum Seuerinum ignara fuci atas euolauit, qui dùm cum mulceret osculis futura in puero bona quasi transacta relegebant. Hic enim cuius meritis nihil esset absconditum, ille hunc sibi futurum participem, piâ ubique voce predicabat: credo ut incipientis tyrocinia spes annuntiata solidaret. Sed postquam B. Vir humanis rebus exemptus est Constantij Antistitis, eâ tempestate florentissimi, iunctis obsequijs, gloriosis operibus vite rudimenta dedicauit. Qui eum inter Ecclesiasticos Exceptores cœlestem militiam iussit ordiri. Erat enim venerabilis Sacerdos ANTONII Nostri patruus; sed nunquam ille magisterij rigorem consanguinitatis lege molliuit; nec fecit securum de necessitudine discipulum, non timere, cui gratiam Doctoris nisi censura non prestitit. Tantus fuit circa secretatorem diligentia modus, quantum iudicia contulerunt; meritum suum in facie monitoris agnouit. Sed iam peccatorum consummatio Pannonijs minabatur excidium: iam succisa radice substantiæ regionis illius status in prouum deflexerat. Per incursum enim variarum gentium quotidiana gladiatorum seges messem nobilitatis absciderat, & sæcundas humani generis terras irâ populante desolabat. Iam Franci, Eruli, Saxones multiplices crudelitatum species belluarum more peragebant. Quæ Nationum diuersitas superstitionis mancipata culturis, Deos suos humanâ credebant cæde mulceri; nec unquam propitia se habere Numina, nisi cum ea equalium cruore placassent. Cessare confidebant iram cœlicolum innocentis effusione sanguinis. Qui ut in gratiam redirent cum Superis suis, propinquorum conueniant mortes offerre. Quoscumque tamen religiosi titulus declarabat officij, hos quasi sereniores hostias immolabant, existimantes, quod piorum ingulis diuinitatis cessaret indignatio, & fieret materia gratiæ, locus offensæ. Inter quas temporum procellas, Constantius Pontifex (ne quid in Mundo haberet subsidij terra hostibus deputata) humana lege liberatus est: post cuius resolutionem, ANTONIVM nostrum famuli ad Italiæ partes, quibus cœlitus fuerat deputatus, Christo duce, perducunt, principe loco Tellina Vallis, qua id sortita est vocabuli, limen ingreditur; quam Montium ex utroque latere brachijs fabricatam nature ditat amaritas, & de verticibus sæcundis animum plebe locupletat vber solum, quod auaris respondet iuxta desideria immoderata cultoribus. Non tamen ita aristis prægravidum, aut dotatum pascuis, aut arbutis compositum, aut fluminibus latum, ut non ei plus superuenientis persone gratia prestaret, quàm ipsius originis variata, & distincta formositas. Illic Mario Presbytero, qui spiritibus immundis dominabatur, adiunctus est. Quia hæc est rerum conditio, ut noui hominis mores diuulget inuenta sodalitas; & qui ignoratur per originem similibus clarescat effectu deprehenditur mens secreta per socios; & cui non licet ad liquidum supervenientis æstimare conscientiam, conceditur ut de suis deprehendat ex-

ternos. Nam cum eum B. Marius, illis oculis, quibus mentes videntur, inspiceret, & interioris decorem hominis absconditis percontaretur obtutibus, voluit eam Clericorum sociare Collegia, & inter Ecclesiasticos cætus præstantem meritis dedicare personam. Sed fugit honorem velut veneni poculum, qui semper potentiam credidit, subiacere; & seruire patienter prætulit regali dominatui: ne tamen diu humana conuersationis mixtus illecebris, societatem contagionis hauriret, elegit secessum haut procul à B. Martyris Fidelis sepulchro, ubi Hilarius Ionij marmoris minas deponit, quando, ne euagetur longius, obiectis ripis resistunt fræna telluris. Illic inserto nubibus vertice Mons coruscat, qui sublimitatis suæ vincit aspectum: sed quàm superbus est magnitudine, tam difficilis ascensu. Nam nullis ante Monachum nostrum patuit gressibus, nec per prærupta saxorum, humani generis admisit, formidine repugnante, vestigium. In præcis cautibus, tuta feris longum præbuit, nullo exercente, cubilia, eò bestijs blandior, quò terribilius agricolarum excursui minatur. In hoc Dei famulus sedem delegit, in quo sola fuit placendi causa, quia nequaquam lanocinabatur aspectibus: nihil secum amplius nisi parum leguminis, & lignonem, quo terram sollicitaret, de Mundi beneficijs assumens: dedicauit callem, subiecta asperitate, nescitum: iuga illa indomitam naturam legem, ANTONIO congregiente, perdidit: reserata itinera post ingressum eius patuere cupientibus. Inuenit illic tamen Duos Senes, quos iam ita inter lustra belluarum habitatio longa miscuerat, ut nihil de illis Mundo fama nuntiaret: quorum vitam, scientiamque plane videor elocutus, cum expetitam pro Dei timore habitationem sine nube vulgari. Breni post horum vnus assumptus est, & terreni carceris mole deposita, atheream valetudinem felix anima resumpsit. Nam absolutionis eius tempore, columna ignea B. ANTONII oculis est ingesta, ad cælum vsque pertingens: credo ut Venerabilis Viri fides, & ardor ille vitiorum decoctor, typico monstraretur incendio. Tunc dum ibi Dei cultor tota disciplinis cælestibus virium suarum vela laxaret, & per sinus anime, corporisque extrudentia paleas flabra susciperet; cuius vigilias, ieiunia, lectionis assiduitatem inre replicarem, nil haberent digniora memoratu. Nunquam ille cibum sumpsit, nisi fatiscente corpuscula, nunquam nisi exemptis officij munij, sollicitudinem quiete laxauit. Sed quid retexam, qua perfectionis habuerit instrumenta perfectus? aut per quos gradus ad celsa conscenderit? Quem liquido declaratum est obtinere sublimia. Sciuit ille sic per labores varios, disciplinarum lineamenta sectari, ut nunquam assumeret arrogantiam de labore: & cum omnia essent digna præconijs. que gerebat, dispendium virtutis credidit fuisse laudatum: sic totum de eius actibus opinionis luce radiabat, ut nihil præberetur ostentui. Præminebat censura mentis in corpore, & iracundiam, quam contra culpas anima eius susceperat, facies infucata pingebat. Videres apud flagitia mundana toruos oculos, & indefessa contra seculi blandicias, Christi Militem bella tractare, quando illa imago statum suum resoluit in risum, & ab ordinis proprii rigore letitia debilitate confracta est. Interea dum velut obsignatum Monachi in vniuersis implet officium, Vir quidam (quem sponsa sua amor in facinus impulerat, & ad effusionem humani sanguinis affectu, & indignatione prouocarat) dum conscientiam se credidit fugere mutatione terrarum, & in alijs Prouincia partibus innocentiam reperiri, quam furore duce perdidit, velatum simplicitate ad secreta eremi portauit homicidam, putans in Dei obsequio constitutus de actibus suis præter effigiem nil patere artificij, humilem simulauit obtutu, & per dolosi commenta consilij, fabricata subiectione compositus, cautiorebus scelerum sordes texit obstaculis. Difficile est, præter Deum, deprehendere, quidquid obsequendi argumentis inuoluitur. Prouide flagitium cælat abiectione; raro in lucem erumpunt crimina, que actor obtemperandi scierit fuco sepelire. Protinus tamen adsuit ille Index consuetus, & latentis secreta conscientie diuinæ vocis claue reserauit. In

Recusat
Clerica-
tum.

In Montis
cacumine
secessit.

Columna
ignea S.
Viri oculis
ingesta.

Eius vir-
tutum su-
blimia.

Latro in
deserto la-
titat.

Illum diuinitus agnouit.

Omnia eius crimina propagat.

Secretiora Eremiti perit.

Vrsus caules denorantem baculo castigat.

Eius virtutum fama S. Virum detegit.

Lerinenlem Insulam pergit.

his sermonibus adorsus ANTONIVM, quando eum plusquam homo possit, docuit agnouisse; illum denudans, qui crasso indumento latronem tegebat: Caue (inquiens) ne tanti criminis reum sancto velis miscere collegio, ne lupum ouibus, agnis viperam negligens æstimator adiungas. Iste animam Dei manibus concessam, per elisi fragmenta gutturis effugauit, & internecino fratris furore constricti vitam è sedibus suis, dum infert faucibus vincula, dissoluit. Hunc debitum exitium sequitur; nec à iugo supplicij erit alienus, qui humano sanguini non pepercerit, Misericordia est, circa facinorosos seruata distinctio. Ergo sopori terminum ponens, mandatorum cœlestium hostem depelle, ne candida conuersatio tecum habitantium, fuscâ superuenientis contagione violetur. Illicò diuinis obsecutus imperijs hominem vocat, mentientem, conuincit feriato ore male conscij, omnia eius gesta persequitur. Expauis deprehensus, cum flagitia sua recenseri videret ab homine, qua sine teste humani generis commiserat, viaticum poposcit, fugam tremens apparauit. Continuo tamen pedissequa reum ultio comprehendit, & expiatum scelus patratore morte, nuntiauit. Ita sermo Iusti viribus carere non potuit. Interea S. Vir per regiones finitimas insidiatricis fama linguis inuoluit, qua non pararet de celebritate iactantiam: ante prouisa sunt remedia, quam morbus adolesceret. Qui enim grandæuus, aut debilis duce diligentia, non itineris illius transmeabat abrupta, cum dantibus valetudinem desiderijs, etiam agritudines corpora non tenerent, hâc perterritus frequentia, ad secretiora eremi B. ANTONIVS credidit euolandum, ne singulorum deuotio, inamabilis arrogantia mater existeret, & de multiformi gratia rigidioris propositi, ruina nasceretur: mox tamen secessus, quem pendula rupes commendabat, electus est. In quo annis pluribus solus, & vere Monachus, vitam sine humani generis consorte transegit. Dabat feras pro sodalibus montana solitudo; mugitus vrsi, aliarumque beluarum minax immurmuratio pro blanda confabulationis communiōe ponebatur. Denique eâ tempestate Vrsus perulantior, gloria plus daturus, caules ipsius puberibus folijs latiores, & quadam domini hilaritate gestientes, immani ingrediens contritione vastauit; ita ut nusquam de simplici fruge spes residua linqueretur, quem ille baculo mulcaturum, distinctius abire precipiens, testem virtutis suæ, & nuntium passionis ad alias ire bestias mox coegit: ve impleretur Domini fidelis pollicitatio, qua sectatoribus suis totius veneni, & omnium ferarum promisit obsequium. Rursus tamen gradienti ei per destinatum callem, rugiens se fera suggestit, quam ille sola insiōne turbatam iter fecit aperire, & occupata via claustra deserere. Sed ecce iterum alis pernicious per prodicionis suæ ordinem, Dei seruum in quo loci degeret, fama vulgauit, aliud de ipso, pro sententiarum varietate, diuersis opinantibus. Tunc liquido patuit per occursum multiplices, nihil obstare cupientibus planari ardua, solidari scissa, & pendentia non timeri: sed potioribus insidijs, ne per arrogantiam hostis subreperet, fortiori consilio manus apposuit, ne iam grandæuus perderet, quod inter tyrocinia virtute seruasset. Acrius enim circa robustos Diaboli certamen est, & maioribus copijs illos aggreditur, qui conflictus eius experti roboris sudore domuerunt. Vniuersa tamen secum ipse pertractans, breui animum suum adlocutione, firmanit: Quid agimus? Mens adhuc mundani oneris fasce depressâ, quam nondum ad auctorem suum corporeus carcer euomuit. Non tibi certa est de perfectione fiducia, dum adhuc includeris fragilitate carnali? Periculis plena sunt, quæ videntur esse tutissima. Lenocinia hastis tui intelligis, dum vniuersorum voce laudaris, vide quantis labores insidijs. Absconditum esse non licet, quod adimus. Lateram nostram persecutio manifestat hostilis. Sanctorum petamus exercitum, & illam Lerinenlem Insulam cohortem irriguo inquiramus ardore: quem solum hæcenus impulsauit aduersarius. Timebit enim

inter inimicam sibi multitudinem constitutum instructa prælijs acies : illa semper innigilat, & varijs perfossim ictibus abigit instantem. Quot bella illis Diabolus intulit, numerant tot triumphos. Non metuunt, quoties adesse Sathan, vt dimicantes acuant, classico fuerit stidente nuntiatum. Semper eruditos, & fortes reddidit quotidiana decertatio ; quomodo prolixior pax solutos. *His dictis, dimissam fratribus cellulam, quos ibidem prædicti amor congregauerat, apud Lerinum improuisus apparuit. Nuntiauit Virum insignium meritorum, facies ieiunij pallore decorata. Nam dum secreti nitorem hominis splendidissima macies indicaret, non desuit actuum eius præco consuetus, immaculatam conuersionis ipsius speciem, sub verborum abundantia, & relationis vbertate describens. Mixtus grandæuis, & præcipuus, gestorum suorum lampadem non minori intellexit igne rutilare : metitus est fomitis sui lucem, dum videt alieni. Quasi inter ornamenta cæli, vt sydera pleno fulgore micantia supernenientis astri claritudo societur ; certant sine inuidia geminare radios, & per augmenta luminis speciem superare nouitatis : alia prolixiori origine faciem suam stella commendat ; alia puriorem vnã dicit ; potior flamma nobilitat alteram, per spacia nocturna sincerior. Sic ANTONIVM nostrum per vniuersos locorum mutationes, à Christo veniens disciplina comitata est. Prouidit tamen, ne cui in illa nutrice Sanctorum Insula, cum præstare meritis, præferre videretur honoribus : sciens in humilitatis radice plantatum, ad Centenos fructus assurgere. Blandus iuuenibus, grauis maturis, doctus peritis, submissus existendo simplicibus, totam illam Dominici gregis Legionem, distinctam actu, variatam gentibus, quasi vnã animam in sua affectione collegit ibi biennio se ipso potior, Mundi istius sarcinam deponens, victor insidiarum quas antiqui serpentis parat astutia, diem nostrum, & lucem præsentis seculi, perpetui luminis adeptione commutauit. Taceo, qualiter vitam ipsius mortis claritudo signauerit : ne vniuersa digerens, ne tam veritatem narraſſe, quàm prædicti laudibus videar immoratus, Veluti si quis constitum lucum frondium densitate repererit, ex quo coronam, ferro stringente, subripiens, genium syluæ, dum præsumit parua non amouet. Melioribus equidem de ANTONII nostri factis, quæ stylo non attingi, narranda seruaui. Vincat forte eloquentia flumine, nemo me illum superabit affectu. Habeat qui secutus fuerit de peritiæ messe iactantiam, mihi gratiam B. Hominis nemo præripiet, qui ad explicanda eius bona primus accessi.*

Inter præcipuos
Monachos
collocatur.

Moritur.

HÆC sunt ACTA quæ descripsit *Ennodius*, vbi plurima referenda calamus prætermisit eruditus, & multa scitu digna doctus despexit stylus, videlicet *Hispanam originem*, & *Matris Nomen Hispana*, quæ nisi Nobis *Aulus Halus* Burdigalensis suppeditaret, in origine adhuc, vt huc vsque, ieiunaret spes. En igitur Poëtæ Burdigalensis *Epitaphium*, quo nostra firmatur intentio :

Quæ omisit
Ennodius?

PRO S. ANTONIO LERINENSI,
Abbate, Epitaphium ; ab Aulo Halo
Burdigalensi.

*Cesspite sub cauo tegitur Venerabilis Abbas
Lerini ANTONIVS, qui fuit Orbis honos.
Secundinus erat Pater, hunc ex coniuge Iberã
Sustulit, & tandem Austrica regna petit.
Ad Lerinenses transgressus Numina quarit,
Hic Sancti titulo, Magnus ad Astra volat.*

Epitaphium.

Prætermisit etiam *Ennodius* Diem transitus S. Viri, quod ex post facto *Baronius*

*Dies, &
Annus
transitus.*

nus suppleuit & in hunc reposuit, adeo vt iam probatione non indigeamus. Tum denique *Annus* dormitionis omisit, quem circa CCCC. LXXXIV. fuisse pluribus ostendit idem Cæsar Baronius in *Annal. Eccles. Tom. 6. Ann. 488. n. 14.* Quibus omnia remanent ACTA completa.

Q V A R T O

Kal. Ianuarij.

DIES XXIX.

- A.* CARTHAGINE in Africa S. CRESCENTIS, B. Petri Apostolorum Principis, Discipuli; qui eiusdem comes indiuiduus, Hispanias inuisit, lustrauit, & Euangelium multis in populis predicauit, & mortuo Theodoro Cæsaraugustano, vt eius ultimam voluntatis sententiam exequeretur, cum sacris exuuiis Galæciam perrexit, easque iuxta S. Apostoli Magistri sui IACOBI, Hispaniarum Patroni pignora, conlocauit, postmodum cum aliis ad martyrij coronam accessit.
- B.* TOLETI in Carpetania Hispania S. GVNTERICI, ipsius urbis Regia Episcopi; qui cum Vvitizæ Regis Gothorum obscænis legibus restitisset, primum secretis cohortationibus, post sermonibus publicis, ab eo despectus, à Proceribus obiurgatus, & à propriis Clericis derelictus, tandem ærumnis confectus, ad Superos euolauit Confessor.
- C.* HISPALI in Batica Hispania, Depositio S. CALIXTI, Martyris, Romæ passi; Cuius sacra pignora in Monasterio Fratrum Excalceatorum SSS. Trinitatis honorificè seruantur, & annuâ ueneratione coluntur.
- D.* BARCINONE in Cathalonia Hispania Depositio S. BONIFACII Martyris Romani: Cuius sacra ipsa Româ Hispaniam delata, Monasterium Fratrum Excalceatorum SSS. Trinitatis honorifico cultu seruat, & piâ religione colit.

NOTÆ.

ANCTVS CRESCENS, Discipulus S. Petri, Hispaniæ Prædicator.] Hanc fuisse, sanctissimum illum Antistitem Viennensem, cuius memoria in Martyrologijs Bedæ, Vsuardi, & Adonis, necnon Cæsaris Baronij Die V. Kal. Iul. lit. A fol. 395. & b. d. lit. F. fol. 793. celebratur, Nostri Scriptores affirmant, quos Franciscus Biuarius in Not. ad Dextr. in Chron. Ann. 50. n. 4. fol. 102. & Ann. 71. n. 5. fol. 169. enumerat. Qui viriliter ex Metaphraste societatem cum S. Petro, & in Hispanias aduentum probat, maxime his verbis, quibus S. Petri ex Roma Hispanias itineris relationem digereus, sequentia profert. Venit Sirmium, civitatem Hispaniæ, quo in loco, cum Epænetum constituisset Episcopum, devenit Carthaginem Africa, in qua CRESCENTEM ordinavit Episcopum. En ex Metaphraste Hispaniæ Iustrationem, & insulam, post regressum ex Hispanijs Africam, Carthaginensem. Post hæc S. M. Maximus in in Hymn. SS. Præsul. Caseraugustan. apud Rodericum Caro fol. 230. col. 2. & apud Biuar. fol. 54. asserit, S. CRESCENTEM istum Carthaginensis Ecclesiæ Præsulem, S. Theodori Caseraugustani Corpus ad Cyrenem Africæ passum, Hispanias transtulisse, & iuxta Apostoli IACOBI pignora tumulasse. En Carminis fragmentum.

A. Martyrologia.

Cum Petro Apostolo Iustravit Hispanias.

Post Corpus S. Theodori Compostellam transtulit.

*Laudo te primum Sacer Athanasi,
Teque præstanti Theodore cantu,
Non minus nostris Epitecte Præsul
Dignus es Odis.*

*Tertium, & Primum vidit ipse Iberus
Fortiter passum. Sed enim Secundum
Sacra per tractus Lybicos serentem
Clara Cyrena.*

*Hic cubant sacri cineres sepulti
Quos dolens CRESCENS sepelire mandat:
Hinc leuat CRESCENS, grauiore causâ,
Frater, & hospes.*

In cuius Carminis explicatione Didacus Murillo Histor. Caseraugust. hallucinatus, quid Crescens verbum in carmine duplici significaret ignorans: sed eius incuriam ostendens Biuarius, prosequitur: Nesciebat enim (Murillo) qui esset CRESCENS ille; cum tamen alius non sit, quàm qui primus eo nomine dignus fuit, Pauli & Petri Discipulus, & tunc temporis apud Carthaginem Africa Episcopus. In sequenti versu legebatur: Hinc iuuat CRESCENS, cum omnino legendum sit: Hinc leuat CRESCENS; Nam sensus est CRESCENTEM inde leuasse Reliquias Martyris (Theodori) & in Hispanias detulisse: iuxta id, quod ipse Theodorus iusserat; & hæc illa grauior causa, quæ S. CRESCENTEM cõpulit, ut ferret ipsū inde, & ad latus IACOBI Apostoli collocaret. Secuntur Biuarij opinionem ex Maximo Didacus Morill. Hist. Caseraugust. l. 1. c. 2. f. 183. Ludouicus Lopez Hist. Caseraug. 2. p. 67. fol. 413. & Nos supr. Tom. 2. Die XXIV. Mart. fol. 369. vbi & si de hac Translatione nihil egerimus, ea fuit causa, ne illam hic repeteremus, & duplici relatione Lectorẽ grauaremur, & quia huius Translationis S. Theodori festum supr. Tom. 2. Die XXVI. Mart. lit. A. fol. 402. recensuimus. Hæc sunt quæ ad Nostras spectant, ideo hîc substitimus,

Didaci Murillo hallucinationem detegit Biuarius.

De Episcopatu Viennensi remissive.

mus, & ad Gallicanos Scriptores circa *Viennensem* infulam, te missum facimus.

B. S. GVNTERICVS *Episcopus Toletanus Confessor.*] Nescio quid fuerit in causa, quòd hunc sanctissimum Præsulem *Toletanum* gloriâ sanctitatis præclarum, culmine castitatis conspicuum, doctrinæ vbertate facundum, & miraculorum virtute sublimatum, nullus ex antiquis, & recentioribus Martyrologis in *Albo Sanctorum* adscripserit, maxime cum ex Aluaro Gomezio in *Vit. eiusd.* apud Ieronymum de la Higuera in *Not. ad Luitprand. in Chron. n. 167. fol. 381.* constet, illum fuisse in numerum Sanctorum relatum. Meo iudicio, nulla alia potuit euenire, quàm proxima, & fatalis Sarracenorum per Hispanias irruptio, quâ prorsus omnia sacra, disturbio sopita, Episcoporum fugâ consumpta, Clericorum interneceione oblitterata, Monachorum populatione confusa, Ecclesiarum strage despecta, & Scriptorum defectione antiquata. Ast Deus, qui temporum renouatione, noua confundit, confusa patefacit, & antiqua reuelat, inter tot Ismaëli-tarum turbines, populorum ruinas, Episcoporum absentias, Clericorum incurias, Monachorum inopias, Ecclesiarum clades, & Scriptorum indigentias, hautquaquam passus est, quòd tanti Viri memoria prorsus deficeret, & ideo quod scriptura tanto tempore siluit, post memoria conseruaret, & conseruata prouideret. Hinc euenit, quòd ea omnia, quæ temporis edax custodia sub silentij ergastulis oeculere disposuit, contractis vectibus iamiam eluscescente Hispaniarum auxilio cœlesti, illa quæ ocluderat, referaret. Promiserat enim suis Dominica, & fidelis locutio, nequaquam eorum capitis capillos, vbilibet absconditos, perituros, vt quid eorum memorias? Referuat autem sibi, pro maiori Sanctorum gloria, & ipsius honore, propalationis tempus, ideoque multos adhuc sub silentio delitescentes conspicimus, ast etiam plurimos quotidie loca subterranea parturiunt, & terræ hiatus miraculorum prodigijs eructant. Quid hoc? Diuinæ dispositionis imperium: æternæ prouidentix voluntas; quæ vt omnibus ætatibus, & seculis fauceat, per ætates, & secula Sanctorum nomina hætenus incognita prouidus manifestat, eorum res gestas, sæpè sæpius in codicibus, aut corrosis, aut blateratis indiget, & sacras exuuias in locis horribilibus & incognitis dignatur ostendere. Ergo quem *Martyrologorum* non agnouit auctoritas, Scriptorum, & Historicorum propalauit sedulitas. Adsit primus *Luitprandus*, omnibus sequentibus antiquior in *Chron. Ann. 704. n. 173. fol. 383.* his verbis: GVNTERICVS, *Toletanus Præsul, sapientiâ, prudentiâ, & (vt aliqui volunt) miraculorum gloriâ præclarus, valde resistit libidini, & petulantia Regis Witizæ, scelestissimi.* En S. Virum miraculorum gloriâ præclarum. Sed *Isidorus Pacensis* in *Chron. Era 742.* sequatur: *Per id tempus GVNTERICVS, Urbis Regiæ, Toletanæ Sedis Metropolitanus Episcopus, sanctimonia dono illustris habetur, & in multis mirabilibus auctor celebratur.* Succedat *Don Rodericus Archipresbyter Toletanus Histor. Hispan. lib. 3. c. 14.* qui eadem verba protulit, nec transcribenda. *Alphonsus Sapiens* in *Histor. General. 2. p. c. 54.* subsequatur: *E en aquella sazón era Auzobispo de Toledo GONDERICO, è era home casto, è de gran santidad, è por quien fiziera muchas virtudes, è muchos milagros Nuestro Señor Dios, tal seruicio le auia fecho.* Quæ sic Latine sonant: *Et eâ tempestate, GVNTERICVS sedem Toletanam tenebat, qui erat homo castus, & magna sanctitatis Vir, & cuius precibus Deus Dominus Noster innumeras virtutes, & plurima miracula patrarat, sed tale obsequium illi præstiterat.* Eadem transcripsit *Stephanus Garibay* in *Comp. Historial. lib. 8. c. 46.* *M. Aluarus Gomezius* in *Vit. S. Gunder. hæc:* GVNTERICVS tamen *Felici succedens, Vir morum etiam probitate clarus, quem ob eius insignes virtutes, & miracula adiuncta, vt Auctores sui temporis aiunt, fuisse in numerum Sanctorum relatum.* *Garcias de Loaysa* agens de *SS. Eugenjs Toletanis, Ildefonso, Felici, Iuliano Præsulibus sanctissimis, & in Tabulis Ecclesiasticis adscriptis, addit GVNTERICVM, & concludit: Quorum mores integri, & sanctissimi, virtutesque excellentes, & singulares eos segregarunt ab omni consuetudine mortali, ita vt miracula in hominum conspectu, viui, & mortui ederent* *Franciscus Pifa Histor. Toletan. lib. 2. c. 19.* & *P. Ieronymus de la Higuera ad Luitprand. d. n. 173.* *D. Thomas Tamayo* *ibid. fol. 101.*

S. Præsul
fuit rela-
tus in nu-
merum
Sancto-
rum.

Sed qua
causa obli-
uionis in
tanti Præ-
sulis me-
moriam?

Deus San-
ctorum
suorum
memorias
aliquando
occulit, &
aliquando
propalat.

Scriptores.

& 109. in Diptich. Prasul. Toletanor. n. 46 fol. 126. Marianalib. 6. c. 19. & quotquot res Toletanas profecuti sunt. Eius ACTA scripsit Gomezius, illa Nos meliori calculo coagulabimus:

ACTA S. GVNTERICI EPISCOPI
Toletani, & Confessoris, ex Luitprando,
Gomezio, & alijs.

GVNTERIDVS, alijs GVNDERICVS, nonnullis GVTERICVS, plurimis GOTES, inde GODEL, ex quo GODELORVM, siue GVDIELORVM illustris familia sumpsit exordium, fuit Toleti natus, & origine Gothus, ex nobilissimis illius seculi parentibus, & familiis ortus. Qui cum primum infantia bullatam vestem demisit, & induit pratextatam, sub S. Ildephonsi magisterio positus, non solū doctrinam didicit catholicam sed etiam virtutum apices imitari promeruit. Inter ceteras honestatis probitates, quibus maxime sanctissimus fulgebat Magister, castitas primum locum obtinebat, adeo, ut Virgo Virgini aduersus hæreticorum commenta, & errores suam pudicitiam defensandam, commendaret. Huius GVNTERICVS excellentia culmen, tantā fuit efficaciam consecutus, ut ad usque ultimū vitæ halitum, illam mente, & corpore conseruaret. Quod S. Ildephonsus nobili adolescente pluries præmeditans, & cælesti providentiā suffusus, futurum iuuenem Urbis Regiæ splendorem, & Ecclesiæ fulgentissimum iubar prædixit. Post hæc in homine illo tantorum facinorum illustrium cumulos contuens, S. Adolescentem inter Ecclesiæ Toletanæ ministros conlocavit, ut sacrosanctis ritibus imbutus, ad ordinum Ecclesiasticorum specimina doctus accurreret. Huius muneris onera GVNTERICVS exercuit temporibus Ildephonsi, Quirici, Iuliani, & Siseberti Toletanorum Antistitum, donec Felix eius Condiscipulus, fuit ad fastigium tantæ dignitatis euectus, à quo Archidiaconatum S. E. Toletanæ primum promeruit. Cuius ministerium tanto iudicij & prudentiæ acumine, tanto iustitiæ zelo, & tanto Sanctitudinis splendore direxit, ut prorsus antiqua temporum monumenta, quibus Patrum sanctitas, Apostolorum doctrina, & insignium Virorum exempla refulgebant, renasci crederentur. Peruolauerat iam per totos Hispaniarum angulos fama virtutum, & dum ipsa loquax illustria S. Archidiaconi facinora recensebat, ille humilitatis tegmine contractus, vix diei lucem conspiciere volebat. Sed cum ingenij, & virtutis lamina sub modio stare Euangelica prælocutio prohibuit, sic GVNTERICI secessus ad maiora consequenda, animos omnium continuâ impulsione permouit. Igitur tunc, temporis Seguntinam regebat Ecclesiam Ela huius nominis I. quo è viuis sublato, Cleri, & Populi Seguntini suffragijs B. Archidiaconus ad tanti muneris apicem vocatus est. Renuit aliquantulum humana fragilitas, & humilitas beata contradicere monebat; sed proximorum salus, diuina voluntas, & obedientia Superioris omne contradictionis vinculum dissoluit. Itaque onus Angelicis humeris formidandum S. Prasul super humeros suos imponens, in sponsa suæ oscula properauit. Tum Apostolicum munus exercens, deprauatos mores correxit, Ecclesiastica munia in meliorem disposuit statum, gregem sibi commissum doctrinâ, & exemplis instruxit, & omnia quæ ad suum ministerium spectare credidit, sic digessit, & constituit, quod nisi sequentia tempora, omnia queque sancta, & iusta sedarent, dubio procul in sua diocesi verus Dei cultus, Ecclesiarum auctoritas, Clericorum probitas, populorum obsequium, & fidei integritas, poterat ceteris Hispaniarum diocesium exempla præbere, Sed Felice Toletano Metropolitâ carnis sarcinam exuente, in eius locum GVNTERICVS à Saffraganeis, & Palatinis in Sede Toletana successus est, qui petulantiam VVitizæ, iam regnantis, erumpere cognoscens, sic eius pessima natura indicijs ebullientibus se Pontifex

Origo, & patria.

S. Ildephonsi adhaesit.

Eius castitas.

Fuit Archidiaconus Toletanus.

Et Episcopus Seguntinus.

Et Toletanus Metropolitæ.

Beatus opposuit, ut quamuis adolescentia proteruitate, in licentiam omnem raperetur, attamen aetatis iunioris causa, adhuc pudoris claustris non abruptis, GVNDERICO reuerentiam deferebat, eiusque monitis, & suasu, aliquot bonitatis edebat exempla. Nam eo tempore Monasterium in Toletano suburbio construxit, duobus Millibus passuum in Occidentem ab urbe distans, quâ Talabricam itur, quibus ad aquam in Cœnobium deferendam, arcus opere fornicato erant impositi, ubi pradia, & oliueta sunt, atque alia arbores cum vitibus confita. Hoc S. Petro dedicauit; atque in eo fœminas conuersari iussit, quæ iuxta Benedicti regulam, atris velis caput velarent. In quod quoniam maturioris aetatis mulieres, quas rerum humanarum iam tadium cœperat admittebantur, illudque Matronarum, quas illa atas DOMINAS, & Nostra DVENAS appellabat, & vocitat, cognomen tenuit. Ipse S. Pontifex ascitis eius Suffraganeis Episcopis, Toletu Ecclesiam S. Torquati, B. IACOBI Apostoli Discipuli consecrat; & VIII. Kalendas Nouembris, Anno DCC.IV. Concilium Toleti congregat, ubi de Fidei custodia, & morum reformatione, actum, nonnullos canones sanctimonia Patrum coagulauit. Sed cum Rex VVITIZA pudicitia, & pudori iamiam frena laxaret, & precipitatus per omne flagitij genus vincula castitatis erumperet, legem tulit, ut more Sarracenorum, cuilibet laico, & clerico liceret, quotquot posset alere uxores, & concubinas, impune domui suæ retinere. Tunc singulari animi contentione effrenatis adolescentis VVITIZÆ conatibus restitit GVNDERICVS, quinimo inter regulas prudentia, & charitatis, primò blandis cohortationibus, & admonitionibus Regem reducere conabatur; at ubi non successit, mox publice sermonibus, & in terminatione anathematis ferendi deterret. At Regis, Procerum, Clericorum, & plebium insolentia adeò iam vires insumpserat, licentiâ criminis, & facultate peccati, ut S. Pontificis auctoritatem despiceret, monita calcaret, & iussu supprimeret. Has ille calamitates deplorans, aetate, malis, arumisque confectus, sancte, placide que quieuit in Domino, IV. Kalendas Ianuarij, Anno Christi DCC.VIII. Cuius Corpus in Domo natali S. LEOCADIE, Virginis & Martyris, lugentibus eum, tanquam Patrem, & lumen amissum, viduis, egenis, & orphanis, conditum, hoc illi posuit Carmen Sepulchrale Sinderedus eius Archidiaconus, & Successor:

A. X. Ω.

GVNDERICE Pater, viduis pes, lumen egenis,
Orphanus hoc omnis Prasule latus agit.
Nactus es, ô genitor, scopulosa tempora vita;
Heu nocuit multum consuluisse bene!
Omnibus ipse malis exemptus in Æthere gaudes,
Atque ibi fers zeli premia digna tui.
Discipulus tibi dat carmen, pro more, Magistro,
Synderêdus amans; quod cape, quaso, libens.
Esto memor nostri, Gentis memor esto Gothorum,
Rex Vvitiza diu regnet, & Astra petat.

HÆC sunt ACTA, quorum relationem, qui probare omnimodam cupit, adeat Luitprandum in Chron. n. 167. 171. 172. 173. 175. & 176. ubi Ieronymus de la Higuera in Notation. à fol. 380. ad 384. & Iulianum in Chron. n. 364 & 375. licet perperam in Ecclesia S. Torquati consignet D. Rodericum Toletanum in Histor. Hispan. d. lib. 3. c. 14. & 15. & alios superius citatos. Sed valde miror D. Thomæ Tamayo censuram in Defensione Veritat. Dextr. Nouitat. 7. fol. 126. quâ S. Prasuli

Vvitizæ
mores
coercet, &
Monaste-
rium ex-
trudere pa-
rat.

Ecclesiam
consecrat,
& Conci-
lium con-
trahit.

Aduer-
sum Re-
gem, &
legem in-
surgit.

Moritur,
& sepeli-
tur.

Epita-
phium.

D. Thomæ
Tamayo
censura di-
luitur.

Præfulis Nostri constantiam taxauit, proferens, eam in eo defecisse, aduersus *Vitæ* impietates. Quod profus doctissimus Vir ex se non dixit, sed malitiâ, & calliditate Auctoris, à quo commentum desumpsit. Quidquid sit pro fortitudine S. Præfulis stat antiquitas.

SS. CALIXTVS, & BONIFACIVS *Martyres Romani.*] Eos in vnum coniungere h. d. Venerabilis Beda, & Cæsar Baronius in *Roman. Martyrolog. fol. 792.* hac clausula: *Roma Sanctorum Martyrum CALIXTI, Felicis, BONIFACII.* Conueniunt Dionysius Vazquez in *Castellan. fol. 213.* Ioannes Lupus in *Lusitan. fol. 276.* Constantius Felicius in *Ital. 2. p. fol. 216.* Phillippus Ferrarius in *Catal. SS. Ital. fol. 809.* Sed iam illorum CORPORA se parauit munificentia Urbani VIII. Pont. Max. qui eodem R. P. F. *Ioanni ab Annuntiatione* concessit, & iste cum alijs Sanctorum Martyrum *Corporibus Hispanias* emisit, vt inter Conuentus Fratrum Excalceatorum SSS. Trinitatis illa distribuerentur. Quæ Generalis Minister illius Ordinis distribuit, & S. CALIXTI Monasterio *Hispalensi*; & S. BONIFACII Conuentui *Barcinonensi* feliciter applicauit; vbi adhuc reposita honorifice seruantur, & piâ religione coluntur: vt ex Autographis superius, in pluribus recensitis, continentur; quæ hîc inserere prolixum erit, ideo illa omittimus.

C. D.
Martyrologia.

*Hispanias
translata
Corpora.*

TERTIO

Kal. Ianuarij.

DIES XXX.

- A. HISPANIÆ *celebris est festiuitas* TRANSLATIONIS *sacrorum pignorum* S. IACOBI, *Zebedai filij, Nostri Patris, Apostoli, Magistri, Doctoris, & Patroni, Ierosolymâ Compostellam, quæ in monumentis conscripta sacris, singulari deuotione omnium Ecclesiarum Hispania veneratur, & colitur.*
- B. SPOLETI in *Italia* SS. EXUPERANTII, & MARCELLI *Martyrum, Quorum aliquot sacra ipsana in Cœnobio Cartusianorum Aniagensi propè Segobiam Hispania seruantur, & annuâ ueneratione coluntur.*

NOTÆ.

A.

Martyrologia.

RANSLATIO Corporis S. IACOBI Apostoli, Ierosolymâ Hispaniam.] Celeberrima, & famigerata est, non tantum in Ecclesijs omnibus Hispania, hæc festiuitatis solemnitas, sed etiam toto Christiano Orbe, ita, vt vix fuerit Prouincia Europæ, quæ illam aut prætermiserit, aut ignorauerit. Hinc ipsam celebrant Martyrologi Ioannes Molanus in *Addit. ad Vsuard. b. d. fol. 217.*

hoc elogio: *Compostella in Gallacia Aduentus Corporis S. IACOBI Apostoli, qui, quod viuâ voce non potuit, caduere trunco, Christianam pietatem mentibus Hispanorum ingessit.* Constantius Felicius in *Martyrolog. Ital. 2. p. fol. 217.* Franciscus Maurolycus *fol. 86.* Ieronymus de la Higuera in *Hispau. MS. fol. 66.* Petrus Equilin. in *Catalog. SS. lib. 6. c. 133.* Philippus Ferrarius in *Catalog. General. SS. fol. 490.* & in *Topograph. SS. verb. Compostella fol. 39. col. 2.* Antiquiores illam recolebant Die XXV. Iulij, vt notauit Cæsar Baronius *ibid. lit. A. fol. 451.* vbi plura refert. Hæc igitur *Translatio* ab eo ipso tempore, quo peracta fuit, in toto Hispania circulo cultum promeruit, vt indicat Flavius Dexter in *Chron. An. n. 42.* apud Buiar. *Comment. 2. n. 1. fol. 87.* vbi plura cumulat, & *ibidem* Rodericus Caro *lit. E. fol. 19. col. 2.* Iulianus Toletanus Archipresbyter in *Chron. n. 15.* Agunt de hæc ferè omnes Hispanicarum Rerum Scriptores. Ioannes Vassæus in *Chron. Ann. 850.* Sampyrus Asturicensis in *Chron. Er. 617.* Stephanus Garibay in *Compend. Historial. lib. 9. c. 4.* Ioannes Beletus *de Diuin. Offic. c. 140.* Ambrosius Morales *Histor. Hispan. lib. 9. c. 6. & 7.* Don Franciscus Padilla *Histor. Eccl. Hispan. Cent. 1. c. 13. & 19.* Nos sup. *Tom. 1. Die XXII. Februar. fol. 205.* & seqq. vbi Hymnos ex Breuiario peruetusto MS. S. Cucuphatis del Vallès in Cathalonia, circa vsum conchiliorum, quæ peregrini sepulchrum S. Apostoli visitantes in galeris, & sagis portant affuta, & effigiem, retulimus. Et *Tom. 2. Die XXV. Mart. lit. B. fol. 391.* & *Tom. 4. Die XXV. Iul. lit. A. fol. 237.* huius solemnitatis cultum antiquissimum retulimus. Quem in omnium Ecclesiarum Breuariis vetustissimis inueniet quælibet studiosa sedulitas, in quibus, maximè in *Toletanis, & Compostellanis* sequentes Hymni:

Scriptores.

Breuiaria Hispania.

IN TRANSLATIONE S. IACOBI
Zebedæi Apostoli, Hymnus ad Vesperas.

Adest dies lætitiæ
 Beatus in quo IACOBVS
 Terris datur Hispaniæ,
 Dux & Patronus inclytus.
 Qui pro Christo supplicium
 Primus passus præ cæteris
 Apostolis, indicium
 In cælum dedit itineris.
 Cuius Corpus Discipuli
 Nocte leuantes mediâ,
 Profani metu populi

Petunt Joppem prasidia.
Navis parata mittitur
Illis à Deo marium :
Corpus in ea ducitur
Per Maris longum spatium.
Post dies septem Iria
Portum intrantes gaudio ,
Omnes cœlesti Curia
Laudes cantant tripudio.
Ibi multa miracula
Ostenduntur diuinitus :
Corpus ardens, vt facula ,
Fulgore fulget cœlitus :
Gloria Tibi Domine ,
Qui natus es de Virgine ,
Cum Patre, & S. Spiritu
In sempiterna secula, Amen.

HYMNVS AD MATVTINVM.

G *Aude felix Hispania ,*
Latis exultans mentibus ,
Tui Ducis solemnia
Dignis cantando laudibus.
Hic est ille Magnificus
Miles, potens certamine ;
Primus palmâ glorificus
Apostolorum agmine.
Qui post mortis sententiam ,
Navi deductus friam ,
Tibi dedit notitiam
Magna cœlestis Curia
Ut reprobares Idola
Cum omnibus piaculis ;
Iam fide facta es credula
Multis visis miraculis.
Nam Draco magnus rumpitur
Percussus à Discipulis ;
Signo Crucis obsequitur
Turba Boum horribilis.
Cæmento Fons dissoluitur

*Turbæ obruuntur lapide :
Fera Matrona vincitur ,
Christi suscepto Nomine .
Corpus statim conditur
Diversis aromatibus ;
Et Compostellam ducitur
Psalms , hymnis cœlestibus .
Vbi sepultum Tumulo
Multis fulget prodigiis ;
Virtutibus vitæ pabulo
Nos regens , & presidis .*

HUIUS igitur TRANSLATIONIS Corporis Apostolici ACTA describere Leo III. Pont. Maximus in *Epistol. ad Elipan. Toletan. Antistit.* cuius initium : *Noscat fraternitas vestra : quâ in Lectionibus huius diei , vtebantur plures Ecclesiæ Hispania in suis antiquis Breuarijs , licet hodie alijs vrantur ex decreto Gregorij XIII. Pont. Max. qui inter cætera , pro SS. Hispaniarum , officia recitari permitta , & in fine Breuarij Romani edita , hocce de Translatione S. IACOBI præscripsit , in quo Lectionum exordium Compostellana Ecclesiæ monumentis traditur . Item post Leonem Vincentius Bellouacensis in *Specul. Histor. lib. 8. c. 6. & 7.* S. Antonius in *Summ. Histor. 2. p. tit. 6. c. 7.* Zurita, Villegas, Marieta, & alij ex Nostris. Ioannes Boscus Parisiensis ex *Bibliotheca Floriacensi* Commentarium edidit de hac Translatione ab Anonymo scriptum ante Sexcentos Annos, illudque *Philippo III. Hispaniarum Regi Catholico , Anno 1605.* dicauit, & in eius *Floriacens. Biblioth. fol. 183.* conspicitur : cuius fragmentum retulit Andreas Scothus in *Biblioth. Hispan. fol. 9.* Ea dabimus ex *Tribus MSS. Legendarijs S. E. Toletanæ, Montis Syon, & Ælij Antonij Nebrisenfis, sic :**

ACTA TRANSLATIONIS CORPORIS
Apostolici IACOBI, Hispaniarum Patroni, Ierosolymâ
Compostellam Galloeciæ, ex MSS. Legendariis,
& Ælio Antonio Nebrisenfi.

*Quando
Apostolt
fidei præ-
dicationem
cæperunt.*

*Iacobi
Apostoli
merita, &
virtutes.*

*Hispanis
verbum
Dei prædi-
cat.*

POST Saluatoris Nostri passionem , eiusque gloriosissimum Resurre-
ctionis trophaum, mirabilemque Ascensionem , quâ paternum vsque scandit
ad solium ; necnon & Paracleti Pneumatis flammiuomam super Apostolos
effusionem, sapientia radio inluminati, ac cœlesti gratia inlustrati Apostoli,
quos idem elegerat , passim gentibus , nationibusque , quas unicuique for-
tione diuina obtigerat , Christi nomen , suâ prædicatione patefacere cæpit.
De quorum præcluenti numero , mira virtutis Sanctus extitit IACOBVS ,
vitâ beatus, virtute mirificus, ingenio clarus, sermone luculentus , & filius
tonitruï : cuius vterinus Ioannes habetur Euangelista , & Apostolus. Huius
namque gratia tanta fuit concessa diuinitus, vt etiam ideo inestimabilis glo-
ria Dominus , incomparabili claritate , coram eius visibus , super Montem
Thabor transfigurari non sit dedignatus, adstantibus cum eo Petro, & Ioanne
veridicis testibus.

HIC ergo, alijs diuersa Cosmi clymata aduentibus, nuru Dei Hesperia
oris appulsus, hominibus inibi degentibus, patriamque incolentibus, verbum
Dei, vnâ cum Discipulis , quos secum deferebat, more Apostolico, prædicando
differuit intrepidus. Vbi dùm parua seges , qua tunc excoli vellet , inter

spinas fructifica inueniretur; paululum commoratus, & lustratis pene omnibus Hispaniæ orbibus, fertur septem clientulos praelegisse, Christo subditos, quorum collegio, excutendo spinas, arbusta extirparet radicibus; verbiq; semina, telluri diu sterili, permanenti committeret propensius. Cumque dies imminueret supremus Ierosolymam tendit festinus, à cuius contubernali solatio praelectorum vermularum nullus exstitit subtractus. Quem Saduceæ, ac Pharisæica dum stipat manus, improba antiqui serpenti illecta versutia, innumera opponit ipsi de Christo problemata. Verum S. Spiritus ebriatus gratiâ, eius eloquentia à nemine est superata; unde eorum fremens ira furit in eum acrius incitata. Quæ in tantum, instimulante inuidia zelo succenditur, atque debacchatur, ut importunitate seuâ violentorum impetu raperetur Apostolus, Herodisque presentia necem praeceptorum raperetur. Qui capitali, ac gladiabili sententiâ plexus, rosei quoque cruoris sui undâ perfusus, triumphali martyrio coronatus, ad cælum evolat immarcescibili coronâ laureatus. Examine vero CORPVS Discipuli furtim arripientes summo cum labore, & percitâ festinatione deuehunt ad Ioppis littora, ubi Nauem sibi diuinitus paratam inueniunt, quam ascendentes alto committunt se gurgite, atque Die Septimâ ad terram perueniunt, & orationibus desiderabile solum carpunt. Neque est hesitandum, rerum auctori tunc temporis copiosissimas grates, ac digna persoluisse praconia, tanto munere sibi à Deo concesso tunc, eo quod nunc piratarum insidias, nunc vitabundas scopulorum illisiones, nunc hiantium cacas vorticum, absque illius detrimento, transegerant fauces.

Ierosolymam repedit.

Vbi coronatur.

Corpus Galliciam peruenit.

IGITUR tanto, ac tali subnixi Patrono, ad cetera suis vsibus profutura, animos intendunt: quemque suo Martyri requiescendi locum Dominus praelegerit, explorare percontant. Itaque itinere ad Orientem directo, in cuiusdam Matronæ Lupa nomine praediolum, ferme Quinque Milliarijs ab urbe semotum, sacratum comportant, atque deponunt loculum. Quis autem illius fundi possessor haberetur sciscitantes, quorundam comprouincialium ostensu comperiunt; suaque indaginis compotes effici, vehementissime, atque ardentissime gestiunt. Demum quippe faeminam aduertes conloquuntur, narrantesque per ordinem rei aduentum, sibi que impendi quoddam expectunt delubrum, ubi ad adorandum staret ipsa simulachrum, atque illic denudò gentilitatis errore frequentabatur sanum, Quæ clarissimis orta natalibus, ac etiam, supremâ interueniente sorte, viro viduata, iam & si sacrilega non fuisset superstitioni dedita, non suæ nobilitatis oblita, nobilium, & ignobilium sese appetentium abdicarat coniugium, ne tanquam scortum, priorem pollueret maritalem thorum. Hac quidem eorum petitionem, & verba superius reuoluendo, priusquam responsum daret ullo modo, cogitat cordis in imo, quonam modo eos traderet ferali exterminio, atque hunc talem sermonem reciprocatur sciuens in dolo: Ite (inquit) petite Praesidem, qui moratur in Dugio; locumque postulate, ab eo, in quo vestro sepulturam paretis mortuo. Cuius dictis parendo; pars, exequiarum ritu, circa Apostolicum Corpus, vno excubat in loco; parsque occytime ad Praesidiale Palatium calle peruenit citato. Ante cuius ducti presentiam, cum quidem more salutant regio; qui, & unde sint, & quamobrem aduenerint aperiuunt narrando. Praefes autem, licet in initio libenter aduerneret assertionem beniuolus, & attentus, tamen incredibili stupore attonitus, hæsitanus quid sit acturus, Demoniaco iaculo vulneratus, clam insidias tendi, atque Christicolos necari iubet admodum efferus. At illi verò hoc Dei velle comperto, clanculum diueriando, prope abscedunt fugitando. Vt autem Praefidi est intimatum de eorum fuga, acerrimâ commotus irâ, rabidi quidem Leonis imitatus ferociam, cum his, qui in eius erant Curia fugientium Deicolarum pertinaciter insequitur vestigia. Cumque iam ad id fuerit ventum, quò pene crudelium manibus caderentur, cuiusdam fontis arcuati Mart. Hisp. Decemb.

Lupam nobilissimam faeminam Discipuli aduertit.

Quæ ad Praesidem Galliciæ eos dolo emittit.

Qui eos necari iubet.

Sed per-
secutores
opprimun-
tur.

Literum
Lupariam
adsunt.

Que no-
uam frau-
dem ma-
chinatur.

Immanem
Draconem
signo Cru-
cis peri-
munt.

Tauros
feroces
compri-
munt.

Luparia
ad fidem
conuerti-
tur.

isti trepidantes ingrediuntur spatia, qui se minus securi cogitantes à nemine visi fontem deserunt. Crudeles ministri confidentes, unà ingrediuntur fontem; sed subito Dei Omnipotentis iudicio, Fons dissoluitur à cœmento, & funditur in imum ab alto. Sicque decreuit deliberata Iudicis aeterni censura, quatenus ex omni insecutorum turba, ne vnus quidem superesset, qui ea quæ fuerunt gesta, renuntiaret Præsidi in Aula sua. Sancti autem ad armorum, lapidumue corruentium sonitum sua vertentes capita, Dei præconanda insonant magnalia, prospectando Magnatum, & persecutorum corpora, equosque, & militaria arma miserabiliter rotata, & intra fontis angulos internecioni tradita.

SED Dei, auxiliatrice dexterâ, adiuti, atque erepti, ac reanimati, & accensi salubrem ad illius Mulieris domum, peragunt callem; edocentque quemadmodum Præsidis sententia exasperata, eos perditum ire voluerat in necem; & quid in eum egerat ad vltionem. Insuper efflagitando instant, ut domum prædictam Dæmonijs dicatam, Deo concedat dicendam. Idola manufacta, quæ nec sibi prodesse, nec alijs poterant valere; quæque oculis non videre, non naribus odorare, & quæ penitus nullo membrorum officio vtuntur, hortantur respuere. Cuius mens in satellitum obruptione, quoniam etiam de propinquorum, aut affinium morte verebatur, commota ideoque salubris consilij (ut sæpe fieri in humanis solitum est rebus) ignara, longe aliter quàm dicebat, fraudulentâ, & friuolâ machinabatur machinatione cassa. Dùm vero adhuc vehementius eam vigerent precibus, ut vel prædioli aliquantulum ad sacratissimi Viri membra præberet bumanda, nouâ & inusitata meditata prædia, putans eos aliquo posse interire dolo, huiusmodi sententia est exorsa. Quandoquidem (inquit) vestram tam efficaciter intentionem ad hoc fore cerno intentam, nequando ab ea vos desisti velle; sunt mihi domiti boues quodam in monte, quos euntes adsumite, & quidquid vobis maioris visum fuerit vtilitatis, quæ necessariæ sunt cum eis deferentes ædificate. Siquidem victus defuerit, propense vobis, & illis impartire curabo. Hoc Apostolici Viri audientes; neque muliebria perpendentes figmenta, gratanter abeunt, ad montem vsque perueniunt, & aliud, quod non verebantur, cernunt. Cùm autem Montis confinia gressibus calcant, ex improuiso ingens Draco, cuius frequenti incursum villarum habitacula circumuicina eadem tempestate agebantur deserta, proprio digrediens antro, in Sancto Dei flammivomus ignes euomendo, quasi impetum facturus; euolat, exitium minando. Quem contra, fidei dogmata recolendo, impauide Crucis munimina intendendo, illum pulsant resistendo, Dominicique signum stigmati ferre non valens bellua ventris rumpitur medio. Quo bello peracto, oculorum figentes lumina, cœli Regi summo vota reddunt cordis ab imo. Demùm Dæmonum frequentiam illinc omnino expulsâ, aquam exorcizant, quam totum super Montem vndique aspergunt. Is autem Mons antea vocatus Illicinus, quasi diceretur illiciens, quod plures ante id temporis mortalium, male illecti, ibi ritum Dæmonijs exhibebant; ab his Mons Sacer, idest, Mons Sacratum appellatus est. Inde quoque boues sibi pollicitos perlustrando, abeuntes procul, contemplantur indomitos, ac mugientes, cornibus summâ fronte aggerem ventilantes, pedumque unguis fortiter terram terentes. Quos se se per montis diuexa minando, & mortis crudelitatem cursu infestissimo mittendo; tanta lenitatis extemplo irrepit mansuetudo, ut qui prius precipites atroci ferocitate ad inferendam mortem properabant currendo, submissi colla Sanctorum manibus cornua deponunt vltro. Sancti verò Corporis delatores mulcendo animalia, ex immitibus, Dei nutu, mitia facta; absque mora superimponunt iuga, ac recta incedendo semita, iugatis bobus intra Mulieris palatia. Illa quidem stupefacta, mira agnoscens miracula, his tribus euidentibus signis excitata, eorum obtemperans petitioni, ex præterua obediens facta, illis domunculâ tradita, & Trino fidei munere

regenerata,

regenerata, cum sua familia, Christi nominis efficitur credula. Sicque, inspirante Deo, fidei dogmate imbuta, quæ prius fantastico errore fuerat delusa, facta humilis, & prona, super erecta præterit, ac frangit simulachra, & quæque sub eius fuerant dominatu, funditus diruit sana. Quibus obrutis, atque minutatim in puluerem redactis, cauato in altum solo, construitur Sepulchrum, opere lapideo, ubi Apostolicum conditur Corpus in artificiali ingenio, Cuius quantitatis Edes, alta eodem superædificatur in loco, quæ Altari ornata Dino, felicem deuota pandit aditum populo. Post aliquantum verò temporis, ab eisdem Apostoli alumnis, innumeris in fidei agnitione plebibus edoctis, squallentibus prius campis, cælesti rore prorsus imbibitis, in breui adoleuit sæcunda, ac Deo multiplicata messis. Quam Apostolicus Præceptor non deserens egregius, cælo, terræque defendi obtinuit diuinitus: qui stolâ rubicundâ purpuratus in ætherea Curia suis cum asseclis venificamicat redimitus coronâ, miseris se deposcentibus inuictò suffragio patrocinatur. Auxiliante D. N. Iesu-Christo, cuius regnum, & imperium cum Patre, & S. Spiritu manet in secula, Amen.

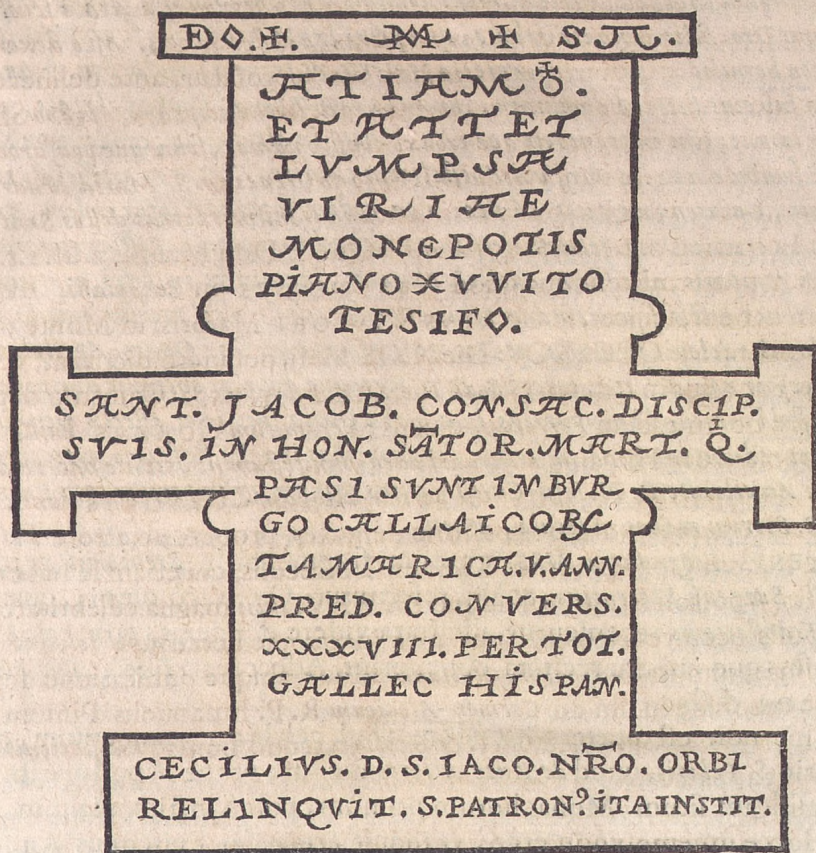
Sepulchrum
Apostolo
lapideum
parat.

HACTENVS Legendaria MSS. quorum fragmenta in Breuiarijs peruetustis Zamorensi, Burgenſi, Placentino, & alijs referuntur. Qui verò omnia, quæ in hac Historia Translationis recensentur, illustrata videre desiderat; quæ hæc Luparia; quis Præfes; quo euentu recitata obuenerint, Adeat supr. Tom. 1. Die XXII. Februar. fol. 204. & seqq.

SED hîc non est præmittendum illud celebre monumentum, quod in Monasterio S. Pelagij, quod de Ante Altares dicitur, prope Apostolicam S. IACOBI Basilicam situm, Monachorum primùm, post Sanctimonialium, adhuc visitur. Hocce mnemosynon ergo, vt inquit Seruandus Episcopus Auriensis in Histor. Hispan. MS. c. 9. in fin D. Maurus Castella Histor. Compostellan. lib. 2. c. 1. Gregorius Lobarinaſ Histor. SS. Gallæc. MS. Decad. 6. c. 5. fol. 257. constat ex Ara marmorea, & marmorea Columna, quas Discipuli S. IACOBI erexere, vt super Aram Apostolicum corpus imponent, & Ara super Columnam, vt inibi sacrosanctum Missæ sacrificium peragerent, & licet Ambrosius Morales literas inscriptas in Ara non intelligens, illas abradere inconsulto præceperit, tamen Dei prouidentia conseruauit in MS. Historia Seruandi, sic.

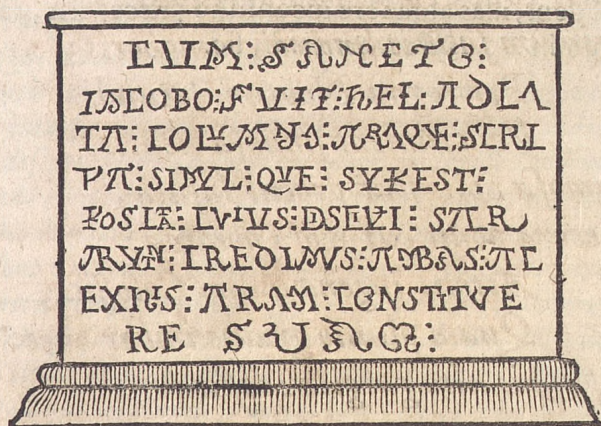
Ara, &
Columna,
quibus re-
positum
fuit Corpus
Apostoli
describan-
tur.

*Ara forma,
&
Inscriptio.*

*Columna
forma, &
Inscriptio.*

Hæc est vera, genuina, & formalis *Inscriptio Ara*, quam *Servandus Auriensis* Præful in sua *Historia* præscripsit, quamque *Moralis* fœdavit. Quæ verò in *Columnella* persistit, his carminibus continetur.

Quorum Carminum extensionem, & Inscriptiois formulas, si perlegere cupis, & ad formales periodos redigere desideras, sic extendere, legere, & redigere poteris:

*Cum sancto IACOBO fuit hæc adlata Columna,
Araque scripta simul, quæ super est posita.
Cuius Discipuli sacrarunt credimus ambas,
Ac ex his Aram constituere suam*

*Interpre-
tatio
Arae.*

D. Didacus Sequinus Episcopus Auriensis, qui Historiolam Servandi Prædecessoris breavit, & Gallico idiomate MS. habemus, Ara supradictæ ecphrasim, ita ininterpretatur: *Consagrada à Deos Maximo. Atiamo, Erato, Tetlumpsa, Viriamo, Nepotispiano, Xvuito, Tesiforo, forem Martyres, è padezeronem Galizia, no pago Sarense,*

rense, antes que ò Apostolo se fosse à Ierusalylem, è por isto deyxou esta Ara à seus Discipulos, paraque sobre dela dixesem Missa, en membrança destes Santos. Asi ò dexou escrito ò Bispo Don Seruando. Qui in d. *Historia hæc verba profatur, ante delineationem Aræ præcedentis: Este he ò Retraxyto da Ara que deyxou escripta, ò Apsstò Santiago à seus Discipolos, è he vn tanto da que trouxò consigo nõ mar, sobre que poufaron ò santo Corpo, è sobre dela decia Missa Arcadio I. Bispo do Orenes em S. Maria Madre. Outro tanto como este esta en San Payo de Santiago com istas mismas letras destes Santos Martires.* Ita Lobariñas d. *Decad. 6. c. 5. fol. 257.* Qui & Don Maurus d. *lib. 2. c. 1.* SED hic non est prætermittendum quod VERONENSES in *Cenomanis Italia* sibi persuasum habent, scilicet, se CORPVS S. IACOBI Maioris, in Monte *Grigiano* inuentum Anno M. CCC. XCV. Die XXII. Maij, possidere dictitant, vt inquit Philippus Ferrarius in *Catalog. SS. Ital. Die XXV. Iul. fol. 458.* Quorum deceptionem pulcre notauit idem Ferrarius, dicens: *Verum cum CORPVS huius S. Apostoli Compostellæ in Hispania adseruari adeò manifestum sit, vt de hac re dubitare non liceat, vel ipsi errore versantur, vel partem aliquam CORPORIS duntaxat habent.* Hinc *Veronensium* abs persuasione deflectes, prout & ab errore *Valentinorum* apud Padum *Oppidanorum Ticinensis* dicecesis, qui etiam se habere CARVTV Nostri Apostoli fatentur, illudque *Die XXV. Iulij* magna celebritate ostendere populis occurrentibus audent, vt inquit ipse Ferrarius d. *fol. 458.* Cùm CARVT integrum in S. E. *Compostellana* adhuc absque dubitatione seruetur. Nunc pro coronide in tibi do *Carmen Alcaicum R. P. Emanuelis Pimenta S. L. Presbyteri en Poëmat. Sacr. lib. 8. Od. 5. & 6. fol. 304.* quò huius *Translationis* venuste descripsit apparatus.

*Dulces alumni syderei Patris
Vrnas Beatissimis inclytas,
Nocere ne posset Tyrannus,
Gnaviter imposuere puppi.
Tutis Ioppe commoda portibus
Primum solutis linquitur anchoris;
Per regna Neptuni secundis
Vela tument sinuosa ventis.
Famosa Solis stat procul Insula,
Decora ponit cui Rosa nomina:
Attolit ingens quam Colossus;
Quam pluuio grauis imber auro:
It puppis alto gurgite: disita
Secans marinis regna liquoribus:
Tranantur Egæi furores:
Sternit aquis vaga regna Nereus,
Stetisse credo, præ reuerentia
Herois, ingens quem ratis aduehit;
Apparet ingens Creta, magnis
Vrbibus imperiosa tantum.
Serenat ingens Ionium minas,
Secura puppis quo sacra transuolet:
Serenat undas & Cosyra,*

*Carmen
Alcaicum
de Translatione
Apostolicæ
Corporis.*

*Cum Melite, Siculisque regnis.
 Tempestuosis sauum Aquilonibus
 Tranatur aquor, cui Leo turbidus
 Inter procellosos tumultus
 Dicitur imposuisse nomen.
 Optanda Nautis paret IBERIA.
 Vndis Iberus cernitur aureus,
 Cui Tybris, Ister. Nilus, Indus
 Inuidet eximiam Columnam.
 Stat Virginali Mater imagine,
 Qua fulta supra fulget Iaspidem:
 Araque Regina Polorum,
 Eximij monumenta Diui.
 Crines Iberus cinctus arundine,
 Erexit alto tempora gurgite,
 Affatus Herois sacratas
 Exuvias, lachrymante vultu:
 Felicitatis portio maxima,
 Vidisse vinum te, mihi contigit;
 Num mæstus extincti Parentis
 Suppliciter loculos adoro,
 Suprema felix sydera tangerem,
 Imo liceret corde reponere
 Si Patris urnas, puluereſque
 Condere sub vitreis sepulchris.
 Qui nostra promptè visere flumina
 Dignatus hospes, prataque florea,
 Me ter beasti; ter sacraſti
 Sydereis mea regna plantis.
 I, digniores, i, ratis in plagas:
 Feliciôres, i, ratis in locos:
 Depone theſaurum beatis
 Diuitijs pretioſiorem.
 Augusta puppis per freta transuolat,
 Quæis fit ſuperbum nomen ab Hercule;
 Submiſſus Alcides adorat
 Roſtra ratis ſacra transfretantis.
 Ventum eſt ad ingens Oceani ſalum:
 Heroa gaudens Oceanus Pater
 Excipit, & ſupplex adorat*

Principis exuias, & urnam:
 Substernit aquor mobile, leniter
 Cursu secundo nauiget ut ratis:
 Neptunus applaudit, tridente
 Deposito, seniorque Nereus.
 Pictaque crines Occidentiades,
 Gemmata Deris, flaua Lyconias,
 Ligea, Cydippe, Thalia,
 Et vitrei Galatea vultus.
 Cum Patre Cete grandia corruunt,
 Phoeaque vastis molibus emula:
 Tritones vdi, qui canore
 Turbinis ingeminant per undas.
 Longo marinus stat chorus ordine,
 Maiora cedunt monstra minoribus,
 Qua, puppe conspecta, repente
 Attonitis stupere rostris.
 Tunc ore Prothaus veridico, datum
 Cui nosse longi temporis exitus,
 Affatur Herois sacratas
 Exuias, loculos, & urnas:
 Saluete magni Reliquia Patris?
 Commissa sauis pignora fructibus,
 Lasisse ne possit Tyrannus
 Sacrilegus cineres sepultos.
 Quaecumque felix vos capiet plaga,
 Fauere largum sentiet athera:
 Visetur Europa frequenter,
 Ad loculos properante cursu:
 Altare magnis cerno adamantibus
 Fulgere: baccis cerno niualibus
 Astare gemmati thiara
 Pontifices, validosque Reges,
 Ad sacra current limina Principes,
 Ad sacra current limina Casares,
 Ditare certabunt superbis
 Munifici loca sacra donis.
 Iam Roma Templis munera preparat,
 Aequare donis qua sibi te cupit,
 Ad sacra, solemnes ad Aras,

Prothai
 varicinium
 visis sa-
 cris exu-
 ijs.

Purpureos dabit illa Patres.
Portenta cerno, quam noua Cælitis
Videnda seris sunt ea posteris,
Patrandæ tandem cùm requiret
Exitium Hesperia iacentis.
Quæ clara tantùm floret IBERIA,
Commisssa propter concidet impia:
Et rege sublato, & corona,
Seruiet indomitis Tyrannis.
Tentabit audax prælia seruitus,
Iugumque collo demere barbarum:
Fædum tributum denegabit,
Arma volet, properabit arma.
Cogentur Afro sub Duce copia,
Et transmarinas Africa transuehet
Per stagna Neptuni phalangas,
Barbaricæ catulos Leana.
Mauri cohortes is numerauerit,
Belli paratus, cornipedes, duces,
Oræ recensebit marina,
Qui bubulæ numeros arena,
Quàm rara contra stabit Iberia,
Confisa cælo, non sibi Martia:
Ad arma pugnaces, ad arma
Ipsè animos IACOBVS addet.
Prosternet armis agmina Barbara,
Maurum que multo non sine sanguine:
De morte seruili solutos
Hesperios trahet in triumphos.

Hactenus de *Translatione* Corporis S. IACOBI, Nostrorum Apostoli, & Vnici Patroni, qui alia de hac solemnitate edificere cupit adeat superius citatos.

B. SS. EXUPERANTIUS, & MARCELLVS *Martyres Spoletani.*] Eorum memoriam repetunt Beda Vsuardus, & alij à quibus Cæsar Baronius in *Martyrolog. Rom. h. d. lit. A. fol. 794.* Conueniuntque Dionysius Vazquez, Lupus, & cæteri recentiores. Quòd eius sacralipsana Romæ Monasterium *Aniagensè* fuerint translata, videtis Didacum Colmenares *Histor. Segobiens. c. 27. §. 14. fol. 316.* Ægidium Gonzalez Dauila *Chronographum Regium Theatr. Eccles. Castell. Tom. 1. fol. 556.* Nos supr. *Tom. 3. Die XXII. Iun. lit. A. vers Quint. fol. 385.* vbi firmam *Translationis* horum SS. Martyrum præscripsimus.

*Translatio
in Hispaniam.*

P R I D I E

Kal. Ianuarij.

D I E S X X X I.

- A. TOLETI in Carpetania Hispania, S. HONORATI ipsius urbis Episcopi, & S. Eugenij I. Martyris apud Parisios, successoris; qui è Conchana Hispania Tarraconenfis Ciuitate originem trahens, istius Metropolitana Ecclesia infulas induit, ubi doctrina illustris, & sanctitate clarus, Confessor ad Dominum properauit.
- B. IBIDEM memoria S. VVISTREMIRI, etiam Toletanæ Sedis Episcopi: Qui à S. Eulogio, Facula Spiritus-Sancti nuncupatur: cuius doctrinâ Muzarabes fidem Catholicam retinuerunt illasam; cuius exemplis Agareni plurimi Christo nomina dedere, & cuius fulmine sapientia Inconoclastæ impetum erroris haretici cohibuere, tandem ad gloriam, certamine consummato, peruenit aeternam.
- C. SENONE in Hispania Citeriori S. COLUMBÆ, Virginis, & Martyris: Qua pro fidei confessione comprehensa, in ignem iniecta, grauissimèque torta, tandem ad aeterna securitatis asyllum, ex huius mundi diluuiio, oliua ramulo coronata, Columba victrix, ad requiei indeficientis arcam regreditur.

N O T Æ.

ANCTVS HONORATVS Episcopus Toletanus, Confessor.] Sancta A. Ecclesia Tolosana in Gallia huius S. Antistitis memoriam recolit Die XXII. huius Mensis, vt ex ipsius Tabulis, & officijs patescit, è quibus Philippus Ferrarius in Catalog. General. ss. fol. 484. Andreas Saussay in Martyrolog. Gallican. Tom. 2. fol. 1026. Petrus Cabilonens. in Topograph. ss. verb. Conchana fol. 101. his verbis: CONCHANA Cantabrorum Mart. Hisp. Decemb. K k k k Ciuias

Ciuitas Hispaniæ. Hic HONORATVS Episcopus Toletanus nascitur, qui sacrauit Firminum Episcopum, Ambiani Martyrem; & hic migrat Confessor. Ieronymus de la Higuera in Martyrolog. Hispan. MS. h. d. fol. 66. Ast S. Braulio, quem sequitur Ecclesia Hispaniæ, hoc die occubuisse fatetur, his verbis; apud Rodericum Caro fol. 227. S. HONORATVS in Hispania colitur, natione Cantaber, Episcopus Toletanus; qui dum prædicat per diuersas Prouincias, & ad patriam Conchanam prædicationis gratiã reuertitur. moritur Confessor gloriosus XXXI. Decembris, Anno Domini C. XL. Originem, & infulam fatentur Flauius Dexter in Chron. Ann. 130. n. 4. apud Biuar. fol. 227. hac serie: S. HONORATVS natus Conchanæ (vt quidam volunt vrbe Celtiberorum, vt alij Cantabrorum) post discessionem S. M. Marcelli Toletanorum Episcopi, Toleti prædicat, & ab eo secundus habetur. Eadem Iulianus Archipresbyter Toletanus in Chron. Ann. 132. n. 60. fol. 22. De eo post relatos Rodericus Caro ad Dextr. Chron. Ann. 132. lit. Z. fol. 68. Biuar. ibid. ad Ann. 138. fol. 233. n. 4. & Ann. 140. n. 1. fol. 247. Iulianus Petri in Aduersar. n. 46. D. Thom. Tamayo in Vindic. Verit. Dextr. Nouit. 7. fol. 111. col. 2. D. Martinus Carrillo in Annal. Eccles. Hispan. Ann. 132. Porreño in Catalog. Episcop. Tolet. c. 7. qui foedissime in Anno obitus Sanctissimi Præsulis errauit, signans eius mortem, tempore Valentis Imperatoris ad Annum CCC. LXIV. cum contrarium constet ex Dextro, quem citat. D. Didacus Castejon in Primat. Toletan. 1. p. c. 8. fol. 86. Ioannes Paulus Martyr Rizus Histor. Conchens. c. 6. Antonius Quintana-Dueñas Histor. SS. Toletan. in Fundat. S. E. Toletan. c. 29. fol. 113. Illustris D. Petrus de Roxas Comes Morensis Histor. Toletan. 1. p. lib. 5. c. 10. fol. 390. Tanti Præsulis ACTA nullus scripsit, illa ex relatis Authoribus compaginare nec grauabimur.

Origo, & infula.

Scriptores.

ACTA S. HONORATI EPISCOPI
Toletani, & Confessoris egregij, ex Dextro,
Braulione, Iuliano, & alijs.

Origo, & patria.

HONORATVS, natione Hispanus, ex Conchana vrbe, aut Celtiberiæ, aut Cantabriæ oriundus, qui cum ad aetatem maturam Ecclesiasticis ordinibus accederet, & S. M. Marcello Eugenio Toletanorum adhereret Antistiti, sic eius doctrinam, sanctos mores, & virtutum manipulos collegit Catholicus, vt inter S. Pontificis Discipulos doctior haberetur, & primus. Quod manifestâ ratione probatur; nam cum S. Eugenius Gallias repedare, pro visendo S. Dionysio Parisorum Episcopo, eius Magistro, decreuisset, HONORATVM in eius locum reliquit, qui gregem in eius absentia catholicis dogmatibus pasceret. Qui Magistri commissionem tam feliciter expleuit; vt, Eugenio per martyrium sublato, illius promeruit eligi, & nominari successor. Post hæc cum S. Pontifex S. Toletana Ecclesia infulam induisset, & res ad eius regimen pertinentes promoveret, in eiusque locum, vicarium Hermolaum insignem pietate virum, vt Ecclesiam, & Diocesim regeret, constituisset, fidei zelo succensus, & animarum saluti consulens, Toletum deserens, per varias Prouincias Euangelici grani semina iecit. Tandem post aliquot annos, cum ad propriam sponsam redire properasset, & ad Conchanam urbem Patriam suam visendam accederet, ibidem febre, & arumnis correptus glorioso sine quieuit, Die XXXI. Decembris, Anno C. XL. Dominica Natiuitatis. Ad cuius sarcophagum hocce posuit Carmen Sepulchrale deuotio.

S. Eugenij discipulus.

Toletanus Antistes eligitur.

Moritur.

Epitaphium.

Concana HONORATI ciuis tenet ossa Beati,
Qui fuit & Præsul, Magne Tolete, tuus.
Præsulis Eugenij, dum Gallica regna petiuit,
Nomine, cunctanter omnia sacra regit.
Martyrio tamen Eugenius sublatus in Astra,

Denique

*Denique HONORATVS munia Sedis habet.
Sed fidei zelo succensus, clymata Præsul
Plurima collustrans, spolia multa tulit.
Post hac in Patriam repedans ditissimus altis
Antistes meritis, mors tua colla premit.
Concana, qua tua iam longè spiramina vitæ
Primaque conspexit;ultima & ipsa vidit.*

HÆC Nostros, de hoc S. Pontifice, apud Scriptores inuenitur; apud Gallicanos verò diuersa sententia est, scilicet quòd post S. Saturninum Tolosatam Episcopum, infulas illius induit Ecclesiæ, post Toletum aggressus, illius Metropolitanæ curam suscipiens, Episcopalibus functionibus illustrans, relicto Pelagio successore, Tolosam repedauit, & ibidem in Domino obdormiuit, eiusque pignora in Saturnineo Maiori Templo à fidelibus recondita iacere. Audi Saussayum in *Martyrol. Gallican. Tom. 2. Dic XXII. Decembr. fol. 1025.* omnia his periodis complectentem. TOLOSÆ Sancti HONORATI, Episcopi II. illius Sedis, qui triumphatori Saturnino dignâ vice successus, gregem atroci pugna, quâ victor occubuerat, strenuus ipse Pastor Saturninus, exterritum, & dispersum, suam in curam suscipiens, blandis vocibus recollegit, forti clientelâ munivit, vberè pabulo recreauit. Honestique Presbyteri Apostolica virtutis, qui Saturnini præcipuus cooperarius fuerat, potenti suffultus subsidio, mira nascenti huic Ecclesiæ incrementa indidit. Firminum ab ipso Honesto educatum, aptumque redditum ad excelsa pietatis facinora sacris iniitauit: atque ad subigendas Regi gloriæ Christo, efferatas barbaris moribus, & ritibus gentes, benedictionis suæ præmunitum copiâ, ablegauit. Hinc ipse in HISPANIAM excurrrens, obuias Ciuitates vsque TOLETVM, in fide confirmauit: TOLETI que Metropolitanis Ecclesiam, quam Saturninus pridem curauerat, desolatam reperiens, opportuno solatio suffulsi, coluit sedulo Pontificio; deinde Pelagio probata religionis, & doctrinæ Viro, commendatam, dimissamque eiusdem Pastoralis cura, proprium ad ouile fouendum Tolosam regressus est; ubi absoluto cursu Apostolica dispensationis, calcata morte, Beatus ad immortalitatem migravit. Corpus tanti Cœlitis, in S. Saturnini decessoris sui purpurati famosâ toto Occidente Basilica, honore inclusum loculo, religiose obseruatur: hocque die, quo felix eius spiritus euolauit ad Superos, visitatur deuoto fidelium concursu. Hoc idem videtur innuere Iulianus Petri in *Chron. d. Ann. 132. n. 60.* dum dicit: S. HONORATVS Conquiensis, Hispanus Confessor, succedit S. Eugenio Marcello: Post aliquot annos ad Gallias prædicandi causâ proficiscitur. Paternum, quem S. Saturninus Toleti conuerterat, & fecerat Episcopum Elusensium, inuisit. En S. HONORATVM Gallias adeuntem, & Elusenses, Paternumque eius Episcopum visitantem. Ergo & potuit Tolosates inuisere, S. Saturnino per martyrium subblato succedere, & cætera omnia à Saussayo recensita perficere. Si potuit, quare Franciscus Buaris in *Not. ad Chron. Dextr. Ann. 132. n. 1. fol. 230.* aduersus Petrum Equilinum, & Thomam Truxillum inuehitur, S. HONORATVM nequaquam fuisse Episcopum Tolosatam, contendens, ideoque eos deuitandos esse, temerario nixu proclamat. Non legerat eruditus Buaris Arnaldum Oihenartum in *Notis. Vtriusq. VVascon. lib. 2. c. 2. fol. 78.* Claudium Robertum in *Gall. Christian. verb. Tolosa fol. 143.* Guillelmum Catellum *Histor. Tolosat. fol. 28.* & alios innumeros, ubi titulo Tolosatam Episcopi decoratur. Hinc Ego crederem, quòd S. HONORATVS Gallias concedens, Tolosam deuenit, eo tempore quo S. Saturninus martyrio coronatus, cœlos ascendit, & in eius locum Tolosatam Episcopus ordinatus, Firminum sacris iniitauit, cum per Pampilonam Toletum rediret. Ut indicant ACTA Firmimi. Hinc vtriusque Nationis controuersias sedabis, & veritati propius accedes.

CONCANA. Vrbs vetustissima inter Cantabria populos, quâ Hispania versus Norrem vertit, de qua Noster Silius Italicus de *Bell. Punic. lib. 3.* dixit:

Cornipedis fusâ satiari, Concane, venâ.

Mart. Hisp. Decemb.

K K k k 2

Vbi

Gallicano-
rum Scrip-
torum opi-
nio à No-
stratum
assertione
diuersa.

Buaris
inuectiua
diluitur.

Topogra-
phia.

Vbi Claudius Dauſqueius in *Not. fol. 129.* multa congerit; licet Læuinus Torrentius in *Schol. ad Horatium lib. 3. Carmin. Od. 4.* aliter ſenſerit. De vrbe Claudius Ptolæmeus in *Geograph. lib. 2. Tabul. 2. Europ. c. 6.* Hinc ſi apud *Cantabros*, quis cum Ciuem *Conquerſem* Episcopali condecoratam Sede, tunc temporis haut natam, affirmare conabitur? Docti videant, Nos verò glosſema adesse in *Dextri Chronico* ſuſpicamur.

B. S. VVISTREMIRVS *Episcopus Toletanus, Confessor.*] Nullus ex Martyrologiorum Scriptoribus tanti Præſulis memoriam recolit, forte quia Diem obitus ignorauit, illum ex Luitprando in *Chron. Ann. 857.* apud *Ramir. n. 298. fol. 430.* apud *Tamay. fol. 201.* reſtituere decreuimus, vt in poſterum eius ſanctitas veneretur, maxime ſtante S. *Eulogij* Martyris elogio in *Epistol. ad VVileſend. Pampilon. Episcop. Tom. 4. Hispan. Illustrat fol. 330.* his verbis: *Post Quintum diem Toletum reuertit, vbi adhuc vigentem sanctiſſimum ſenem noſtrum, faculam Spiritus Sancti, & lucernam totius Hispania VVistremirum comperi: cuius vita ſanctitas totum Orbem illustrauit; hæctenus honeſtate morum, celiſſique meritis Catholicum gregem reſouet; multiſque apud eum diebus degimus, eiſque Angelico contubernio hæſimus.* Ergo iſs elogijs *Eulogij*, vt quid non erit in *Tabulas Eccleſiaſticas* reponendus, ſolâ tanti Martyris teſtificatione, pro vt reſoſiti fuere plures *Diui* ſolâ aliorum *Sanctorum* relatione. Quis cognouerat *Paulum* in *Thebayde* Eremitam, ſi *Antonij* Abbatis ſanctiſſimi non procederet auctoritas, cuius ſolâ declaratione *Eccleſia* illum Eremitam in *Sanctorum* numero retulit, *Die X. Ianuarij.* Quis eundem *Antonium*, niſi adſeſſet *Ieronymi* prælocutio? Quis alium *Antonium* *Lerinenſem* Monachum, ni *Ennodij* *Ticinenſis* valeret atteſtatio? Itaque *VVISTREMIRVM* omittere, aut ignorantia diei obitus hucusque interceſſit, vt inquit *Ieronymus de la Higuera ad Luitprand. n. 283. fol. 422.* aut in poſterum erit incuria *Illuſtriſſimi Capituli S. E. Toletanæ.* Agunt de eo *Luitprandus in Chron. Ann. 830. n. 283. fol. 421. Ann. 857. n. 296. 297. 298. fol. 430.* apud *D. Laurent. Ram. & apud D. Thom. Tamayo. fol. 68. & in Not. fol. 200. & 201.* *Iulianus Archiprebyter Toletanus in Chron. Ann. 830. n. 425. Ann. 840. n. 429. Ann. 844. n. 431. Ann. 857. n. 438.* *Ambroſius Morales in Not. ad Epistol. VVileſend. ſuper fol. 330.* *Franciſcus Piſa Hiſtor. Toletan. lib. 3. c. 7. fol. 139.* *Ioannes Mariana Hiſtor. Hiſp. lib. 7. c. 15.* *Ambroſius Morales Hiſt. Hiſpan. Tom. 3. lib. 1. c. 27. fol. 128. col. 2.* *D. Thomas Tamayo in Verit. Dextr. Nouit. 7. n. 46. fol. 128.* *D. Didacus Caſtejon in Primat. Tolet. Tom. 2. p. 3. c. 1. §. 5. fol. 556.* *Antonius Quintana-Dueñas de Fundat. & Excellent. S. E. Toletan. c. 16. fol. 69.* Eius *ACTA* breui compedio dabimus:

ACTA S. VVISTREMIRI EPISCOPI
Toletani, & Confessoris inclyti, ex elogijs SS.
Eulogij Martyris, & Boniti II. etiam
Pontificum Toletanorum, &
aliorum Scriptorum

Origo, patria, & nobilitas.

WISTREMIRVS, origine *Hispanus*, ex *Carpetaniæ* Ciuitate *Toleto*, nobiliſſimæque *Ficulneorum* familia oriundus, qui *Fratrem* habuit *Lupum* *Ficulnei Muzarabem*, & fuit *Pater* *Gunderici*, qui ab *Anno Domini DCCC. XLIV.* fit *Toleti* *Iudex Muzarabum*, *Vir pius, iuſtus*, & *Deum valde timens.* Qui huic nobilitati ab *incunabulis* virtutum ſarcinam addere ſatagens, *ſtudijs* *literarum* & *Eccleſiaſticis* *miniſterijs* operam dedit, ita vt *S. Gumelindi Toletani* *Pontificis* munificentia, *Archidiaconatum S. E. Toletanæ* egregius *Preſbyter* arriperet. In cuius munere adeo *vigilanti cura* proceſſit, vt, *vita ſuncto S. Gumelindo*, omnium *Muzarabum* *acclamatione* *Toletanus* *Antiſtes* declararetur. *Tanta* etenim fuit *deinceps* in *S. Præſule* cura in *reſormandis* *Muzarabum* *moribus*, & *conſolidandis* ſui *Catholicæ* *gregis* *anſractibus*, *Sarracenorum* *oppreſſione* *continuis*, & *eorum* *contubernio* *exundantibus*, quod *aſſidujs* *ſermonibus* aliquorum *diffidentiam* argueret.

Archidiaconus primùm, poſt *Toletanus* *Præſul* efficitur.

ret, insolentiam taxaret, & temeritatem compesceret. Nec in suos tantum arma correctionis indixit, quos à fidei Catholica regulis deuos ire cognouit, sed etiam aduersus alios etiam alienigenas insurrexit. Nam cum Claudium Episcopum Taurinensem Iconomachia hæresi laborantem deprehenderet, fidei zelo succensus aduersus eius doctrinam libellum Catholicis dogmaticis plenum Consiliorum canonibus refertum, & SS. Patrum testimonijs munitum, Apologetica seueritate conscripsit. Et ne erroris eiusmodi corruptela innocentium animos abriperet, protinus Synodum Toleti indixit, quâ plures Episcopi conuenere, ubi, iuxta Catholica Ecclesia sensum, nullo modo frangendas sacras Imagines Sanctorum, sed recipiendas, habendas, & rite venerandas esse, decretum est. Susceperat B. Pontifex antea domo, & laribus humaniter, & benigne Toleti, Eulogium Presbyterum Cordubensem, postea Martyrem, qui lustratis Hispania sanctuarijs, lipsanothecis, & Monasterijs celebrioribus, patriam Cordubam repedabat, & ibidem aliquantulum demoratus S. VVISTREMIRI sanctitatem, mores, virtutes, facundiam, & Catholica fidei zelum demiratus, hac ad VVilefundum Pamplonensem Antistitem, de eo, in quadam Epistola, verba direxit: Post Quintum diem Toletum reuerti, ubi adhuc vigentem sanctissimum Senem nostrum, Faculam Spiritus-Sancti, & Lucernam totius Hispania, VVistremirum competi, cuius vitæ sanctitas totum Orbem illustrans, hætenus honestate morum, celsisque meritis, Catholicum gregem refouet, multisque apud eum diebus degimus, eiusque Angelico contubernio hæsimus. Post hæc S. Præsul, eâ quâ erat serueritate Domus Dei zelator intrepidus, cognitis nefanda vita facinoribus Samuelis Iliberitana Sedis Episcopi, commisit Dauidi Hispanensi Pontifici, ut deposito à Cathedra Samuele, Gernasium sanctissimum Virum in eadem collocaret, His & alijs operibus gloriosis cumulatus, quæ S. Bonitus eius Archidiaconus in Carmine Sepulchrali recensuit, virtutum sarcinâ onustus, sacramentis munitus, senio confectus, arumnis quassatus, tandem tegmine corporis exutus, ad aterna visionis beatitudinem properauit, XXXI. Decembris, Anno Domini DCCC. LVII. Et licet ille iusserat sepeliri Corpus suum, in S. Iustæ Ecclesia limine, tamen omnium votis, & precibus, pro ut eius merita deposcebant, in eadem Basilica loco eminenti, intra Sacellum gentis suæ, ubi eius insignia, sepultum est, cui hocce Bonitus Sepulchrale Carmen apposuit.

Aduersus
Claudium
Taurinensem
Episcopum scribit,
& Toleti Concilium congregat.

S. Eulogium hospitio benigne suscipit.

Qui eius virtutes elogio celebri manifestat.

Samuelem Iliberitanum depoeni iubet.

Moritur, & sepelitur.

VVISTREMIRVS eget psalmi, dux Spiritus almi,
Grex fuit illius, & plebs Toletana pius.

Explet non vanos Centum Pater Optimus Annos:

Corpus tumba tegit, spiritus astra legit.

Ciuius est lenis, viduis solamen egenis:

Par fuit Eugenio, plenus obit senio.

Stemma docet gentis, Ficus frons Quina virentis,

Par sit longa Dei, parce Redemptor ei.

Quid frondes nisi pœna? Duo astra, grauisque catena,

In Campo croceo, nil memorans noceo.

Vitâ bonâ id ductus, tulit ad cœlestia fructus

Mortis (ob ista) dies, incipit esse quies.

Obijt S. Vir VVISTREMIRVS Toleti in pace Dei,
XXXI. Die Decembris. ERA. DCCC. XCV.

Ora Virgo pro illo S. MARIA.

Epitaphium.

HACTENVS ex SS. *Eulogio & Bonito*, necnon ex *Luitprando, & Iuliano*, ACTA, quæ potuimus congerere; quorum relatio ad vnguem ex recensitis scriptoribus in locis superius in prolegomeno relatis, desumpta est, hinc proculdubio, meo iudicio, nullam aliam illustrationem ephrasis desiderat. Quæ fuerit gens *Ficulneorum* apud *Toletum* videsis *Luitprandum Ann. 756.* vbi D. Thomas *Tamayo fol. 156.* originem trahere ex Gente Romana, de qua hæc Inscriptio in marmore apud *Vrganonem.*

D. M. S.

Q. FAB. FICVLNVS. AVRIGIT.

FLAM. VI. VIR. AVRIGITAN.

ANN. LXX. PIVS. IN. SVOS.

H. S. E. S. T. T. L.

De quorum nobilitate consulendi *Toletanarum* Rerum Scriptores, & alij, qui *Genealogijs* addiscendis, & familijs aucupandis, continuo labore, & sumptu, velut chimichi, tempus, & operam perdunt.

C. S. COLVMBÆ *Virgo, & Martyr Senonensis in Hispania.*] Non me latet huc vsque communem esse sententiam, hanc S. Virginem, Martyrem egisse apud *Senones* in *Gallia*, vt notauit *Andreas Saussay* in *Martyrolog. Gallican. Tom 2. fol. 1067.* licet in *Beda*, *Vsuardo*, *Adone*, & *Romano Baronij*, aut alijs recentioribus nihil de *Gallia* exprimatur. Sed *Iuliani* Archipresbyteri *Toletani* dum *Codex* apparuit, non in *Gallia*, sed in *Hispania* martyrium subiisse S. Virginem, in *Chron. Ann. 132. n. 59.* hisce periodis manifestat: *In Conuentu Asturicensi Hispaniæ, Opido SENONE, nunc ZAMORA, Sancta COLVMBÆ Martyr, & Virgo, primum in ignem iniecta, deinde grauiter torta, postremò capite cesa, ad Superos euolauit; à cuius sacra passione, VICVS propinquus, S. COLVMBÆ dicitur.* Eadem repetit in *Aduers. n. 382. fol. 84.* Quod verisimile videtur, cum tempore *Gothorum*, & eo amplius, *Ecclesia Hispania* iam iam officium perageret, vt patet ex *S. Iudori Breuiario*, quod dicunt *Muzarabe*, vbi iste sacer *Hymnus.*

Hymnus
sacer in
Muzarabum
Breuiario.

*Nardus COLVMBÆ floruit,
Ligustra flagrant oculi;
Fulcite latam floribus,
Stipate malis Virginem.
Hac Regis apta amplexibus,
Et osculis: gratissima
Christo fidem, quam sponderat
Cruoris arâ consecrat.
Igne gemellos seculi
Strauit, subegit, depulit;
Flammam petulcam barbari,
Focosque admotos sibi.
Cum in lupanar posita
Intrantes ad se, luridam
Libidinem compefcuit,
Seseque flammis exurit.
Sic liberata ab ignibus,
Locis retractam scenicis,
Mucrone stricto plectitur,*

Nuptura

*Nuptura cælo adsciscitur.
Cui vox ab astris resonans,
Veni Columba personat.
Tu vocibus nostris fauens,
Fac Nos Polorum compotes.*

Cuius etiam facti *Hymni* meminit Cæsar Baronius in *Not. ad h.d.lit.D.fol.797.*
Ast quia apud Nostros nulla adhuc memoria, præter *Iuliani* superius recensitam commemorationem, reperitur, quâ nostra hæc *Anamnesis* illustretur, calamum suspendere curauimus, *Gallis*, & *Nostris* obtestans, quatenus quælibet Natio *COLUMBAM* veneretur, *Gallia* propter possessionem, *Hispania* propter præ-tensionem, cuius rei cultu, illa sacra Virgo, quæ in delicijs æternæ beatitudinis adstat, forte vt *COLUMBA* in requie sempiterna consistens, hisce, tot vinculis alligatis, bellicosis Nationibus, oliuæ ramum, pacis frondem, inter tot fluctuantium dissidentium animorum pericula, subministret. Faxit Deus, cui sit laus, & gloria in secula sempiterna, Amen.

Quo opere, in laudem Omnipotentis Dei, Optimi, & Maximi, Patris, Filij, & Spiritus-Sancti, quem in Trinitate perfecta Vnum colimus, & veneramur, qui totius illustis Operis, & insignis actionis, & Operationis dispensator agnoscitur, & in honorem Beatissimæ Virginis *MARIÆ*, Dei Genitricis, *Hispanorum* Tutelariorum Martyrum, & Confessorum, quorum præsidij *Hispania* tot meritis, virtutibus, triumphis, & priuilegijs clarescit, finito, ad grates persoluendas Deo, Virgini, & Diuis Nostris, pro beneficio adeptæ actionis, & operationis huiusmodi, calamum hæc conuertamus Elegiâ.

*Vt pacem
Gallis, &
Hispanis
adferat
protestatur
Auctor.*

*Laudes
Dea, Vir-
gini, &
Sanctis
Tutelari-
bus pro-
fert.*

*Sit decus, & laudum sint iam præconia, Christe,
Qui Patre, cum Sancto & Pneumate cuncta regis;
Sitque & ubique tibi, & illis iam gloria semper,
Qui mihi scribenti, vltima ad Acta trahis.
Accipe qua Diuis Nostris promissimus olim
Hispanis, quorum agmina adorat Iber.
Nunc igitur monumenta pijs suscepta laboris
Exegi, Christi munere, sorte mea.
Sex totidem conscripsi nempe Volumina, quorum
Quodlibet inclusos Menses habetque Duos.
Per dies Acta simul cuiuslibet inclyta Diuum
Digessi: Veterum iam monumenta libans.
Hoc, finitur Opus, quò Nostris digna rependi
Munera Cælicolis, vt sit & illis honor.
Quo Die IACOBI festum celebratur ubique
Patroni Nostris, hoc quoque fluxit Opus.
Quid mirum acciperet finem à quo exordia sumpsit
Hispanæ fidei immaculatus apex?
Parcite iam Diui calamo Scribentis; amoris
Affectum tantum plaudite & vltro mei.
Nam tot res gestas, Diui, conscribere vestras*

*Nec potuit melius mens mea pauper adhuc.
Adjicite hoc pretium mihi, cum iam tempora pulsent,
Quòd detur inter vos tunc humilisque locus.
Necnon Pontifici egregio cui ista dicaui
Sacra Voluminibus pensa litata meis.
Munificaque manu qui tot impendia praeli,
Sumptibus assiduis, soluit en vitro pius.*

INDEX

RERVM NOTABILIVM,

quæ in Anamnesi Sanctorum Mensis
DECEMBRIS continentur.

A.

Abel.

Innocenti Abel comparatur S.
Dominicus Exiliensis Abbas.
pag. 496

S. Abundius.

S. Abundius. *Vide V. S. Carpophorus.*

S. Abundius Beatiensis.

S. Abundius. *Vide V. S. Iustus.*

S. Adiutor.

Quid Martyrologia de eo retulerint. 486

Item Scriptores. *ibid.*

Acta S. Adiutoris Episcopi. 487

Origo & professio. *ibid.*

Fit Episcopus Habensis. *ibid.*

Exulatur cum alijs, & Campaniam adijt. *ib.*

Epistola Symmachi PP. ad exules. *ibid.*

Dignitates aliquando fauor porrigit. *ibid.*

Non est opus laudare positos in trophæo.
488

Moritur. *ibid.*

De eodem carmen. *ibid.*

Æsculapius.

Æsculapij festum. 309

Agonalia.

Agonalia festa quæ. 307

Nominis Etymon, & diuersæ rationes. *ibid.*

Alphonsus.

Alphonfi Magni regis propagatio. 528

S. Aluitus.

Quid Martyrologia. 595

Scriptores. *ibid.*

Acta S. Aluiti Episcopi. *ibid.*

Illius origo. *ibid.*

Monachatus. *ibid.*

Fit Abbas Sahaguntinus. *ibid.*

Mart. Hisp. Decemb.

Et Episcopus Legionensis. *ibid.*

Orator eligitur pro transferendis corpori-
bus SS. Virginum Hispalensium. 596

S. Isidorus illi apparet & euentura prædicat.
ibid.

Moritur. *ibid.*

Legionem defertur & collocatur. *ibid.*

S. Amasuinus.

Quid Martyrologia. 522

Item Scriptores. *ibid.*

Illius epitaphij series litteris gothicis. *ibid.*

Ab Ambrosio Morales extensa. 523

A P. Martino de Roa in hymnum redacta.
ibid.

Aliæ inscriptiones in formam hymni apud
Cordubam conscriptæ. 524

Cypriani Cordubensis carmen sepulchrale
pro S. Abbate. *ibid.*

Dies mensis & annus obitus. 525

Nomen monasterij ignotum. *ibid.*

Ambrosiaca.

Ambrosiaca sacra apud Ionios. 306

S. Anastasius.

Menologij elogium. 361

Corporis Translatio in Hispaniam. *ibid.*

Angerona.

Angeronalia festa quæ. 310

Angeronæ silentij Deæ dicata. *ibid.*

Hoc simulachrum vbi collocatum. *ibid.*

Vnde nomen illius fortiat. *ibid.*

S. Ansanus.

Depositio Sacrorum pignorum S. Ansa-
ni. 317

Quid Martyrologia *ibid.*

Quid item Scriptores. *ibid.*

S. Ansani Martyris Acta. *ibid.*

Origo & religio. *ibid.*

Comprehenditur. 318

L L I I

Senas

Index Rerum

Senas aufugit.	ibid.		
Coronatur.	ibid.		
In Hispaniam transfertur.	ibid.		
Translatio reliquiarum probatur.	ibid.		
<i>S. Anthemius.</i>			
De eo quid retulerint Martyrologia.	343		
Acta S. Anthemii Episcopi.	344		
Illum Carolus Magnus ad se vocat.	ibid.		
Eiusdem origo.	ibid.		
Eius corpus vbi sepultum.	ibid.		
Acta probantur ex Auli Hali exasticho.			
345			
<i>S. Antonius.</i>			
Quid martyrologia referant.	475		
Vbi pignora sacra feruentur.	ibid.		
<i>S. Antonius.</i>			
Quid martyrologia.	599		
Acta S. Antonii Abbatis Lerinensis.	ibid.		
Patria & Parentes.	600		
Octennis Seuerini magisterio adhæsit.	ibid.		
Post Constantio Præsuli, à quo fuit Notarius creatus.	ibid.		
Constantius Pontifex moritur.	ibid.		
Ad Vallem Tellinam pergit.	ibid.		
Mario Presbytero adhæsit.	ibid.		
Recusat Clericatum.	601		
In Montis cacumine secessit.	ibid.		
Columna ignea S. Viri ocubis ingesta.			
ibid.			
Eius virtutum sublimia.	ibid.		
Latro in deserto latitat.	ibid.		
Illum diuinitus agnouit.	602		
Omnia eius crimina propalat.	ibid.		
Secretiora Eremitæ petit.	ibid.		
Vrsus caules deuorantem baculo castigat.			
ibid.			
Eius virtutum fama eum S. Virum detegit.			
ibid.			
Lerinensem insulam pergit.	ibid.		
Inter præcipuos Monachos collocatur.	603		
Moritur.	ibid.		
Pro Eodem Epitaphium.	ibid.		
Dies & annus transitus.	604		
<i>S. Appollinaris.</i>			
S. Appollinaris acta ex vetustissimo Epigrammate.	349		
Origo & Patria.	450		
Fit Christianus.	ibid.		
Comprehenditur.	ibid.		
Flagellis cæditur.	ibid.		
Coronatur.	ibid.		
Miraculum Editum ab eo.	351		
Item aliud.	ibid.		
Hernia laborantes sanat.	ibid.		
<i>Aquilo.</i>			
Aquilonis venti vehementia.	306		
Nomen & Etymologia.	307		
		<i>S. Ascanius.</i>	
Quid Scriptores de eo.	346		
Acta S. Ascanij huius nominis. I. Episcopi Tarraconensis.	347		
Origo illius.	ibid.		
Patria quæ.	ibid.		
Fit Episcopus Tarraconensis.	ibid.		
Sedem Apostolicam causa Irenæi consulit.			
ibid.			
Sententia Concilij in causa Irenæi.	ibid.		
Siluani causa ad Papam remissio.	ibid.		
Sententia Siluani in causa.	348		
S. Ascanius moritur.	ibid.		
Eius Epitaphium.	349		
S. Orentius posuit carmen sepulchrale B. Ascanio decessori.	ibid.		
<i>S. Aurelia.</i>			
De ea Martyrologia quid referant.	342		
Translatio ad Hispaniam.	ibid.		
Olim in Hispania oratorium.	343		
<i>Auster.</i>			
Auster ventus quis.	308		
Vnde nomen fortitur	ibid.		
A Græcis quomodo vocetur.	ibid.		
<i>S. Aubertus.</i>			
D. Roderici de Acuña circa eum error conuincitur.	462		
Ex ratione Geographi.	ibid.		
Ex Scriptorum silentio.	ibid.		
Acta S. Auberti Episcopi.	ibid.		
Eiusdem origo.	ibid.		
Hispaniam venit.	ibid.		
Episcopus Braccarensis eligitur.	ibid.		
Dedicat templum S. Michaëli.	463		
Legatus Crotildis ad Fratres mittitur.	ibid.		
Concilium pro abiuranda hæresi congregat.	ibid.		
Belgium petit.	ibid.		
Moritur.	ibid.		
Actorum probatio.	ibid.		
Dies & annus obitus ignoratur.	ibid.		
B.			
<i>Benabeth.</i>			
B enabeth, Vide V. Fernandus.			
<i>S. Bernardus.</i>			
Huius S. Bernardi natalem celebrat Gallicana Ecclesia, quo die.	488		
Quo hispana.	ibid.		
<i>Bernardus.</i>			
Bernardus Tolertanus plures viros litteratos ex Gallia in Hispaniam duxit.	354		
<i>S. Bibiana.</i>			
Martyrologia quid referant.	329		
Quid Scriptores.	ibid.		
Acta S. Bibianæ virginis & martyris.	ibid.		
Illius			

Notabilium.

Illius origo.	ibid.	Situs illius.	ibid.
Parentes qui.	ibid.	<i>Castra-Iulia.</i>	
Comprehenditur.	ibid.	Quod oppidum Castra-Iulia.	460
Illius mira constantia.	ibid.	Diuerſa eius nomina.	461
Coronatur.	ibid.	Quomodo hodie vocitetur.	ibid.
Corporis ſacri depositio.	330	Illius ſitus.	ibid.
De eadem carmen.	ibid.	Vrbs ex caſtris Cæſaris condita more Romanorum.	ibid.
Aliquot ſacra pignora in Hiſpania.	ibid.	<i>Chriſtus.</i>	
<i>S. Bonifacius.</i>		Chriſtus Moyſi ſucceſſor.	498
S. Bonifacius <i>Vide V. S. Calixtus.</i>		<i>S. Columba.</i>	
<i>S. Bonitus.</i>		An in Gallia paſſa.	626
Quot Boniti Epifcopi Toletani.	582	An in Hiſpania.	ibid.
Quoſnam Catalogus recipiat.	ibid.	Hymnus ſacer in Muzarabum breuiario.	ib.
De S. Bonito Carmen.	583	<i>Concana.</i>	
<i>Brumalia.</i>		Vrbs vetuſtiſſima.	623
Brumalia feſta quæ ?	308	Illius ſitus.	ibid.
<i>C.</i>		<i>Conceptio Immaculata B. Virginis.</i>	
<i>Caliabra.</i>		Quid Martyrologia.	378
C iuitas vetuſtiſſima in Luſitania Hiſpaniæ.	351	Chronologia Antiquitatis celebrationis, & ſolemnitatis Feſti, & officij Conceptionis B. Virginis.	ibid.
Illius ſitus.	ibid.	Angeli.	ibid.
Quod nomen eius hodiernum ?	ibid.	Apoſtoli.	ibid.
Inſcriptiones Romanæ in ea nonnullæ viſuntur.	ibid.	Iacobus Zebedæus	ibid.
<i>SS. Calixtus, & Bonifacius.</i>		Paulus Apoſtolus.	ibid.
Quid de ijs martyrologia referant.	609	Succeſſores diſcipulorum Eliæ Prophetæ.	ibid.
In Hiſpanias translata corpora.	ibid.	S. Ieronymus & Græci.	379
<i>Canicula.</i>		Paulus Oroſius Hiſpanus.	ibid.
Caniculæ occaſus quis.	303	S. Ioannes Chryſoſtomus.	ibid.
<i>Carolus Magnus.</i>		Flauius Dexter Hiſpanus.	ibid.
Carolus magnus ad ſe vocat S. Anthemium.		S. M. Maximus Epifcopus Caſarauguſtanus.	ibid.
344		S. Iſidorus Epifcopus Hiſpalenſis.	ibid.
S. Virum creat Epifcopum Piſtauienſem.		S. Deſiderius Epifcopus Capuanus.	ibid.
ibid.		S. Ildephonſus Epifcopus Toletanus.	ibid.
<i>SS. Carpophorus, & Abundius.</i>		S. Ioannes Damascenus.	380
Controuerſia circa locum agonis.	450	Venerabilis Beda.	ibid.
Pro Hiſpali Hiſpaniæ martyrologia.	ibid.	Karolus Magnus.	ibid.
Quid Scriptores.	ibid.	Leo Imperator.	ibid.
Eorumdem SS. Acta.	ibid.	S. Anſelmus Monachus.	ibid.
Origo.	ibid.	S. Brunus.	ibid.
Studia quæ.	ibid.	S. Anſelmus Ep. Cantuarienſis.	ibid.
Minifteria.	ibid.	S. Norbertus.	ibid.
Comprehenduntur.	451	Capitulum Lugdunenſe.	ibid.
Flagellis cæduntur.	ibid.	Adrianus IV. Pont. Max.	ibid.
Carcerantur.	ibid.	Emanuel Commenus Imperator.	381
Angelorum minifterio liberantur.	ibid.	Concilium Oxoniense.	ibid.
Coronantur.	ibid.	S. Dominicus Hiſpanus.	ibid.
Eorum ſepulchrum.	ibid.	S. Petrus Nolacſus.	ibid.
Epitaphium.	ibid.	Iacobus Rex Aragoniæ.	ibid.
Quis Epitaphij author.	ibid.	Albertus magnus Dominicanus.	ibid.
<i>Caſaris.</i>		Vincentius Bellouaceniſis Dominicanus.	ibid.
Hiſpaniæ vltioris vetuſta ciuitas.	315	ibid.	
Illius hodiernum & vetuſtum nomen quod?	ibid.	Martyrologium Dominicanum.	ibid.
<i>Mart. Hiſp. Decemb.</i>		LLII 2	Hugo

Index Rerum

Martyrologium Dominicanum.	ibid.		
Hugo Cardinalis Hispanus Dominicanus.	ibid.		
Kalendarium Capuanum.	382		
Ioan. Duns Scotus Minorita.	ibid.		
Capitulum ordinis Carmelitani.	ibid.		
Ioannes XXII. PP.	ibid.		
Concilium Cantuariense.	ibid.		
Robertus Holkot Dominicanus.	ibid.		
Ioan. Taulerus Dominicanus.	ibid.		
S. E. Hispalensis in Hispania.	ibid.		
S. Brigitta vidua.	383		
Synodus Cæsaraugustana Hispaniæ.	ibid.		
Academia Parisiensis in Gallia.	ibid.		
Ioannes I. Rex Aragoniæ.	ibid.		
Martius I. Rex Aragonum.	ibid.		
Plantinus Episcopus Paduanus.	ibid.		
Bonifacius PP. IX.	ibid.		
Innocentius VII. PP.	384		
Alexander V. PP.	ibid.		
Sanctius Porta Dominicanus Hispanus.	ibid.		
Martinus V. PP.	ibid.		
Abbas Panormitanus.	ibid.		
Concilium Basileense.	385		
S. Francisca Romana.	ibid.		
Maria Aragoniæ Regina.	ibid.		
Nicolaus V. PP.	ibid.		
Sixtus IV. PP.	ibid.		
Venerabilis Beatrix de Silua.	ibid.		
Reges Catholici.	ibid.		
Alexander VI. PP.	ibid.		
Breuiarium Conceptionis.	ibid.		
Iulius II. PP.	ibid.		
Leo X. PP.	386		
Adrianus VI. PP.	ibid.		
Clemens VII. PP.	ibid.		
Paulus III. PP.	ibid.		
S. C. Tridentinum.	ibid.		
S. Ignatius Societ. Iesu Patriarcha.	ibid.		
Paulus IV. PP.	ibid.		
Pius IV. PP.	ibid.		
Pius V. PP.	ibid.		
Gregorius XIII. PP.	387		
Sixtus V. PP.	ibid.		
Paulus V. PP.	ibid.		
Philippus III. Rex Catholicus.	ibid.		
Gregorius XV. PP.	ibid.		
Vrbanus VIII. PP.	388		
Philippus IV. Rex Catholicus.	ibid.		
Municipium Ilipense hodie Zalamea.	ibid.		
De ea Carmen.	389		
<i>Consualia.</i>			
Consualia festa quæ?	308		
<i>Contributa-Iulia.</i>			
Contributæ Iuliæ vbi hodie rudera reperi- antur.	448		
			<i>S. Crescens.</i>
Martyrologia.			605
Cum Petro Apostolo iustrauit Hispanias.	ibid.		
Post corpus S. Theodor ⁱ Compostellam transtulit. i bid.			
<i>SS. Crispilus, Iulius, Gratus, Felix, Potamia, & Socij Marryres.</i>			
Discursitas scriptorum circa locum ago- nis.			352
Opinio genuina, & sequenda.	ibid.		
<i>S. Cucuphatus.</i>			
S. Cucuphatus, <i>vide. v.</i> S. Fructuofus.			
D			
<i>Dacianus.</i>			
D Acianus in Hispaniam mittitur. 391 & 402			
Gerundæ decreta Cæsarum publicat.	402		
Ipse furorem excitat.	403		
Aduersus Christicolos debacchatur.	ibid.		
Ex Celtiberia Complutum venit.	ibid.		
Inde Toletum.	404		
Sacrificia Dijs solemnia peragit.	405		
Edicta aduersus fideles publicari iubet.	ibid.		
S. Leocadiâ in carcere relictâ vltioris His- paniæ vrbes iustrat.	415		
Strages vbique in fideles exercet.	ibid.		
<i>S. Dalmatius.</i>			
Quid referant Martyrologia	357		
Item Scriptores	358		
Acta S. Dalmatij.	ibid.		
Plurimos in Galliæ, Germaniæ, & Italiæ fi- nibus conuertit.	ibid.		
Episcopus olim Urbis Papiensis.	ibid.		
Fidem Christianam Albigenfibus prædicat.	359		
Multis claret miraculis.	ibid.		
Restituit sanitati filium cuiusdam accolæ Rauennatis.	ibid.		
Multa pro Christo patitur.	360		
Transit per ærem flumen Dei auxilio ficcis pedibus.	ibid.		
Capitur.	ibid.		
Coronatur.	ibid.		
Truncus corporis mansit viuus longo tem- pore.	ibid.		
Pars reliquiarum prope Gerundam.	361		
<i>S. Damascus.</i>			
Quid referant martyrologia.	452		
Item Scriptores.	453		
Quo loco natus S. Pontifex.	ibid.		
Varix opiniones circa ipsius patriam.	ibid.		
Pro S. Damaso carmen.	ibid.		
Acta			

Notabilium.

Acta S. Damasi Pont. Max.	455	Aduersus Christi fidem Concilium prouocat.	ibid.
Origo.	ibid.	Diocletiani vindictæ verba.	396
Pater Romam pergit.	ibid.	Maximiani promissio.	ibid.
Damasus Legatus Liberij PP.	ibid.	<i>S. Dominicus Exiliensis Abbas.</i>	
Pontifex inauguratur.	ibid.	Quid referant de eo martyrologia.	494
Schisma Vrsinini Diaconi.	ibid.	Item Scriptores.	ibid.
Calumniis S. Pontifex appetitus.	ibid.	Illius acta Fortunio Abbati Exiliensi dicata.	ibid.
Sed liber in synodo euasit.	ibid.	ibid.	
Concilium œcumenicum Constantinopolitanum congregat.	ibid.	Illius origo.	495
Theodosij Lexpro S. Damasi doctrina.	456	Parentes qui.	ibid.
Item Concilium Aquileiense.	ibid.	Nobilitas eius in scriptura commendatur.	ibid.
Corepiscopus in Ecclesia extinxit.	ibid.	ibid.	
Ignauiam aliquorum Præfulum reprehendit.	ibid.	S. Viri Pueritia.	ibid.
Basilicæ ab eo extractæ.	ibid.	Mundialia studia despiciebat.	ibid.
Fontem Baptismi in Vaticano inuenit.	ibid.	Ouium Pastor efficitur.	ibid.
ibid.		Comparatur. S. Vir innocenti Abel.	496
S. Ieronymi operâ vitur.	ibid.	Virginitatem seruauit S. Vir.	ibid.
Eius mors, ordinationes & sepultura.	457	Et martyrij gloriam promeruit, & quare.	ibid.
Miraculis claret.	ibid.	Pastores qui fuerint	ibid.
<i>David.</i>		S. Vir comparatur Patriarchæ Jacob.	497
David Pastor ouium.	498	Item Moyse Patriarchæ.	498
Comparatur S. Dominicus Exiliensis Abbas David Regi.		Necnon David regi.	499
<i>December.</i>		Litteris addictus fit presbyter.	ibid.
Huius mensis nomen.	301	Virtuosorum hominum mores qui.	ibid.
Amazonius dictus, & quare.	ibid.	Impiorum verò deliria quæ?	500
Vario dierum calculo ampliatus, aut diminutus mensis iste.	ibid.	Exempla vtriusque status.	ibid.
Sub Vestæ Deorum matris tutela.	ibid.	In Eremum despectis omnibus fecedit.	ibid.
Inscriptio Rustica marmore incisa.	302	Eremum deserit, vt perfectius viuat.	
Nomina huic mensi à Nationibus varijs indita.	ibid.	Fit Monachus Benedictinus.	501
Huius mensis opera & officia.	ibid.	Comparatur S. Vir S. Æmiliano.	ibid.
Rustica opera.	ibid.	Virtutes S. Viri in Monachatu.	ibid.
Ratio victus ad humanam valetudinem conseruandam.	ibid.	Eius vera Charitas.	502
Agriculturæ œconomica.	303	Eius humilitas.	ibid.
<i>S. Delphinus.</i>		Patientia eius.	ibid.
Quid Martyrologia.	575	Obedientia qualis.	ibid.
Item Scriptores.	ibid.	Abbas S. Æmiliani B. Viri virtutes probare decreuit.	ibid.
Pro S. Delphino carmen.	576	Hinc ad Canniense Monasterium dirutum emittit.	503
Illius facinora.	ibid.	Obediuit & labore manuum suarum comedeat.	ibid.
Illius origo.	ibid.	Donec cognita eius fama, eleemosynis abundans, Monasterium reparauit.	ibid.
Patria quæ.	ibid.	Patrem & fratres ad religionem attraxit.	ibid.
Episcopatus.	ibid.	ibid.	
Interfuit Concilio Cæsaraugustano.	ibid.	Matrem reducere non potuit.	ibid.
Hæreticos expellit è sua Diœcesi.	ibid.	Qua mortua in monasterium sepeliuit.	ibid.
Paulinum sacro Baptismate tinxit.	577	ibid.	
Burdigalæ Concilium indicitur.	ibid.	Abbas S. Æmiliani S. Virum reducere ad proprium Cœnobiom curauit.	ibid.
Moritur.	ibid.	Ad proprium Cœnobiom reuertitur.	504
<i>Diocletianus, & Maximianus.</i>		Præpositus Monasterij eligitur, & quæ in eo egerit.	ibid.
Diocletiani, & Maximiani de Persis triumphus.	394		
Diocletiani imperatoris propositio.	395		

Index Rerum

- Cur sal in Sacrificijs admiscebatur. *ibid.*
 Cur Deo mel in lege offerri prohibebatur. *ibid.*
 Verba otiosa nec loquebatur sed illa fugiebat. 505
 Diabolus eum continuo insidiabatur. *ibid.*
 Et illum à monasterio Regia auctoritate eiecit. *ibid.*
 Cœnobium S. Æmiliani Garcias Rex Naxarenensis spoliare decrevit, sed à S. Viro restituitur. *ibid.*
 S. Viri constantia in Regem. *ibid.*
 Rex S. Virum diuersimode minatur. 506
 Cui singulari modestia respondebat. *ibid.*
 Sed à Præpositura defecit, & à Cœnobio expulit. *ibid.*
 Cellulas sibi commissas obediens adiit, & ibidem deo feruens lætus viuit. *ibid.*
 Iterum in cellulis S. Virum rex persequitur. *ibid.*
 Cellulas deserit, & ad Exiliense Cœnobium pergit. 507
 Oratio Liciniani Monachi pro restauratione antiqui Cœnobij Exiliensis. 508
 Rex Ferdinandus honorifice S. Virum suscipit. *ibid.*
 Idem Rex proceribus alloquitur de statu Cœnobij Exiliensis. *ibid.*
 Cœnobium Exiliense à Rege Episcopo & Proceribus commendatur. 509
 Qualiter tam spiritualia, quàm corporalia ministeria in cœnobio induxit. *ibid.*
 Omnem eius operam pro reparatione monasterij Exiliensis ponit. *ibid.*
 S. Viri visionis relatio. 510
 Visio ab aliquibus non fuit credita. *ibid.*
 S. Martino comparatur. *ibid.*
 Garcias Abbati monasterij Arlancensis quid fuerit reuelatum. 511
 Interfuit translationi SS. Vincentij & Sororum, ex Abula Arlanzam. *ibid.*
 Conqueruntur Monachi, eo quod non adduxerit ex reliquijs Sanctorum. 512
 See illis respondit, cito eos Sancti reliquias habituros. *ibid.*
 Quod adimpletum est post eius obitum. *ibid.*
 Multa alin prophetica voce prædixit. *ibid.*
 Omnia bona quæ agebat satagebat occludere. *ibid.*
 Oria sanctimontalis virgo à S. Viro recluditur. 513
 Diabolus sperie serpentis eam deterreret. *ibid.*
 Sed à S. viro virgo liberatur statim. *ibid.*
 Ioannis Exiliensis ciuis ægritudo. *ibid.*
 Cæcitate & infirmitate curatur. 514
- Salutem corporis & animæ tribuunt SS. miracula. *ibid.*
 Mariæ Castrocinenfis morbi relatio. *ibid.*
 Quam S. Viri fanitati restituit. 515
 Dominicus Soto à Sarracenis capitur. *ibid.*
 Orationibus S. Viri ab Ergastulo captius liberatur. *ibid.*
 Quem parentes ad præsentiam S. Viri deferunt. *ibid.*
 Petrus Pelagij Comes Gallæciæ curatur. 516
 Aqua Benedicta oculorum caliginem absterfit. *ibid.*
 Garcia nobilis vir guttæ Cadiuæ infirmitate laborabat. *ibid.*
 Quem B. Vir ad se adduci curauit. 517
 Et tandem fanitati restituit. *ibid.*
 Infirmitate corripitur S. Vir, qua suam mortem præsciuit. *ibid.*
 Qualiter suum obitum propalauit. 518
 Ab Episcopo postulat ne illo die proficiscatur. *ibid.*
 Sed illo renuente se non iturum prædixit. *ibid.*
 Sacramentis Ecclesiæ munitur. *ibid.*
 Episcopi deprecatio ad S. Virum moribundum. *ibid.*
 Pueri vident S. Virum coronis fulgentibus redimitum. 519
 Moritur. *ibid.*
 Sepelitur. *ibid.*
 Scemonius Episcopus corpus S. Viri transferre constituit. *ibid.*
 Translatio celebri concursu peragitur. *ibid.*
 Ara erigitur suo nomini dicata. *ibid.*
 Quot eiusdem miracula. 520
 Illius Epitaphium. *ibid.*
- S. Donatus.*
- S. Donatus *Vide V. S. Hermogenes.*
- E.
- Elpidius.*
- E**lpidij consanguinitas cum Theodosio. 481
- Ephebus.*
- Elphebus quid. 469
- Equus.*
- Cursus equorum bigalium pro Marte. 308
- Euangelium.*
- Euangelium quando prædicari cœpit. 391
 Fidelium cœtus in abditis fiebant. *ibid.*
- S. Euasius.*
- Quid de eo Martyrologia. 313
 Circa eundem Italarum assertio respicitur. *ibid.*
 Opinio Hispanorum probatur. *ibid.*
 Quid

Notabilium.

Quid Scriptores referant.	ibid.	Apparet Theoderico Urbem Emeritam ob-	
Illius carmen sepulchrale.	ibid.	sidenti, vt eam liberam relinquat.	446
Euasius Italus quo tempore vixit.	314	S. Mauffonæ exuli apparet.	ibid.
Acta S. Euasij Episcopi Tudenfis II.	ibid.	Leouigildum regem grauissimè verberat.	
Illiusmet origo.	ibid.	ibid.	
Christo adhæret.	ibid.	An S. Virgo fuerit ex diœcesi Hispalensi	
Fit Episcopus Tudenfis.	315	oriunda.	ibid.
Lusitaniam & Vettoniam lustrat.	ibid.	Hispalensium Scriptorum opinio affirmans.	
Comprehenditur.	ibid.	ibid.	
Coronatur.	ibid.	Eorum rationes & fundamenta.	447
Ecclesiæ in Hispania S. Episcopo dicatæ.		Respondetur edituoni Bergomensis.	ibid.
ibid.		Nec non assertioni de natiuitate & habita-	
		tione S. Virginis apud Diœcesim Hispa-	
		lensem.	ibid.
		Et situationi Pontiani vici falso nominati.	
		ibid.	
		Vbi sacra pignora B. Virginis.	448
		<i>S. Eutychius.</i>	
		Diuersus martyr à Telenfi in Vaccæis.	457
		Quid martyrologia.	ibid.
		Item Scriptores.	ibid.
		Quod fuerit martyr Gaditanus probatur ex	
		Iuliano.	458
		Officio duplici apud Gaditanos colitur.	ibid.
		<i>Exiliense Monasterium.</i>	
		Exiliensis Monasterij situs.	521
		A quo fundamina receperit.	ibid.
		Quo tempore extructum fuerit.	ibid.
		Vnde nomen Exiliensis sumat exordium.	
		ibid.	
		<i>SS. Exuperantius & Marcellus.</i>	
		Quid martyrologia.	629
		Translatio in Hispaniam.	ibid.
		F.	
		<i>S. Fabiana.</i>	
		F uit Virgo & Martyr Romana.	596
		Eius corpus in Hispaniam translatum.	
		ibid.	
		<i>Faunus.</i>	
		Faunalia sacra quæ.	304
		Verus horum sacrorum dies.	305
		Qui Dij sub Faunorum nomine culti.	ibid.
		Mulieres post partum quare Faunis lita-	
		bant.	ibid.
		<i>B. Felix de Valois.</i>	
		B. Felix de Valois <i>Vide V. B.</i> Ioannes de	
		Matha.	
		<i>S. Felix.</i>	
		Qui de eo scripserint.	463
		Lapis eius depositionem significans.	ibid.
		Circa eum error Roderici de Acuña.	464
		<i>S. Felix.</i>	
		S. Felix <i>Vide V. S.</i> Crispilus.	

Index Rerum

<i>Feria.</i>	
Feræ laribus dicatæ.	310
<i>Ferdinandus.</i>	
Rex Ferdinandus S. Dominicum Exiliensem Abbatem honorifice suscipit.	508
Rex Proceribus alloquitur de statu Cœnobij Exiliensis.	ibid.
Episcopo & Proceribus commendat rex Cœnobium.	509
<i>Fernandus & Benabeth.</i>	
Fernandi & Benabeth circa Translationem S. Isidori pacta.	525
Fernandi Regis in Sanctos deuotio.	528
Benabeth Hispalensem Regem tributarium facit.	529
A quo S. Iustæ corpus ex postulat.	ibid.
Et oratores hispalim exlegat.	ibid.
<i>S. Flavianus.</i>	
Quid De S. Flauiano Martyrologia referant.	565
Item Scriptores.	ibid.
Acta S. Flauiani Martyris.	ibid.
Illius origo.	ibid.
Patria.	ibid.
Eiusdem parentes.	ibid.
Matrimonium.	ibid.
Proles.	ibid.
Romæ Expræfectus eligitur.	ibid.
Martyrum corpora sepeliri curabat.	ibid.
Capitur.	ibid.
Tanquam Seruus in fronte signatur.	566
In exilium mittitur.	ibid.
Coronatur.	ibid.
Sepelitur.	ibid.
Coniugi apparet.	ibid.
<i>Flumina.</i>	
Flumina festa apud Indos.	308
<i>S. Fortianus.</i>	
Quid Scriptores referant.	364
Aduentus sacri corporis in Hispaniam.	ibi.
Cultus apud Cathalanenses.	ibid.
<i>Fortuna muliebris.</i>	
Festum repetitionis fortunæ muliebris quod.	303
<i>S. Franciscus Xauerius.</i>	
S. Francisci Xauerij elogium.	330
Quid de eo martyrologia.	331
Quid Scriptores.	ibid.
Acta S. Francisci Xauerij Societatis Iesv Presbyteri, Indiarum Orientalium Apostoli ex Bulla canonizationis eius.	332
Harum literarum expeditionis ratio.	ibid.
Christus reliquit in mundo seruos & amicos.	ibid.
Vt terminos terræ lustrantes omnibus fidem prædicarent.	ibid.
Quod factum fuit diuersis temporibus.	ibid.
Maxime nostris temporibus quibus Indiæ Apostolus Xauerius constituitur.	ibid.
S. Viri origo, nobilitas, & iuuentus.	333
Sororis Sanctimonialis de fratre iudicium.	ibid.
S. Ignatij Societati adscribitur Parisijs.	ibid.
Ieiunia, & parcitas somni, & aliæ eiusdem mortificationes.	ibid.
Virtutes in eo præclaræ.	ibid.
Charitas in agroto eximia.	334
Nec non in Deum sublimis.	ibid.
Humilitas eius egregia.	ibid.
Etiam dignitate decoratus.	ibid.
Progressus quos in India fecit.	ibid.
Quanta in India incommoda tolerauit.	335
Idiomata diuinitus didicit.	ibid.
Christianos liberat.	ibid.
Mortuum suscitatur vt fidem confirmet.	ibid.
Vlcera mendici sanat.	ibid.
Puerum mortuum parentibus viuum restituit.	336
Alium quoque suffocatum matri suæ restituit.	ibid.
Cæco lumen oculorum restituit.	ibid.
Aquam maris salisam in dulcem conuertit.	ibid.
Scapham fluctuum tempestate absorptam restituit.	ibid.
Fidei vindictâ vrbis muros solo æquauit.	ibid.
Crucem in mari delapsam cancer marinus restituit.	337
Prophetiæ dono illustratur.	ibid.
Varia exempla.	ibid.
Moritur.	338.
Malacam corpus S. Viri defertur.	ibid.
Inde Goam vbi conditum fuit.	ibid.
Insignia miracula patrat.	ibid.
De puero paralytico.	ibid.
De alio mortuo suscitato.	339
De cæco visum recipiente.	ibid.
De leproso mundato.	ibid.
De femina fluxuum sanguinis patiente.	ibi.
De lychnis aquâ ardentibus.	ibid.
De cancri morbo laborante.	ibid.
De vlceroso sanato.	ibid.
De cæca & paralytica.	ibid.
Processus pro canonizatione formantur.	ibid.
Remissoriales ad diuersos Prælatos mittuntur.	340
Auditorum Rotæ sententiæ de Canonizatione.	ibid.
Item S. R. E. Cardinalium.	ibid.
Pontificis	

Notabilium.

Pontificis responsio.	ibid.	Equitem incestuosum à Dæmone obsessum propter censurarum irrisionem liberat.	
Cardinalium & omnium Prælatorum de Canonizatione iudicium.	341	ibid.	
Pontificis assensus & Diei assignatio.	ibid.	Duos fratres nobiles propter luxuriæ crimen corripit.	356
Dies canonizationis & ipsius definitio.	ibid.	Procerem Virginem rapientem & aduersus eam insurgentem punit.	ibid.
Dies venerationis & officij.	ibid.	Viatores in medio gurgitis periclitantes liberat.	ibid.
Pontifex missam cum S. Viri commemoratione celebrat.	ibid.	A pluuiâ immunes ornamentorum capse videntur.	ibid.
De eodem S. Viro carmen.	342	Dono prophetiæ fuit decoratus.	357
<i>S. Fructuosus.</i>		Moritur.	ibid.
Translatio sacrorum pignorum S. Fructuosi.		Eius forma dum viueret.	ibid.
475		Tamagâ viam aperit in vndis.	ibid.
Quid Scriptores.	476	Duos iuuenes à flumine absorptos liberat.	ibid.
Acta Translationis sacrarum exuiarum SS. Fructuosi, Siluestri, Cucuphatis, & Sulfannæ.	ibid.	Tumulatur.	ibid.
Didacus Præful Compostellanus Lusitaniam adiit.	ibid.	Canonizatur.	ibid.
Possessiones suæ Ecclesiæ visitat.	ibid.	Canonizatio probatur.	ibid.
Corpora SS. indigne condita vidit.	ibid.	Non fuit Episcopus Seguntinus.	ibid.
Illa occulte colligit.	ibid.	<i>Græci.</i>	
Et in Compostellam transmittit.	477	Græci genio fausto ibant.	306
Quæ Clerus & populus gratanter recipit.	ibid.	<i>S. Gratus.</i>	
Et diuersis locis collocantur.	ibid.	S. Gratus vide v. S. Crispilus.	
		<i>S. Gregorius huius nominis II.</i>	
G.		Quot Gregorios habuit Hispania.	490
		Quot Iliberis & quot eorum discrimen.	ibid.
<i>Garcias.</i>		De II. Iliberitano Martyrologia.	ibid.
G arcias Rex Naxarenسيس strenuus.	505	Quid item Scriptores.	ibid.
Cænobium S. Æmiliani spoliare decreuit.	ibid.	Acta S. Gregorij huius nominis II. Episcopi Iliberitani.	491
Sed S. Dominicus Abbas Exiliensis ei resistit.	ibid.	Origo.	ibid.
S. Virum diuersimode minatur.	506	Eius studia.	ibid.
Rex iterum illum in cellulis persequitur.	ibid.	Fit Præfectus Prætorio Galliarum.	ibid.
<i>S. Gerardus.</i>		Eligitur Episcopus Iliberitanus.	ibid.
Quid martyrologia senserint.	352	Quot libros scripserit.	ibid.
Quid Scriptores Castellani.	353	Moritur.	ibid.
Quid item Portugallenses.	ibid.	Epitaphium Cypriani Cordubensis.	ibid.
Item Exteri.	ibid.	De eo carmen.	ibid.
Acta S. Gerardi Archiepiscopi.	354	<i>S. Guntericus.</i>	
Fit Monachus in Moysiaccensi cænobio.	ibid.	S. Præful fuit relatus in numerum sanctorum.	606
Visitator cænobiorum eligitur.	ibid.	Sed quæ causa obliuionis in tanti Præfulis memoria.	ibid.
Bernardus Toletanus plures viros litteratos ex Gallia in Hispaniam duxit.	ibid.	Quid Scriptores.	ibid.
S. Vir eligitur S. E. Toletanæ Præcentor.	355	Acta S. Gunterici Episcopi Toletani.	607
Necnon Archiepiscopus Braccarensis.	ibid.	Origo & patria.	ibid.
Pallij Vfus à Pontifice Romano conceditur.	ibid.	S. Ildephonso adhæsit.	ibid.
Mores corruptos corrigere cœpit.	ibid.	Eius Castitas.	ibid.
<i>Mart. Hisp. Decemb.</i>		Fit Archidiaconus Toletanus.	ibid.
		Et Episcopus Saguntinus.	ibid.
		Et Toletanus Metropolita.	ibid.
		Witizæ mores coercet, & Monasterium extruere parat.	608
		M M m	Ecclesiam

Index Rerum

I

Ecclesiam consecrat & Concilium contrahit. ibid.
 Aduersus Regem & legem insurgit. ibid.
 Moritur. ibid.
 Sepelitur. ibid.
 Illius Epitaphium. ibid.

H

SS. Hadrianus, & Natalis.

Translatio Sacrarum exuuiarum SS. Hadriani & Natalis martyrurum. 318
 De hacce Translatione, remissive. ibid.
 Translationis monumenta in cœnobio Slocensi. 319

Halcyonia.

Halcyonia festa quæ. 307

Hercules

Herculis & Cereris festum. 310

SS. Hermogenes, Donatus, & XXII.

Socij martyres.

Quid Martyrologia referant. 459

Quinam de ijs scripserint. ibid.

Acta SS. Hermogenis, Donati, & sociorum ibid.

Origo & patria. ibid.

Persecutio. ibid.

Capiuntur. ibid.

Eorum constantia. ibid.

Flagellantur. ibid.

Emeritam adducuntur. 460

Coronantur. ibid.

In Anam flumen merguntur. ibid.

Cultus repetitus. ibid.

An nati Castris-Iulijs. ibid.

De ijs SS. Carmen. ibid.

S. Honoratus.

Martyrologia. 621

Insula illius. 622

Quid Scriptores. ibid.

Eiusdem acta. ibid.

Origo & patria. ibid.

S. Eugenij discipulus. ibid.

Toletanus antistes eligitur. ibid.

Moritur. ibid.

Epitaphium. ibid.

S. Honoratus.

Quid referant de S. Honorato Martyre Romano Martyrologia. 566

Illius corpus Hispaniam translatum. ibid.

S. Iacobus.

Quid de Translatione Corporis S. Iacobi Apostoli Ierosolyma Hispaniam Martyrologia referant. 610

Item Scriptores. ibid.

Breuiaria Hispaniæ. ibid.

In eius Translatione Hymni. ibid.

Acta Translationis eiusdem. 612

Iacobi Apostoli merita & virtutes. ibid.

Hispanis verbum Dei prædicat. ibid.

Ierosolymam repedit. 613

Vbi coronatur. ibid.

Corpus Gallæciam peruenit. ibid.

Lupam nobilissimam fæminam discipuli ibid.

adeunt. ibid.

Quæ ad Præsidem Gallæciæ eos dolo emit- ibid.

tit. ibid.

Qui eos necari iubet. ibid.

Sed persecutores opprimuntur. 614

Item Lupariam adeunt. ibid.

Quæ nouam fraudem machinatur. ibid.

Immanem Draconem signo crucis peri- ibid.

unt. ibid.

Tauros feroces comprimunt. ibid.

Luparia ad fidem conuertitur. ibid.

Sepulchrum Apostolo lapideum parat. 615

Ara & columna quibus repositum fuit cor- ibid.

pus Apostoli describuntur. ibid.

Arulæ forma & inscriptio. 616

Columnæ forma & inscriptio. ibid.

Interpretatio arulæ. ibid.

De Translatione Corporis Apostolici Al- 617

caicum carmen. ibid.

Protæi vaticinium visis sacris exuuijs. 619

SS. Iacob, Isaac & Joseph.

Tres fuerunt Pastores conscij Dominicæ ibid.

Natiuitatis 581

Eorum translatio in Hispaniam. ibid.

Dies & annus obitus. ibid.

Nomina eorum. ibid.

Adhuc memoria & lipsana apud Bletissam ibid.

ibid. ibid.

Iacob.

Patriarchæ Iacob comparatur. S. Domini- ibid.

cus Exiliensis Abbas. 497

S. Ignatius.

S. Ignatij Societati adscribitur. Parisijs S. ibid.

Xauerius. 333

B. Ildaura.

Quid Martyrologia. 492

Quid Scriptores. 493

Acta S. Ildauræ viduæ, & matris S. Rude- ibid.

sindi. ibid.

Notabilium.

Illius origo.	ibid.	Miraculo pecunias à B. Viro accipit.	ibid.
Coniugium.	ibid.	Sciffis à Paganis velis solo pallio nauigat	ibid.
Nascitur S. Rudesindus.	ibid.		
Sanctimonialis efficitur.	ibid.	Iterum B. Vir repetit miraculum in subuen-	
Moritur.	ibid.	tione pecuniarum.	544
Eiusdem Epitaphium.	ibid.	Legatus Apostolicus ad Regem Dalmatiæ.	ibid.
Mortis & Epitaphij annus.	494		
	<i>S. Innocentes.</i>	Scripsit Epistolam Papa ad Regem Dalma-	
Quid Martyrologia.	597	tiæ.	ibid.
Item Scriptores.	ibid.	Contrahit Diocliæ synodum & Romam	
Acta SS. Puerorum Innocentium Bethe-		redijt.	545
miticorum.	598	Vulcani Epistola ad Innocentium Papam.	ibid.
Corpora quot in Hispania.	599		
	<i>BB. Ioannes de Mata, & Felix de Valesia.</i>	Initium Synodi Dioclientis.	546
Quid de ijs martyrologia.	536	Et eius subscriptiones.	ibid.
Item Scriptores.	ibid.	Energumenom liberat.	ibid.
Acta BB. Ioannis de Mata & Felicis de		Apparet B. Virgo sæpe Felici.	ibid.
Valesia.	537	Moritur Felix.	ibid.
Origo.	ibid.	Ioannes Deo spiritum reddidit.	547
Doct̃or Parisiensis.	ibid.	Cæci visum accipiunt, & alij ægroti salu-	
Visionem vidit.	ibid.	tem.	ibid.
Ad Felicem reuertitur & ordinem instituit.		Pontifex interfuit eius sepulturæ.	ibid.
ibid.		De eo Carmen.	ibid.
Moritur.	ibid.	Pluries oratorem egit.	ibid.
Epitaphium.	ibid.	Inquisitor fidei in Gallia.	548
Catalogus Monasteriorum Ordinis SSS.		Mores, castitas, & doctrina.	ibid.
Trinitatis excalceatorum.	538	Ipsius Epitaphium ad eius tumulum.	ibid.
Quis nuper acta horum SS. scripserit.	539	Hispaniam lustrauit, & captiuos redemit, &	
Quæ hic a nobis adduntur.	ibid.	conuentus fundauit.	ibid.
Origo & parentes S. Ioannis de Mata.	ibid.	An Canonizati.	ibid.
Studia & gradus.	ibid.	Catalogus Monasteriorum Ordinis SSS.	
Angelorum apparitiones.	ibid.	Trinitatis Fratrum Calceatorum quæ in	
Felicis origo & prosapia.	ibid.	Hispania continentur.	550
Mater prægnans loca pia visitat.	540	Redemptiones Captiuorum generales	
Nascitur Felix & Hugonis nomine insigni-		Christianorum ab Hispanis Religiosis	
tur.	ibid.	Calceatis Ordinis, SSS. Trinitatis ex	
B. Bernardum visitat.	ibid.	Africæ, & alijs Infidelium partibus ab	
Mater puerum Virgini offert.	ibid.	exordio instituti ad hæc tempora factæ.	
Principatum dimittit & vitam eremiticam		554. & seqq.	
eligit.	ibid.	Redemptiones generales factæ à Religiosis	
Ioannes inuento Felici, Cerui ostentum		Excalceatis Eiusdem Ordinis SSS. Trini-	
exprimit.	ibid.	tatis, Congregationis Hispaniarum.	561
Romam pergunt, Innocentio III. omnia re-		S. Felix Crucē pro corona à Iesu recipit.	562
ferunt.	541	Pro S. Felici de Valois hymnus.	ibid.
Pontifex illis auditis factum facit, & An-		Miracula edit adhuc infantulus.	ibid.
geli visio exponitur.	ibid.	Pro S. Ioanne de Matha hymnus.	563
Illos habitu induit cuius colores explicat.			
ibid.		<i>S. Ioannes Euang.</i>	
Ad Episcopum Parisiensem emittit, vt illis		Quid Martyrologia.	592
regulam constituat.	ibid.	Item Scriptores.	ibid.
Prima domus fundatur in Ceruo-Frigido.		Acta S. Ioannis Apostoli & Euangelistæ	593
542		Cum B. Virgine Hispaniam inuisit.	595
Innocentius regulam confirmat.	ibid.		
Ecclesiam S. Thomæ & Michaëlis à Pon-		<i>S. Isaac.</i>	
tifice recipit.	543	S. Isaac, <i>Vide V. S. Iacob.</i>	
Prima redemptio literis Papæ ad Regem		<i>S. Ioseph.</i>	
Marrochij peragitur.	ibid.	S. Ioseph, <i>Vide V. S. Iacob.</i>	
	<i>Mart. Hispan. Decemb.</i>	<i>S. Isidorus.</i>	
		Translatio Corporis S. Isidori.	525
		M M m m 2	Quid

Index Rerum

Quid dixerint Martyrologia.	ibid.	De S. Isidoro carmen.	534
Dies verus huius solemnitatis.	ibid.	Varia miracula.	535. & seq.
Acta Translationis sacrarum exuuiarum S. Isidori.	ibid.	Summatim miracula refert Tudenfis.	536
Circa Translationem Fernandi & Benabeth pacta.	ibid.	<i>S. Iulia.</i>	
Pro corpore S. Iustæ legati Hispalim designati.	526	S. Iulia fuit comes indiuidua S. Eulaliæ.	449
Apparet Isidorus Hispalensis Aluito Legionensi.	ibid.	Quid Martyrologia.	ibid.
Vt corpus suum Legionem transferat iubet.	ibid.	Acta ex carmine Pauli Diaconi.	ibid.
S. Isidori corpus inuenitur.	ibid.	Error Equilini circa eam detegitur.	ibid.
S. Aluitus vt prædixerat S. Isidorus moritur.	ibid.	<i>S. Iulius.</i>	
Vtriusque Pontificis pignora recepit rex Fernandus ad Durium.	ibid.	S. Iulius <i>vide v.</i> S. Crispilus.	
Miraculum.	ibid.	<i>S. Iulius.</i>	
Corporum collocatio.	ibid.	Quid egerint de eo martyrologia.	492
An corpus Bononiæ, remissive.	527	Gelduba Ciuitas in Thracia nulla	ibid.
Vaticinium S. Isidori.	ibid.	In Turdetanis Hispaniæ sic, ex Ptolemæo.	ib.
Witizæ Regis insolentiæ.	ibid.	<i>Iuno.</i>	
Necnon probitas Regis Roderici.	ibid.	Iunoni mulierum donoria.	306
Hispaniarum excidium.	528	Mulieribus per Iunonem iurare permissum.	ibid.
Pelagij Regis restauratio.	ibid.	<i>ibid.</i>	
Alphonfi Magni Regis propagatio.	ibid.	<i>SS. Iustus, & Abundias.</i>	
Fernandi Regis in Sanctos deuotio.	ibid.	Quid de ijs Martyrologia.	464
Benabeth Hispalensem regem tributarium facit.	529	Quid item Scriptores.	ibid.
A quo corpus S. Iustæ V. & M. exoptulat.	ibid.	Acta SS. Abundij, & Iusti.	465
Et oratores Hispalim exlegat.	ibid.	Persecutio.	ibid.
Quos Rex alloquitur & corporis situm incognitum asserit.	ibid.	Iustus capitur, & alapis cæditur.	ibid.
Legati orationibus & ieiuijs insistent.	ibid.	Fustibus flagellatur.	ibid.
Aluito apparet S. Isidorus cui eius corpus deferendum promittit.	530	In fornace coniectus benedicebat Dominum.	ibid.
Aluitus socijs visionem manifestat.	ibid.	S. Abundij confessio.	ibid.
Et Regi Benabeth.	ibid.	Necnon constantia.	466
Qui corpus S. Isidori concedit.	531	Cum Iusto in ignem conijcitur.	ibid.
Cuius sacra pignora reperiuntur.	ibid.	Vox de cælo confortat eos.	ibid.
Et Aluitus vitam exiit.	ibid.	Iterum cœlestis vox illos ad cœlum vocat.	ibid.
Cæteri legati corpora Isidori & Aluiti Legionem transferre parant.	ibid.	Coronantur.	ibid.
Vbi à Rege honorifice recipiuntur.	532	Eorum corpora sepulturæ mandantur.	ibid.
Qui ea super humeros nudis pedibus onerant.	ibid.	S. Iustus an fuerit Episcopus.	467
Controuersia de loco reponendarum exuuiarum S. Aluiti.	ibid.	De eisdem carmen.	ibid.
Miraculum.	ibid.	Iuliani de SS. Martyribus carmen aliud.	ib.
Dies Translationis.	533	Templum Iouis in arce Beatæ.	470
Ciuitas & regio Legionensis fœcundata est pignoribus S. Isidori.	ibid.	An iuxta Templum hoc martyres passi.	ibi.
Ciuitas Hispalensis Translatione eorum mœsta.	ibid.	Visio luminum mirabilium super locum.	ibid.
Miraculorum frequentia in tumulto S. Præ-	ibid.	<i>Iuuenalis.</i>	
		Iuuenales ludi qui?	310
		A quo instituti?	ibid.
		Qui illos peragebant?	ibid.
		<i>L.</i>	
		<i>Laurentinalia.</i>	
		L Laurentinalia sacra quæ?	310
		Cui peragebantur.	ibid.
		Vnde nomen fortiantur.	ibid.
		Eorum forma & causa.	ibid.
		<i>S. Leocadia.</i>	
		Quid Martyrologia.	390
		Quid Scriptores.	ibid.
		Item Breuiaria.	ibid.
		Quid	ibid.

Notabilium.

Quid item Flores Sanctorum.	391	Cadaverum agglomeratio.	ibid.
Acta S. Leocadiæ Virginis.	ibid.	In mari & fluminibus proiectio.	ibid.
Euangelium quando cœp̄a prædicari.	ibid.	S. Dacianus in Hispaniam Præses mittitur.	402
Fidelium cœtus in abditis fr̄ebant.	ibid.	Gerundæ decreta Cæsarum publicat.	ibid.
Dacianus in Hispaniam mittitur.	ibid.	Christicolæ illa despiciunt.	ibid.
Quos martyres diuersis vr̄ibus effecit.	ibi.	Præses furorem excitat.	403
S. Leocadiæ origo & nobilitas.	ibid.	Aduersus Christianos debacchatur.	ibid.
Capitur.	ibid.	Ex Celtiberia Complutum venit.	ibid.
Carceratur.	392	Inde Toletum.	404
Coronatur.	ibid.	Ingressus in vr̄be describitur.	ibid.
Corpus sepelitur.	ibid.	Causa aduentus in vr̄bem protenditur.	ibid.
Inuenitur à S. Ildephonso.	ibid.	Sacrificia Dijs solemnia peragit.	405
Qui veli partem S. Virginis præcidit.	ibid.	Edicta aduersus fideles publicari iubet.	ibid.
Translationes S. Corporis.	ibid.	Satellites Christi seruos inquirunt.	ibid.
Vita S. Leocadiæ Virginis & Martyris.	393	S. Martyris & Virginis nomen & profapia.	406
Causa persecutionis.	ibid.	Virginitatem vouet.	ibid.
Diocletiani & Maximiani de Persis trium- phus.	394	Eius & famularum exercitia.	ibid.
Christi fides per totum orbem diffusa.	ibi.	Satellites domum Virginis obsident.	407
Deorum simulachra contemnit.	ibid.	Ipsam capiunt.	ibid.
Fremic Gentilium Senatus.	ibid.	Ante tribunal sistunt.	408
Qui ob hæc concilium congregat.	395	Præses ad Virginem.	ibid.
Diocletiani Imperatoris propositio.	ibid.	Genere & specie vultus suadet.	409
Aduersus Christi fidem Concilium prouo- cat.	ibid.	Blanditijs & promissis allicit.	ibid.
Ritus Gentilici consternati.	ibid.	Minis & tormentis terret.	ibid.
Concilium in tantò malo expetit.	ibid.	Exemplis sui furoris minatur.	ibid.
Bassi Consulis responsio.	ibid.	Ex deorum vindicta excitat.	410
Diocletiani vindictæ verba.	396	Ex alienis periculis inducit.	ibid.
Maximiani promissio.	ibid.	Virginis constantia & fortitudo.	ibid.
Prætores aduersus Christianos per totum orbem designantur.	397	Eius ad Præsidem responsio.	ibid.
Prætorum rabies aduersus Christicolas.	398	Satisfacit Præfidi circa nobilitatem.	411
Varia cruciatuum genera Christianis illata.	399	Circa pulchritudinem.	ibid.
Equuleus.	ibid.	Circa munera promissa, & minas.	ibid.
Vngulæ.	ibid.	Præfidis indignatio simulata.	412
Calx.	ibid.	Virgo simulatam artem despicit.	ibid.
Saxa.	ibid.	Præses omnia cruciatuum genera obijcit.	ibid.
Craticula.	ibid.	Ne eadem experiatur suadet.	ibid.
Arborum suspensio.	ibid.	Virgo omnia despicit.	413
Feris immissio.	ibid.	In tetrum carcerem includi iubet.	ibid.
Arboribus contrarijs alligatio.	ibid.	Sed prius flagellatur.	ibid.
Quadrigæ.	ibid.	Postea per vr̄bem ducitur.	ibid.
Equorum caudis ligatio.	400	Virgo fideles ad confessionem Christi ex- hortat.	414
Suspensio, & ignis & fumi illatio.	ibid.	Situs carceris consignatur.	ibid.
Calami.	ibid.	Carceris descriptio.	ibid.
Præli oppressio seu torcularia.	ibid.	In spelæo conijcitur.	ibid.
Forcipes & cultri.	ibid.	Facta cruce cum digito in marmore orat.	415
Puerorum infestatio.	ibid.	Præses Virgine in carcere relicta, carer- as vltioris Hispaniæ vr̄bes lustrat.	ibid.
Petræ molares.	401	ibid.	
Lanceæ & sagittæ.	ibid.	Strages in Christicolas exercet.	ibid.
Corpora mortarijs attrita.	ibid.	Quas exaudiens Virgo affligitur.	416
Aliquando melle delibuta vespis exposita.	ibid.	Oratio S. Virginis ad Deum.	ibid.
Vrbium succensio.	ibid.		

Index Rerum

Audita Virginis oratione Deus Angelum
emittit. 417

Angelus Toletum pergat. ibid.

Vrbis Toleti descriptio. ibid.

Antrum carceris ingreditur. 418

Virgini quæ euentura erant prædicit. ibid.

Sepulturæ locum signat. ibid.

Vbi esse Concilia indicenda. 419

Vbi apparebit Ildephonso. ibid.

Vbi condenda Toletanorum Antistitum
Corpora. ibid.

Post eius pignora Ouetum transferenda
præmonet. ibid.

Inde Hannoniam in Belgio. ibid.

Tandem Toletum Hispaniæ. 420

Vbi honorifice collocabuntur. ibid.

Virgo in carcere spiritum reddidit. 421

S. Melantius Toletanus Pontifex & cæteri
fideles Corpus S. Virginis sepeliunt. ibi.

Vnus ex ciuibus ad S. Virginem. 422

Festiuitatis Dies assignatur. 423

Epitaphium in tumulo inscribitur. 424

Alius ciuis ad flumen Tagum. ibid.

Tagus exultat. ibid.

Nimphæ Tagi tripudiant. 425

Auctoris peroratio ad Virginem. ibid.

Ad Toletanam Urbem. ibid.

Leucadium patrem habuit Virgo beatâ. 428

An Monialis Carmelitana. ibid.

De sepulchro, Apparitione, Basilicis, &
Translationibus remissive. 429

In festo Virginis & Martyris hymni. ibid.

Quo anno obiit. 431

Variæ asserentium opiniones. ibid.

Verior quæ. ibid.

Leonigildus.

Leonigildum Regem grauissimè verberat
S. Eulalia. 446

& Liberatus.

Titulo Confessoris ex Dextro, & Vsuado.
489

Titulo Martyris ex Iuliano. ibid.

De eodem sancto carmen. 490

Libertas.

Libertas Decembris quod festum. 310

Licinianus.

Liciniani Monachi Exiliensis Cœnobij vi-
& mores. 507

Oratio Liciniani pro restauratione antiqui
Cœnobij Exiliensis. 508

S. Lucia.

Quid Martyrologia retulerint. 481

Item Scriptores. ibid.

De S. Lucia carmen. 482

Sacellum in templo Toletano. ibid.

M.

Mantua.

Mantua Carpetanorum vetusta vrbs
in Hispania Tarraconensi. 436

Modernum illius nomen quod? ibid.

De ea quædam inscriptiones. ibid.

Quod nomen ei Scriptores nonnulli mo-
derni indiderint. ibid.

S. Marcellus.

S. Marcellus *Vide V. S. Exuperantius.*

B. V. Maria.

Festum Patrocini B. V. Mariæ Dei Geni-
tricis in Hispania. 367

Quo tempore cœpit hæc festiuitas. ibid.

Bulla Alexandri VII. Pont. Max. super in-
stitutione festiuitatis. ibid.

Motiuâ huius concessionis. ibid.

Pontifex petita concedit. 368

Festum Patrocini B. Virginis nuncupat.
ibid.

Forma recitandi officium quod duplex fa-
cit. ibid.

Indulgentiam præsentibus Missæ solemn-
i clargitur. ibid.

Omnia in contrarium instituta derogat. ibi.

Archiepiscopus Toletanus Dominicam
assignauit. ibid.

Quare hoc festum hodie ponitur. ibid.

Latrocinia B. Virginis Mariæ Dei-Genitri-
cis, quæ Catholicis Regibus Hispaniæ
eadem B. Virgo concessit per annorum
seriem & ordinem. 369

Patrocini Virginis virilem Prolem Hispa-
nia suscipit. 377

Festum expectationis Partus B. V. Mariæ.
483

Quid Martyrologia. ibid.

Item Scriptores. ibid.

A quo hoc festum institutum. 484

An ante vel post Concilium extra Hispa-
niam hoc festo hoc Die coleretur. ibid.

De nomine expectationis, & à quo posi-
tum. 485

Quare festum de la o dictum. ibid.

Quare adhuc vigeat. ibid.

S. Marinus.

Quid Martyrologia referant de eo. 590

Item Scriptores. ibid.

Acta S. Marini martyris. ibid.

Eius origo. ibid.

Quæ fides. ibid.

Comprehenditur. ibid.

Flagellatur. ibid.

Durissimis

Notabilium.

Durissimis supplicijs afficitur.	ibid.	Ad Hispaniæ Episcopos scripsit.	ibid.
Coronatur.	ibid.	Episcopus non nisi ab Apostolica Sede iudi-	
Sepulturæ mandatur.	ibid.	candus.	ibid.
In Hispaniam transfertur.	ibid.	Confirmationis Sacramentum maius quam	
<i>S. Martinus.</i>		Baptismi.	ibid.
S. Martino comparatur S. Dominicus Exi-		Interdicit ieiunia dominicalia & quintæ fe-	
liensis Abbas.	510	riæ.	ibid.
<i>Mata-Plana Monasterium.</i>		Moritur.	436
Cisterciensi ordini concessum.	364	An natus in Hispaniæ Mantua Carpetano-	
Illius situs.	ibid.	rum	ibid.
Quo nomine hodie nominetur.	ibid.	De eo Carmen.	ibid.
F. Angeli error circa situm Emeritæ Augu-		<i>Mercurius</i>	
stæ.	ibid.	Mercurius quadratus quis.	304
<i>S. Maurus.</i>		Quare sine membris.	ibid.
Quid Martyrologia.	345	Quare sine manibus.	ibid.
Quid item Scriptores.	ibid.	Quare supra quadratum lapidem.	ibid.
Acta S. Mauri martyris Romani.	ibid.	<i>Moyse.</i>	
Parentes qui.	ibid.	Moyse pastor ouium.	497
Ad Fidem conuertitur.	ibid.	Sed quare in terram promissionis non intra-	
Comprehenditur.	ibid.	uit.	ibid.
Coronatur.	ibid.	Moyse Christus successor.	498
Corpus eius in Valentia Hispaniæ.	ibid.	Moyse comparatur S. Dominicus Exiliensis	
<i>S. Mauffonæ.</i>		Abbas.	ibid.
S. Mauffonæ exuli apparet S. Eulalia.	446	<i>Munus.</i>	
<i>S. Maxima.</i>		Muneris consummatio quid.	311
Quid referant de eâ Scriptores.	315		
Quare Dexter anno 360 agonis illius me-			
moriam posuit.	316		
De S. Maximâ carmen.	ibid.		
Acta S. Maximæ Virginis.	ibid.		
Origo quæ.	ibid.		
Romam pergit.	ibid.		
Ansanum de sacro fonte leuat.	317		
Comprehenditur.	ibid.		
Coronatur.	ibid.		
In Hispaniam transfertur.	ibid.		
<i>Maximianus.</i>			
Maximianus. <i>Vide v. Diocletianus.</i>			
<i>Mel</i>			
Cur Deo mel in lege offerri prohibebatur.			
504			
<i>Meladense Monasterium.</i>			
Meladensis monasterij situs	367		
A quo fundatum.	ibid.		
Illius nomen hodie.	ibid.		
Monasterij subuersio.	ibid.		
<i>S. Melchiades.</i>			
Quid Martyrologia referant.	434		
Item Scriptores.	ibid.		
Acta S. Melchiadis.	ibid.		
Origo & Patria.	ibid.		
Illius Natiuitas.	ibid.		
Studia & in Italian aduentus.	435		
Persecutiones.	ibid.		
Pontificatus.	ibid.		
Concilia.	ibid.		

N

S. Narcissus.

Martyrologia quid retulerint. 582
 Scriptores. ibid.
 Epigramma Cypriani ad S. Narcissum. ibid.
 Eiusdem acta per Synopsim ex carmine. ibid.

S. Natalia.

S. Natalia *Vide v. S. Hadrianus.*
Natiuitas. D. N. IESU-CHRISTI.
Secundum carnem.

Quo tempore natus Christus. 579
 Huius festiuitatis antiquitas, & solemnitas. ibid.

Quo die & mense natus. ibid.
 Variæ opiniones. ibid.

Quibus signis cælestibus natus. ibid.

Quo die Hebdomadæ natus. ibid.

An Claufo vtero natus. 580

Tres soles apparuerunt in Hispania tempore

 Natalis Domini. 581

B. Nicolaus Factor.

Quid Martyrologia egerint de eo. 572

Quid de eo aliquid retulerint. ibid.

Acta B. Petri Nicolai Factoris. 573

Origo. ibid.

Eius parentes. ibid.

Necnon eius natiuitas. ibid.

Fratribus Minoribus adhæsit. ibid.

Index Rerum

Concionator eximius euasit. ibid.
 Virtutes S. Viri. ibid.
 Christi passionem meditabatur. ibid.
 Cuius recordatione in exctasim rapitur.
ibid.

O.

S. Olympias.

Quid referant martyrologia. 478
 Item Scriptores. ibid.
 Eiusdem Epitaphium. ibid.
 Acta S. Olympiadis viduæ virginis. 479
 Origo & Parentes. ibid.
 Illius nuptiæ. ibid.
 Coniuge defuncto vidua, & Virgo remanet.
ibid.

Eius constantia in non admittendis secundis nuptijs. ibid.
 Imperatorem litteris interpellat. ibid.
 A coniugio liberatur. ibid.
 Ecclesiæ Constantinopolitanæ Diaconissa Eligitur. 480
 Constantinopolitana Basilica incendio flagrat, ibid.
 Incendij huius prætextu multi patiuntur. ibid.

B. Vidua cum alijs ob incendium capitur. ibid.
 Et quod non communicaret Arfacio Episcopo. ibid.
 Illam exilio mulctat. 481
 Moritur. ibid.
 Origo hispana probatur. ibid.

Opis.

Opalia Sacra quæ 309
 Opis Saturni coniux. ibid.

Oratio.

Non est orandum cum diffidentra, sed cum fide. 508

S. Orentius.

S. Orentius posuit carmen sepulchrale B. Ascanio decessori. 349

Oria.

Oria virgo Sanctimonialis à S. Dominico Exiliensi Abbati recluditur. 513
 Diabolus specie serpentis eam deterret. ibid.
 Sed à S. Viro liberatur statim. ibid.

Oscilla.

Oscilla & cerei saturnales. 309

P

Pastor.

Boni, & mali Pastoris fuga quàm diffimilis. 505

Paulinus.

Paulinum sacro Baptismate tinxit S. Delphinus. 577

Pelagius.

Pelagij Regis restauratio. 528

S. Phara.

An Gallicana Virgo 365
 An Hispana. ibid.

De eadem carmen. 366

Acta S. Pharæ Virginis. ibid.

Origo & Patria. ibid.

Virginitatem vouet. ibid.

Connubia respuit. ibid.

Cœnobium ingreditur. ibid.

Moritur. 367

Cultus. ibid.

Phæbus.

Sacra Phœbo quæ. 311

Possidonæa.

Possidonæa festa quæ. 303

S. Potamia.

S. Potamia. *Vide V. S. Crispilus.*

R

S. Robertus.

S. Robertus fuit primus Abbas Matæplanæ. 362

Quid Martyrologia. ibid.

Quid item Scriptores. ibid.

Acta S. Roberti. 363

Origo & Professio. ibid.

Matæplanæ Ecclesiam Alfonso Rex comparat. ibid.

Illam Proceri donat pro extruendo cœnobio Cisterciensium. ibid.

B. Robertus primus Abbas designatur. ibid.

Eius prudentia monastica disciplina perficitur. ibid.

Moritur. ibid.

S. Viri cultus. ibid.

Locustas extinguit. 364

Serenitatem parat. ibid.

Pluuiam impartitur. ibid.

Aliquorum lapsus circa locum à quo exiit Beatus Robertus. ibid.

Rodericus.

Notabilium.

Rodericus.

Roderici Regis probitas. 527

S

Sal.

CVr fal in Sacrificijs admiscebatur. 504
Sancti.

Quomodo Sancti orationes supplicantium
audiunt. 511

Saturnalia.

Saturnalia festa quæ? 308

A quo instituta. ibid.

Varia nomina à nationibus posita. 309

S. Saturninus.

Quid De eo retulerint martyrologia. 474

Item Scriptores. ibid.

Illius Corpus vbinam adferuetur. 475

Saulus.

Sauli aduersus S. Stephanum furoris rabies.
589

Secundus.

Verbum *Secundus*, vel *Secunda*, quid in Sa-
cris literis. 498

Septimonia.

Septimonia festa quæ. 307

Seruus.

Serui inscripti qui. 566

Quibus literis aut signis. ibid.

Sigilla.

Sigillariorum festum quod? 309

Siluanus.

Silvani causæ ad Papam remissio in causa
Irenæi. 347

Eiusdem sententia in causa. 348

S. Siluester.

S. Siluester. *Vide V. S. Fructuosus*

S. Stephanus Prothomartyr.

Quos Hispania fauores à S. Stephano pro-
meruerit. 587

Quid Martyrologia. ibid.

Item Scriptores. ibid.

De eo carmen. ibid.

Eiusdem acta. 588

Stephanus vnus ex septem Diaconis. ibid.

Iudæi insurgunt aduersus S. Virum. 589

Sauli aduersus eum furoris rabies. ibid.

Lapidatur. ibid.

Occiditur. ibid.

Vidit cælos apertos & Iesum stantem à dex-
tris Dei. ibid.

Reliquias S. Stephani prima Hispania sus-
cepit. ibid.

Quot in Hispania reliquæ S. Stephani.
ibid.

S. Stephanus solitarius.

Apud Aragoniam vixit. 591

Montis orastri cacumina penetrat. ibid.

A vacca sustentatur. ibid.

Moritur. ibid.

Tumulatur. ibid.

Miracula. ibid.

S Susanna.

S. Susanna *Vide V. S. Fructuosus.*

T.

Theodoricus.

Theodrico urbem Emeritam obsiden-
ti apparet S. Eulalia vt eam liberam
dimittat. 446

Toletum.

Vrbis Toleti descriptio. 417

Triumphus.

Triumphus de Liguribus. 303

Triumphus ex Sardinia. 306

S. E. Tudenfis.

Dedicationis festum S. E. Tudenfis. 319

Vrbis antiquitas. ibid.

Fidei exordium. ibid.

De ea carmen. 320

Catalogus Episcoporum S. E. Tudenfis.
ibid.

Tyro.

Tyrones exemplis maiorum prouocantur.
599

V.

Vesta.

Vestæ tutela quæ. 311

S. Victor

Quid Martyrologia retulerint 475

S. Victoria V. & M. Romana.

Translatio Corporis S. Victorix in Hispa-
niam. 574

S. Victoria M. Turbulana.

Quid Martyrologia. 567

An Romæ passa. 568

Quod non probatur ex actis. ibid.

Sed quo loco coronata. ibid.

De ea carmen. ibid.

Acta S. Victorix. 569

Virgo Romana. ibid.

Nomen Virginis. ibid.

Sponsus Hispanus. ibid.

Bona sua in pauperes distribuit. ibid.

Angelus ei apparet. ibid.

Ad

Index Rerum

Ad Virginitatem seruandam allicit.	ibid.	Eremita in Hispania.	ibid.
S. Victoriæ exilium in Turbulam urbem Hispaniæ.	570	Eius virtutes.	ibid.
Vbi Draconem profligat.	ibid.	Moritur.	ibid.
Ibique cellam Virginibus construit.	ibid.	Miracula.	ibid.
Cœnobium condidit quo LX. Virginibus præfuit.	ibid.	Duo SS. Vrbicij.	ibid.
Gladio percutitur.	571	<i>S. Vvifstremirus.</i>	
Coronatur.	ibid.	S. Eulogij Martyris Elogium celebre de S. Wistremiro.	624
Tortoris vindictam fumpfit numen.	ibid.	Illius Acta.	ibid.
<i>S. Victoria V. Rom.</i>		Origo.	ibid.
Translatio in Hispaniam.	586	Illius patria.	ibid.
<i>S. Vintilla.</i>		Nobilitas.	ibid.
Quid Martyrologia.	571	Archidiaconus primùm , post Toletanus Antistes efficitur.	ibid.
Item Scriptores		Aduersus Claudium Taurinensem Episcopum scribit.	625
Acta S. Vintillæ Monachi.	ibid.	Et Toleti Concilium congregat.	ibid.
Eius origo.	ibid.	S. Eulogium hospitio benigne suscipit.	ibid.
Parentes.	ibid.	ibid.	
Eiusdem studia.	ibid.	Qui eius virtutes celebri elogio manifestat.	ibid.
Fit Monachus & Eremita.	572	Samuelẽm Iiberitanum deponi iubet.	ibi.
Et Pater Monachorum.	ibid.	Moritur.	ibid.
Moritur.	ibid.	Sepelitur.	ibid.
Tumulatur.	ibid.	Epitaphium.	ibid.
Epitaphium.	ibid.	<i>Vvitzæ.</i>	
Eius cultus.	ibid.	Vvitzæ Regis insolentiæ.	527
<i>S. Vrbicius.</i>		X.	
Quid Martyrologia referant.	573	<i>S. Xauerius.</i>	
Item Scriptores.	ibid.	<i>S. Xauerius. Vide V. S. Franciscus.</i>	
Acta S. Vrbicij Eremitæ.	ibid.		
Origo.	ibid.		
Captiuatur.	ibid.		
Liberatur.	474		
Monachus in Gallia.	ibid.		

F I N I S.

B
1
3